

1991ko maiatzak 19 — 1.339 zenbakia — 185 pezeta (BEZ barne) / 11 libera

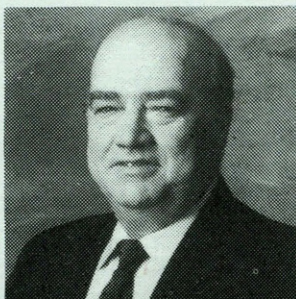
ARGIA

Bangladesh:
miseriaren
zikloia

**Zazpi disketxe
berri argitara**

UREZ GAINEZKA

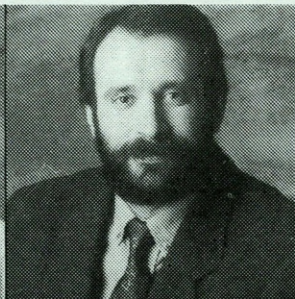
Gure lana, gure Herriaren alde

IMANOL MURUA

JASONE IRARRAGORRI

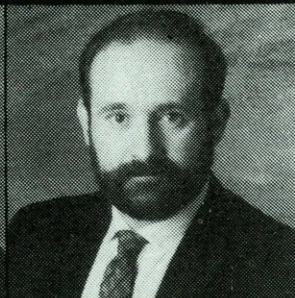
IÑAKI CABASES

XABIER ALBISTUR

JOSE ANTONIO LOIDI

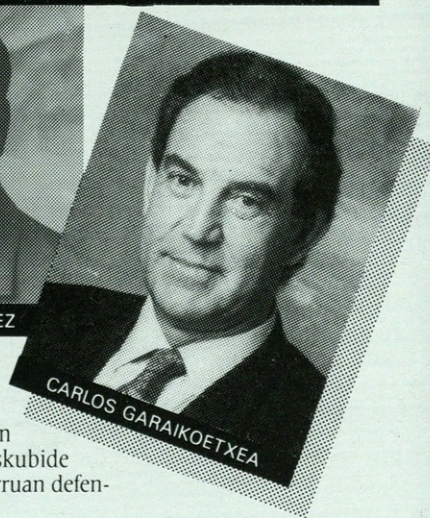
JAVIER AYESA

PATXI ORMAZABAL

LUIS M. SANCHEZ

CARLOS GARAIOETXEA

Gure Herriaren alde dihardugu. Hiritar guztiekin beren bizi kalitatea hobetzeko konpromezua hartu dugu, premiarik larriena dutenen bizi kalitatea hobetzeko bereziki, Euskal Herriaren eskubide nazionalak elkarbizitza paketsu eta zibilizatuaren esparruan defendatzen ditugun aldi berean. EUSKO ALKARTASUNAren kandidaturaren aldeko botua eskatzen dizugu, hemen bizi garenon kezkak erantzungo dituzten helburu praktikoak lortzeko; azken finean, gure bizi kalitatea hobetzeko.

eusko alkartasuna

Jatorki mintzatu

ZERTARA zetorren nire gutun harena [ARGIA, 1.331.zk.]. Ba, begira, edozein fijatzen baldin bada piska bat gaur egungo euskal komunikabideetan oharuko da euskaldun askok (inkonszienteki seguraski) erabiltzen duela erdal egitura kaskar berbera tamalez, eta honako hau bezalako esaldi deitoragarriak esaten dituela inongo lotsarik gabe: «gizona aurre-rapen handiak egiten ari da». «Eta emakumeok zer?», galde lezake edozein gizalabak arrazoi guztiarekin inongo konplexurik gabe. Erantzunak? Bat baino gehiago, baina nabarmenki: denori, gero eta gehiago sartzen ari zaizkigu erdal egiturak hainbeste non, oharu ere ez bait gara gehienok oharzen. Hori bai, honako hauexen moduko esaldiak baldin badi-ra, alegia, «gizona ibai guz-tiak kutsatzen ari da» edo «gizonek mundua suntsipe-nera daramate», orduan, emakumeak, ez protestatu!, behingoz bada ere, komeni zaizue eta gizonen lotsaki-zunetan esku ez hartzea.

Beste horrenbeste esan liteke «gure» hitzaz. Orain arte euskal mentalitatean oso sustraitua egon bada ere («gure gizona», «gure andrea», «gure etxea», «gure seme-alabak») gaur egun, nik argi eta garbi ikusten dut ordezkapen bat jende askoren erabileran, hau da, erdararekiko nolabaiteko morrontza «nire» jarritz. [...] Bukatzeko, nik animatuko zintuzket onartzeraz eta ongi erabiltzeraz euskararen berrezko hitz-egitura jatorrak, eta baztertzera aldiriz, erdal esamoldeak askoz kaxka-rragoak direnean.

**Xanti Begiristain
(Iruñea)**

Pasiboak

LANA egiten dudan tokian egiten dudalako erori zen lehengoan nire eskuetara Eustat-ek kaleratutako «Bizi kondizioen inkesta», liburu zenbakiz ederki betea. Datu pilo horretan, beste ezerk baino, hona zerk harritu ninduen gehienbat: gure artean zenbat jende dagoen «asti librean» ezer egiten ez duena. Esate bat da, noski,

bakoitzak bere lantxoak eta bizio koxkorrak izango bait ditu, baina egia dirudi, gure Komunitateko jende mordo batek ez duela inoiz kirol-egiten (%54,3), ez dela inoiz teatro edo kontzertuetara joatean (%69,9), ez duela inoiz literaturarik irakurtzen (%52,4). Zer da populazioaren erdiak baino gehiagok «ohiki» egiten duena asti librean? Zinea telebistan ikusi (%72,7), etxean musika entzun (%59,7), egunkariak irakurri (%51,2). Populazio vascongadoaren %75a inoiz ez da kanpora bazkaltzeraz edo afaltzeraz joaten, eta %56a ez da inoiz asteburuetan ateratzen. Dirua dela kausa? [...] Gehiengo batek, behintzat, koko-jaterik handienetan bakarrik hartzen du jadanik parte: tontontzi bati (telebistari) begira, eta beste tontontzi **Ane Sagues (Donostia)**

Bi puntualizazio

ARGIAren 1.336. zenbakian, «Autonomia galtzeko beldurrez, EMK-LKIk bakarrik nahiago» izenburupean

argitaratutako berritxoari puntualizazio batzuk egin nahi genizkioke.

Hasteko gure harridura azaldu, ez bait dakigu nondik atera duzuen hasieratik bukaerara gezur hutsa den informazio hau.

Arrasate, Oñati eta Antzuolan ez da HB eta EMK-LKIn artean inongo harremanik egon maiatzaren 26rako zerrenda bateratuak aurkezteko. Bailara honetan, Bergara izan da HBk gure pertsona bati bere listetan joatea proposatu dion herri bakarra, eta Bergarako LKI-EMKko militanteak izan dira proposamen horri ezetza eman diotenak, Exekutiba ezertarako sartu barik.

Bukatzeko, ez dugu ulertzen gure zerrenden inguruan aurten sortu den eztabaida, Deba Garaiko EMK-LKIn joera, udal hauteskundeetan ez bait da HBri botoa ematea izan, beste zerrenda batzuk aurkezteaz baizik, eta adibide bezala hor daude Arrasaten, Bergaran eta Antzuolan partidu bezala eduki ditugun kontzejalak.

Deba Garaiko LKI-EMK

NIK ERE HARPIDEDUN IZAN NAHI DUT

IZEN-DEITURAK

HELBIDEA

TEL

HERRIA

HERRIALDEA

D.P.

BANKU/ AURREZKI KUTXA

SUKURTSALA

KONTURAREN ZENBAKIA

ARGIA

1.339. alea

6. Politika kronika. I.ZUBIONDO.

8. Euskal Autonomi Elkarteak: Europako biztanlego «babestuena»
GARBIÑE UBEDA.

12. Amurrio: EAK bete duen legealdian aurrekontuak hirukoiztu dira. J. AZPEITIA, X. ZABALETA.

14. Politika ttantaka.

16. Nazioarteko kronika. L. MARTINEZ.

18. Bangladesh: miseriaren zikloia. PABLO SASTRE.

22. Nazioartea ttantaka.

24. Bidasoa: eskubaloia zainetan. AMAGOIA IBAN.

28. Urez gainezka. M. GARTZIA.

32. Bakoitzak bere hizkuntza eta esperantoa denentzat. E. UGARTE.

34. David Barbero: «El Mundo del siglo XXI» egunkarian informazioa profesionalen esku dago». XABIER LETONA.

40. Kultur kronika. JOSU LANDA.

42. Hiru sovietar oporretan daude «Trapu Zaharra» taldearekin.
Mendebaldeko paradisu zoroa. GORKA ARRESE.

44. Zazpi disketxe berri argitara. JOXI GOIKOETXEA.

48. Miarritzeko dantza taldeak ballet ikuskari berria taularatu du Baigorriin.
Oldarra-rekin «Nafarroa» pausoz pauso. IXABEL ETXEBERRIA.

50. Munduaren zabaletik kultura. J.M. HERITZ.

52. Kultura ttantaka.

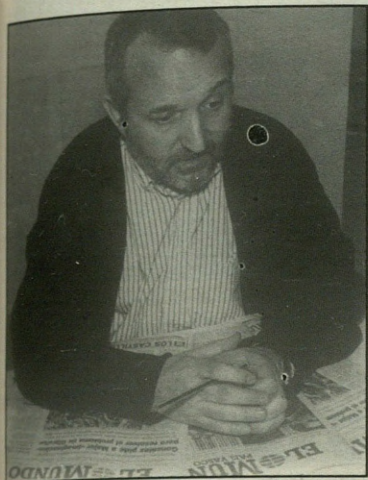
66. Trikiti Txapelketa finalaren ondoren eta aurretik. ELEUTERIO JAUREGI, «BELOKI».

POLIZIA: Euskal Autonomi Elkarteak munduko polizi kopuru handienariko bat du. Mila biztanleko 6,5 polizia dago. 1996rako jarri dute Corcuerak eta Atutxak, Estatu espainoleko Segurtasun Indarren atzerapenaren lehen fasea. Ordurako 7.000 ertzain izango dira. Ez dute, ordea, zehaztu, zenbatean jeitsiko den polizia kopurua. / **8**

ESKUBALOIA: Bidasoako eskubaloizaleak Europako Erreko para iritsi eta, suertetik piska batekin, Euskal Herrira maila horretako lehendabiziko txapela ekar dezakete. Beñardo Gartzia lehendakariaren eskutik, historia distiratsu batez. / **24**

DAVID BARBERO: «El Mundo» egunkariak Euskal Autonomi Elkartarako edizioa egunotan kaleratu duela eta, bertako zuzendaria den David Barberorekin mintzatu gara. ETBn ezaguna den gizon honek, kazetal munduko hainbat gairi punta ateratzen dio./ **34**

ZIGILU BERRIAK: Disko merkatua astintzeko asmotan dabil musika inguruko jendea. Denbora gutxian zazpi zigilu independente berri sortuko dira Euskal Herrian. Bertako taldeen lanak grabatzeko aukerak, gora-beherak eta zailtasunak./ **44**

URA: Ura dugu ale honetan albiste nagusi. Bangladesheko zikloiaren ulua amaturu gabe oraindik (18. or.), gurean berriz goitik behera bota du, gogotik, udaberri guztian. Uste baino gutxiago iraun zuen lehortearen kronologia, argazki erreportaia batean./ **28**

Jabea: Zeruko Argia, S.A.L.

Argia egiten dugu:

Donostian: Eñaut Apaolaza, Gorka Arrese, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Joxi Goikoetxea, Ritxi Lizartza, Juan Jose Petrikorena, Patxi Sarriegi, Pablo Sastre, Garbiñe Ubeda.

Bilbon: Joseba Azpeitia, Jose Mari Egaña, Myriam Garcia, Xabier Letona, Ermiñe Madariaga, Sabino Madariaga, Amaia Nabaskues, Jon Olaizola, Xabier Zabaleta.

Iruñean: Iñaki Camino.

Iparaldean: Ixabel Etxeberria.

Kolaboratzaileak: Mikel Antza, Kike Amonarritz, Mikel Asurmendi, Edorta Arana, Xipri Arbeldide, Karlos Argiñano, Patxi Azpillaga, Mikel Arrieta, Nerea Azurmendi, Juan Mari Arzak, Jean Louis Davant, Enbido, Elhuyar, Xarlot Etxezarreta, Xabier Euzkitze, Luis Fernandez, Itsaso Fernandez, Fernan Goñi, Andres Gostin, Arantxa Gutierrez, Jimu Iturralde, Josu Landa, Juan Jose Lapitz, Amaia Lasa Alegria, Xabier Lekuona, Xabier Lezeta, Emilio Lopez Adan, Mattin, Bego Montorio, Fermin Muguruza, Imanol Murua, Joxan Oiz, Eva Olaizola, Xabier Oleaga, Bota Punttuba, R. M. Sabaris, Joxemi Saizar, Carlos Santamaria, Jon Sarasua, Tala, Txillardegi, Iñaki Uribe, Iñaki Uriarte, Asisko Urmeta, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Argazkiak: Aitor Bayo.

Diseinu eta montajea: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.

Azala: Aitor Bayo, Garbiñe Ubeda.

Publizitatea: Xabier Landa.

Promozioa: Jose Luis Olaziregi.

Administrazioa: Aitor Aznar.

D.L.: 80-1963.

Commission paritaire: 72562 E.

Helbidea: Industrialdea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria. 114 Postakutxa Bilbo

Tfnoa: (943) 37 15 45, (94) 424 46 63.

Faxa: (943) 36 10 48.

Inprimategia eta Fotomakanika: ANTZA.

1991. urterako harpidetza sariak (BEZ barne):

Hego Euskal Herria ..	7.450 pezeta.
Ipar Euskal Herria ...	490 libera.
Estatu Espainola	7.450 pezeta.
Beste atzerriak	9.800 pezeta.
Airez	14.900 pezeta.

Hauteskundeak bitartean

IRUJO zena aipatuz, garai gogorretan etsipenarengana aholku eske joatearen arriskua gogorarazi du Carlos Garaikoetxeak, «marko politikoaren aldaketa proposatzen duenak, eta sistemaren hatzapar luzeetan nolabaiteko kezka pizten duenak... oso portaera zibilizatua eta demokratikoa izan arren... bermatuta dauka zigor gogor bat, zeinak handikap gogorra ekarriko dion bere garapenean» zioen «Demokraziaren mugak» izeneko artikuluan. Guzientzat aukera berdina ez daudela kexu agertu bada ere, demokrazia, okerrena ez den sistema, «zuzentzeko borrokan jarraituko duela» esan du «El Correo Español»-eko artikuluan.

Ez zaio lanik faltako horretara jarrita! Ze, hauteskunde atarian, Madrillgo Legebiltzar eta Senatuan bozketa

orduan gertatu direnak, eta horien ondorioak (ondoriorik eza), ikusita bati baino gehiagori emango zion etsipenarengana aholku eske joateko gogoia. Non ikusi da parlamentari batek bi aldiz bozka egitea? Non ikusi da hori gertatu dela salatu eta Legebiltzarreko lehendakariak bozketa ontzat ematea? Ez behin gainera. Legebiltzarrean eta Senatuan ikusi ahal izan ditugu herritarren ordezkariak iruzur egiten, aste beteren buruan.

Ez harritu ordea. Jaun agurgarriek eman dute erantzuna: ohizkoa da. Arrunta da. «Beti egiten dugu gauza bera». Herritar batek, 30.000 pezetatik 300.000 bitarteko zigorra dauka hauteskundeetan gauza bera egiteagatik. Zer da, herritarrek politikoak baino eskubide gutxiago dituela?

Felipe Gonzalezi galdetu beharko

genioke, Entzutegi Nazionalen baimena eskatu ondoren. Ze gauza bada gobernuak ez erantzutea gogor nontzeko herritarrok moduan erantzutegian, zuzenean. Eta beste bat idatziz ere ez erantzutea, lasai lasai, besterik inork tartean besterik itaundu gabe. «bai», «ez» monosilabiko batzuren behar bezala erantzutea daukanean. 22 galden atzera bota ditu Entzutegi Nazionalak eta 4 besterik ez ditu erantzungo Felipek Amedo eta Dominguezen kasuan.

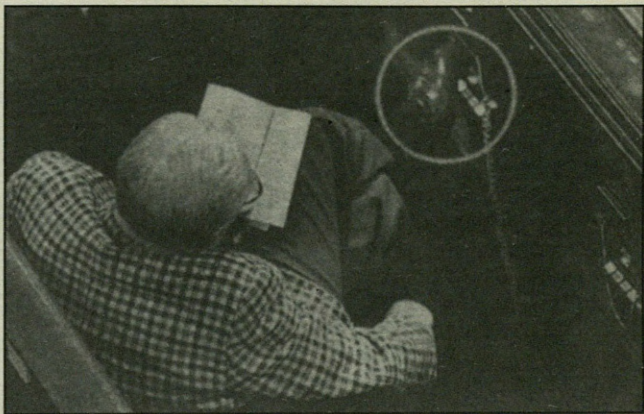
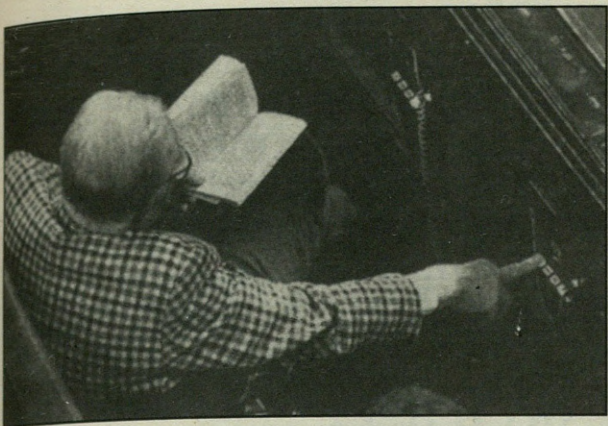
Babes handiegia ari zaio eskaintzen Entzutegi hau Madrillgo gobernuari, GAL aferan estatua nahastuta ez dagoela pentsatzeko. Herri alusazioak garbi esan du ez dela GAL sarea aztertuko eta Batxoki, Consolación eta Goena kasuak baino ez direla ikusiko.

Kirets handiegia darie Moncloa desagutegi.

HAUTESKUNDEAK ez dira etxuraz hasi EAEko agintarientzat. Urriko hauteskundeetan, eta PSEnekin hausteko garaian EAJrentzat baim garrantzizko, zen Eusko Bankua inoren gogoan ez zegoenean, hara not datorren Solchaga eta Espainiako Banku Publikoa sortu duen. Bankuak itxe pribatuak ez dute atseginez onartu ekimen hau. EAEko Jaurerriak

— Babes handiegia ari zaio eskaintzen Entzutegi Nazionala Madrillgo gobernuari, GAL aferan estatua nahastuta ez dagoela pentsatzeko ●

berriz, ez bakarrik begi onez ikusi, bertan parte hartzeko gogoia ere erakutsi du, azken finean «Jaurlaritza ere administrazio publiko bait da». Ederra arrazoia, ekonomia mailako uholde zentralista honen erdian, hemengoa sortu ez eta Madrilén mende jarraitzeko finantzatan.

Ez da harritzekoa Ardanza, Azua, Murua etabarren haserrea Borrellék, Abiadura Handiko Trena eta «Y» famatuaren finantziaketa, azkarrenez 93a pasa eta gero hasiko dela, esan duenean. Aurreko legealdian ardatz nagusi izan den «Europa 93» plana hankaz gora botatzeko arriskuan jarri bait die ministroak Lakuako agintariei.

Azuak eta Muruak berehala egin diote mehatxu Borrelli: «Madrilek finantziatzen ez badu, estatuari ordaindu beharreko Kupotik kenduko dugu azpiegitura horien finantziaketa».

Hitz hutsak baino zerbait gehixeago izan beharko dute horiek aipatu «Europa 93»-rako azpiegitura lan horiei ekin nahi baldin bazaie.

EUROPA Eguna ospatu dela eta «Europa, norentzat?» izeneko artikulua argitaratu du EAEko Jaurlaritzako lehendakariak. Estatuén Europa krisian dagoela eta «Europa birpentsatzeko ordua dela» dio Ardanzak artikuluan, eta Europa «desberdin» bat proposatzen du: europar herritarren oinarritutakoa. Ez Europako herriengan eraikitakoa, «herritarren» baizik.

Formula bat ere eskaintzen du Europa «desberdin» horren eraikuntza-

— Ekonomi uholde zentralistaren erdian, EAEkoa sortu ez eta Espainiako Banku Publikoan nahi du parte Jaurlaritzak ●

rako: lehen maila, «erregioen maila»; bigarren maila, «estatuén administrazioen maila»; eta hirugarren maila, «komunitarioa».

Artikulu osoan, hauteskunde mitinetan ez bezala, Ardanzak ez ditu aipatu ere egiten ez aberria, ez nazioa, ez eta subiranotasuna. Kontutan hartzekoa da. EEEko hamabi estatuak pentsatzen ari direnean ze subiranotasun maila utzi beharko duten Europaren esku, euskaldunok ere jakin beharko bait genuke ze subiranotasun maila utzi nahi diogun Espainiari, eta zein Europari.

AURREKO asteen ez genuen ETA aipatu. Altsasuko Renault konzesionariaren aurkako bonba jarri zuen orduan. Aste honetan, bi guardia zibil hil ditu bonbaz: Pasaian bata, Ortuellan bestea.

Corcuera Donostian, duela hiru aste emandako agindua, «Negoziazioei buruz neronek eta Felipek bakarrik hitzegin dezakegu», bete egin dela dirudi. Rafael Vera izan da bi guardia zibilen hiletetan eta bietan gauza bera esan du: «hitz gutxiago eta lan gehiago egin beharra dago».

Ortuellako hiletetarako bidaia «gailur antiterrorista» ospatzeko aprobe txatu zuen Verak. Ministro

kontseilua zuen Corcuera eta kanpoan zen Luis Roldan bakarrik falta zituen. Han izan ziren, Aguiriano, gobernadore zibilak, militarrek eta barrak.

HAUTESKUNDE garai honetan bi aldis ukatu du Laboa monsiñoreak Autobidearen aferan bitartekari ibili denik. Madrilgo egunkari batek berria eman zuelakoan lehendabizikoan —eta ez zuen eman— eta «aurreratu egin zela» esanez bigarreanean.

Otsailaren 6an Ardanzarekin batera agertu zen argazki batean eta Jonan Fernandez «Lurralde»-ko eledunak ere esan du Laboarekin egon zela bitartekaritza lana har zezan. Badirudi bada zerbaitetan aritua dela Noriega eta Bushen arteko bitartekaritza egin zuena.

Nobedadea da Autobidearen afera konpontzeko Elkar hizketarako bitartekari moduan ezagutu duela Lurraldea Koordinakundeak Laboa monsiñorea.

Baina bitartekaritza lana egiteko bi aldeek onartu behar dute bitartekaria. Eta hauteskundeek dirauten bitartean...

Iñaki Zubiondo

Segurtasun Indarren atzerapenaren lehen fasea zehaztu dute Atutxak eta Corcuera

Euskal Autonomi Elkarteak: Europako biztanlego 'babestuena'

Munduko polizia kopururik handienetarikoa bat du Euskal Autonomi Elkarteak. Europako herrietan bataz beste mila biztanleko laurik behera polizia dagoen bitartean, Gipuzkoa, Bizkaia eta Araban 6,5 daude. Ertzaintzaren hedapenaren nondik norakoak, eta Segurtasun Indarren atzerapenaren lehen fasea burutzeko epea zehaztua dago. Ez, ordea, zer polizia kopuru izango den aurrerantzean.

INGURUNE geografiko batean zer mailatako polizia errekurtsoak behar diren, hainbat faktore kontutan hartuta erabakitzen da.

Polizien kopurua handiagoa ala txikiagoa izan ohi da, delitu tasa, lortu nahi den polizi eredu eta organizazioa, zerbitzuaren mo-

dernizazio eta teknifikazioa, bete behar dituen funtzioak eta beste hainbat faktoreren arabera.

Europako herrietan,

1.000 biztanleko 2tik 4ra polizia dago bataz beste. Estatu espainiarrak media horren gainetik du polizia kopurua. 4,4 polizia dago 1.000 biztanleko.

Euskal Autonomi Elkarteak, ez dio inondik ere Europako neurriari erreparatu. Bizkaia, Gipuzkoa eta Arabako polizien kopuru mediaren zifra handienetako oso gora dago. Honen zergatia Ertzaintzan datza. EAEko polizia autonomoa sortu zenetik honantz, Estatu espainiarreko Segurtasun Indarren kopurua ez da txikitu. Ertzain kopurua gora egiten zuen heinean, Ertzaintza sortu aurretik zegoen kopuru igoaltsua dago gaur egun.

Seguritate Juntak, gero errekurtsoak eta bestelako baliabideak egokienak izateko moduan antolatu behar du polizi estruktura. Errekurtso publikoak ekonomia eta ekonomia berrantolatu behar ditu. Hainbat agintzen bait die konstituzioak administrazio guztia Hori lortzeko, Iñaki Cas

1996 urterako, 7.000 Ertzain izango dira Euskal Autonomi Elkarteak.

EUSKAL AUTONOMI ELKARTEKO KOARTELAK ETA KOMISALDEGIAK

ERNE sindikatuko kideak esandakoaren arabera, 'polizia diferenteen kordinazio egokia behar da. Gainera, beharrezkoak diren baliabideak bakarrik erabili behar dira'.

Euskal Autonomi Elkartean bost polizia mota desberdin ditugu: Ertzaintza, Miñoiak, Polizia Lokalak, Estatu espainoleko Polizia Nazionala eta Goardia Zibila. Guztiak gehituta, Europako record-a Euskal Au-

tonomi Elkartearena da, eta baita munduko posizio altuenetako batean egotearen 'meritua'.

Polizia kopuru handia ez liteke justifikatu biztanlegoaren dentsitatearekin. Europako herrieekin konparatuz gero, Ingalaterrak batz bestea 326 biztanle ditu kilometroko, baina mila biztanleko 2,6 poliziako ratioa. Danimarkan batz bestea 120 biztanle dago kilometroko, eta 1.000 biztanleko 2,1 po-

lizia. Euskal Autonomi Elkartean batz bestea 294 biztanle dago kilometroko. Polizia kopurua, ordea, lehen esan bezala, mila biztanleko 6,6koa da.

1.996 urterako zazpi mila Ertzain

Segurtasun Juntak, 1996 urterako Euskal Autonomi Elkartea 7.000 ertzainez betetzea erabaki zuen azke-

Eusko Jaurlaritzak eta Gipuzkoa, Bizkaia eta Arabako gobernu zibilek emandako datuak.

Polizia tasa 1.000 biztanleko

Danimarka	2,1
Estatu Batuak	2,5
Ingalaterra eta Gales ..	2,6
Alemania	3,2
Frantzia	3,7
Estatu espainiarra	4,4

EAEko polizia kopurua (1.989)

Espainiako Polizia ..	3.600
Ertzantza	3.671
Goardia Zibila	3.780
Miñoiak	112
Polizia Lokalak	2.871
Denera	14.034

Estatu Espainoleko Segurtasun Indarren atzerapenaren lehen fasea zehaztu dute Corcuera eta Atutxak.

nengo aldiz bildu zenean, 1990eko abuztuaren 26an. 7.000ko horri 112 Miñoi, 2.871 Polizia Lokal, eta, lan

extrakomunitario eta suprakomunitarioak beteko dituen Segurtasun Indarren kopurua gehituta, Estatu es-

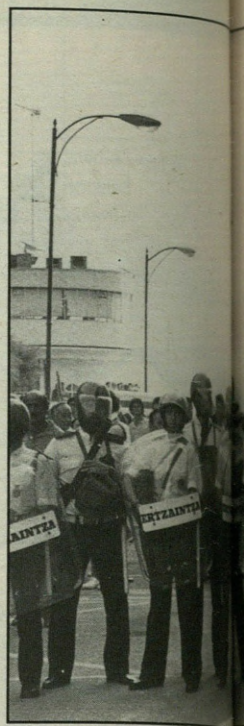

painairraren parean geratuko litzateke EAE. Hau da 4,4ko ratioa izango luke. Munduko ratorik altuenetarikoa bat berriz ere.

Espainiako Konstituzioak eta Autonomi Estatutuak agintzen dutenaren arabera, Eusko Jaurlaritzari dagokio EAEn bizi direnen segurtasuna bideratzea, eta dauden polizien koordinazioa eragitea. Inaki Castrok adierazi duenez, «ezinbestekoa da lehen bait lehen egitea poliziari dagokion legea. Gernikako estatutuak dioenez polizia osoa bait da lortu behar dena». Bada lege aurreproiektu bat, «baina Nafarroako polizia foralaren eredia jarraitzen du». Honen funtzioak polizia lokalarenak dira, polizia auxiliar bati dagozkionak. Lege aurreproiektu honek, «irtenbide partzialak ematen ditu».

Ertzantza sortu zenetik, borroka armatua izan da gehienetan Segurtasun Indarrak ez atzeratzearen aitzakia. Honen inguruan, José Manuel Martiarena Ertzantzaren zuzendari nagusiak halaxe adierazi dio prentsari egunotan: «Ertzantzak terrorismoaren kontra borrokatu behar duela asumitua du». Eta Juan María Atutxa Jaurlaritzako Barne kontseilariaren ustez, berriz, «terrorismoaren existentziak ezin du egun bakar bat ere luzatu Segurtasun Indarren atzeratzea». Atutxak, zera dio Ertzantza dagoen herriei buruz: «Bete betean arigara lanean eta esfortzu eta abalegin guztiak jartzen ditugu talde biolentoen kontra. Ertzantza Polizia osoa bait da».

22 Goardia Zibil koartel eta 6 Polizia komisaldegi kenduko dituzte 1992rako.

Ertzantzak polizia osoa behar du izan, eta bizi dagozkion kompetentzia guztiak asumitu behar ditu.

Ertzantza eta Estatu Espainoleko Seguritate Indarren arteko koordinazioa dagokionez, Segurtasun Juntek lan taldeak osatzen erabaki zuten. Organo hauek, Gasteizko eta Madrileko administrazioen dezkariak osatzen dute. Talde hauek proposatzen beharko dituzte esate baterako, datu banukuetara hartzeko mekanismoak eta terpol-en ofizina zentralerikiko interkonexioa berreskuratzeko zehaztasunak. Orain arte, Atutxak dioenez, «koordinazioa ez da bere egokia, asko behar beharrean gaude. Horri da, hain zuzen ere, soluzioen aztertu behar den puntua».

Bederatzi hilabete dira Espainiako Gobernuak eta Eusko Jaurlaritzak Ertzaintzaren hedapen osoa erabaki zutela. Duela hilabete inguru, Juan María Atutxa Gasteizko Barne kontseilaria kexu zen ez zelako betetzen ari Segurtasun Indarren atzerapenari buruz Segurtasun Juntak 1990eko abuztuaren 29an erabakitakoa. Harrez geroztik, gai honen eztabaidarako, orain

dentzia utziko dituzte Araba, Gipuzkoa eta Bizkaian, eta beste bat Bizkaiko itsasertzaren bigilantziarako. Ertzaintzaren erabateko hedatzea 1996rako dute pentsatua. Polizia Nazionalari dagokionez, aurten Eibar Bergara eta Getxotik joango dira, eta datorren urtean Santurtzi, Barakaldo eta Sestaotik. Goardia Zibilek, 1992aren bururako, Azkoitia, Andoain, Deba, Amu-

1992ko iraila bitartean, Goardia Zibilak EAEn dituen 43 koarteletarik 22 eta Polizia Nazionalaren beste sei komisaldegi kenduko dituzte.

■ «Sekretua ez bada ere», EAE utziko duen polizia eta goardia zibil kopuruari buruz, Corcuera ez du fitsik esan nahi izan ●

dela gutxi bildu dira Madrilén José Luis Corcuera Espainiako Barne ministroa eta Juan María Atutxa.

Aurtengo ekaina eta 1992ko iraila bitartean, Goardia Zibilak Euskal Autonomi Elkartearen dituen 43 akoartelamenduetarik 22 kenduko dituzte, eta Polizia Nazionalaren beste sei komisaldegi. Zazpina depen-

derio, Izarra, Bastida, Oion, Bernedo, Dulantzi, Getxo, Mungia, Zornotza, Arrigorriaga, Plentzia, Lemoiz, Markina, Ermua, Balmaseda, Sestao, Zierbena, Trapaga eta Barakaldo herriak utziko dituzte. 1990eko abuztuaren 29an erabakitakoari jarraiki, Goardia Zibilarak eta Polizia Nazionalak EAEko hiru hiriburuetan

baino ez dira egongo. Ertzaintzari buruzko hitzarmenaren arabera ere, Polizia Nazionalak NAN (Nortasun Agiri Nazionala) edo pasaportea banatzen segituko du, eta horretarako Ertzaintzaren egoitzak erabiliko ditu.

Atutxari, erabakitakoa pozgarria iruditu zaio: «Ez nago pozik bemendik joango direlako, baizik eta Madrileko eta Gasteizko gobernuaren artean erabakitakoa beteko delako».

Jose Luis Corcuera Estatu espainiarreko Barne ministroak ez zuen Euskal Autonomi Elkartearen utziko duen polizia eta goardia zibilen kopuruaz fitsik esan nahi izan, «datu hori ez da sekretua, egunen batean plazaratuko da. Ez diot, ordea, entzun nahi duen askori horrelako informazioirik eman nahi».

Garbiñe Ubeda

Amurrio: EAK bete duen legealdian aurrekontuak hirukoiztu dira

- Biztanlegoa: 9.785.
- Zinegotziak: EA:4; HB:3; EAJ:3; PSOE:2; PP:1.
- Aurrekontu arrunta: 950.566.016 pezeta.
- Zerbitzu orokorrak: 100.644.759.
- Hezkuntza: 66.090.663.
- Etxebizitza eta ongizatea: 418.701.127.
- Sanitatea: 1.477.924.
- Pentsioak: 19.694.763

Araba eta Bizkaiaren artean, Nerbioirantz jotzen duten aldapetan sakabanaturik dago Amurrioko herria. Aurreko bi legealdietan EAJ nagusi izan ondoren, azken udal hauteskundeetan EAK lortu zuen alkatezta, HB eta EAJ alderdiek baino botu gutxi batzu gehiago eskuratu bait zituen.

AMURRIO herria hazten ari da biztanle kopuruari dagokionez. 90. hamarkada hasieran jadanik 9.785 herritar izatera heldu da, horrela Gasteiz eta Laudioaren atzetik hirugarren herria da Araban. 1987ko udal hauteskundeen emaitzak indar desberdinen arteko oreka azaldu bazuten ere (EAK HBk baino 19 botu gehiago eta EAJk baino 120 lortu zituen) udaletxeko funtzionamenduan ez da alderdien arteko hizarmenik egon. «Gure planteamendua arazoak konpontzera -koan gainontzeko alderdien laguntza lortzea izan da baina ez da partiduen arteko akordiorik egon», adierazi di-

gu Pablo Isasi alkateak.

Hauteskundeetan lortutako botoen arabera udal txean honako hau izan da alderdien ordezkaritza: EAK lau zinegotzi, alkatezta bane, HBk hiru EAJk bezalaxe, PSE-PSOEek bi eta PP alderdiak bat. Batzordeen banaketa egiterakoan, HBk eskuratu zuen, sozialistek giza iharduera batzordea eta EAJk

beste batzorde batzuren lehendakaritza eskaini bazitzaion ere, guztien lehendakaritza nahi zutela eta, azkenean bat ere gabe geratu zen, eta guztiak EAren esku gelditu ziren, alkateak dioskunez.

Alderdien arteko hitzarmen eza ez da oztopo izan, bestalde, proiektu garrantzitsuenak gainontzeko alderdiekin batera aurrera ateratzeko. Adibide gisa, hirigunea banatzen zuen trenbidearen igarobidea lur azpikoa bihurtzeko asmoa eta kirol azpiegituran ere inbertsio garrantzitsuak egin izanak aipa daitezke. Lur azpiko igarobide honetan 234 milioi erabili dira eta Lucas Rey polikiroldegi estalian 60 milioi inguru gastatu dira, besteak beste.

Aipagarria da udaleko aurrekontuek azken lau urte hauetan izan duten igoera nabarmena. 1988an, EAJ ondorengo lehen aurrekontua 370 milioitakoa izan bazen, ondorengo urteetan, 1989an 570 milioitakoa izan zen, eta 1990an 950 milioi ingurukoa izatera iritsi zen. 1991koari dagokionez, oztopo batzu direla eta oraindik onartu ez bada ere mila milioi pasatxo izango dela, argitu digu EAKo alkatezarako zerrenda buruak. Udalaren zeregin nagusia, herriko beharrianen zenbaketa egin eta beharrian horiek aurrera ateratzeko ezinbestekoa den babes ekonomiko eta soziala lortzea izan da.

Heritarren partehartzeari dagokionez, orohar urria izan bada ere, aipatzekoa da jai batzordean herriko kirol eta kultur elkarte guztien laguntza. Batzorde honetan alderdi guztietako zinegotziek parte hartzen dute, herriko jendeaz gain ●

Pablo Isasi, Amurrioko alkatea EAren izenean:

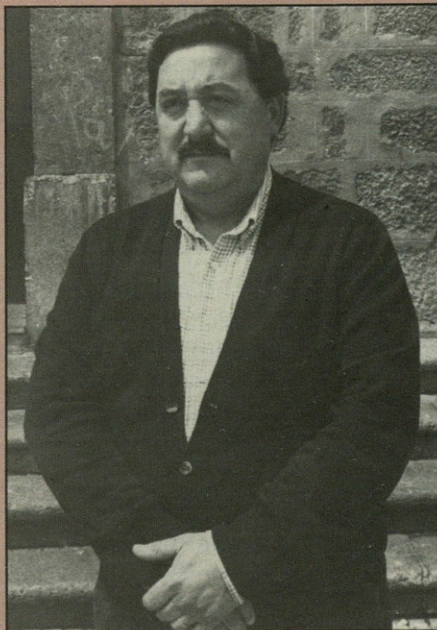
«Behar genituzkeenak baino konpetentzia gehiago izan ditugu»

ARGIA. Alkatetza zuek lortu zenuten arren, beste alderdiekin botu diferentzia eskasa izan zen. Eraginik izan al du horrek erabakiak hartzeko orduan?

PABLO ISASI. Guk legealdi honetan ez dugu hitzarmenik egin partidu konkretu batekin. Gai desberdinak gainontzeko partiduekin batera aurrera ateratzeko planteamendu logikoak egin ditugu baina akordioetara iritsi gabe. 87ko udal hauteskunde kanpainen alderdi programetan gai nagusienetan alderdi guztiak bat gentozen. Hau ikusirik proiektu nagusiak aurrera ateratzeko aukera nabarmena ikusi genuen eta proiektu txikiagoak beren kasa aterako ziren. Momentu honetan esan dezaket proiektu garrantzitsu guztiak aurrera atera direla, akordio ezagatik ez da bat ere mahai gainean geratu.

A. Zer nolako barrena izan dituzue alderdiekin eta EAJrekin beriziki?

P.I. Nik hiru epe bereiziko nituzke: lehen urtea, ondorengo biak eta azke-

na. EAJrekin tentsio haundiko harremanak izan genituen lehen epean. Hurrengo bi urteetan hartuemanak positiboagoak izan ziren herriarentzat eta azken urtean, berriz tirabira haundiak izan ditugu. Tirabira hauek hauteskundeak hurbiltzean sortzen dira, alderdiak espazio politikoaren bila hasten direlako hurrengo alkatezari begira.

Gainontzeko alderdiei dagokienean, lau urte hauetan ez dugu arazo berizirik izan elkar ekintzetarako.

A. Euskara eta Giza iharduera batzordeak salbu, lehendakaritza guztiak EAren eskuetan egon dira. Alde borretatik kriti-

karik jaso al duzue?

P.I. Alderdi guztiak PP eta EAJk ezik ezkuduntzak izan dituzte gobernu batzordean. EAJri ere eskaini genizkion lehendakaritza batzuk baina hauek lehendakaritza guztiak nahi zituzten eta esae-rak dioen bezela guztia nahi duenak guztia galtzen du.

Orain hamar hilabete gutxi gora behera PSEk udaletxean zuen ardura, arazo pertsonalak zirela medio, bertan behera utzi zuen eta besterik ezean ardura hori guk hartu genuen. Aipatu arrazoiak direla eta, euskarakoa ez beste ardura guztiak gure esku geratu ziren, eta noski behar genituzkeenak baino konpetentzia gehiago izan ditugu.

A. Zer izanda zailaena eta positiboena zuzentzat alkatetza karguan?

P.I. Zailena egindako proiektuen eta posibilitate ekonomikoen artean oreka bat bilatzea da jendearen onarpena izanik gainera. Positiboena berriz, herri baten alde lan egiteak ematen duen lasaitasuna da, hori pribilegioa bait da.

Joseba Azpeitia

Xabier Zabaleta

E Z P A L A K

■ ETAK-KO KIDEEK ASILO POLITIKOA DUTE SANTO DOMINGO-N

DOMINIKAR Errepublikan dauden sei errefuxiatuek (Eugenio Etxebeste Arizkuren, Belén González Peñalba, Angel Iturbe Abasolo, José Manuel Soares Ganboa eta José María Gantxegi Arruti), asilo politikoa dutela adierazi du Bruselan Joaquín Ricardo Kanpo Harremanetarako ministriariak. Ministriari honek dioenez, *«sei errefuxiatu hauei buruzko kexarik ez dago. Dominikar Errepublikako legeak errespetatzen dituzte»*. Gobernu espainiarrak estradizio eskaerarik egingo balu, estudiatu egingo litzatekeela azaldu du Joaquín Ricardok. Tomás de la Cuadra Salcedo Espainiako Justizia ministriariaren ustez, *«Espainiak ez du exiliaturik, ez bait da eritzi delituarik, ezta delitu politiko-rik ere»*. Tomás de la Cuadra Salcedok ez dio exiliatuez mintzatzeari zentzurik ikusten, *«terrorismoa ez bait daiteke delitu politikotzat jo»*.

■ «POSITIBOTZAT» JO DA HIRUKOITZAREN LANA

EUSKO Jaurlaritzaren segmentu batzordeak «positibotzat» jo du Gasteizen hiru hilabeteotan burututako gestiolana. Ajuria Eneako maiatzaren zazpiko bileran, EAJren izenean, Jose Antonio Ardanza lehendakaria, Jon Azua lehendakari ordea, Carmelo Saiz de la Maza Lehendakartzako kontseilari idazkaria eta Joseba Egibar EBBko eleduna bildu ziren. EAren ordezkari gisa, Inaxio Oliveri idazkari nagusia eta Juan Porres parlamentaria daude batzordean. Euskadiko Ezkerraren batzordekideak, Jon Larrinaga alderdiko idazkari nagusia eta Kepa Aulestia Gasteizko kamarako parlamentarien taldeko eleduna dira.

Joseba Egibarrek, exekutiboak, *«bain epe laburrean burututako lana»* goratu zuen.

■ PRESOEN EGOERA HAUTESKUNDEETARAKO PROGRAMETAN

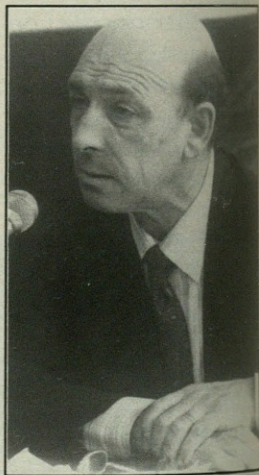
ESPETXEETAN Partehartze Sozialaren Aldeko Koordinakundeak, hauteskunde programetan presoen egoera eta espetxeetako arazoa kontutan har ditzatela eskatu die alderdi politikoei. Salhaketa, Bergizarteratzeko Elkartea, Bidegintzan, Askabide eta HIEsaren aurkako Komiteak osatzen dute koordinakundea. Hiritarren segurtasunaren gainetik elkartasuna bultzatu beharra nabarmendu zuten: *«une honetan alderdi guztiak hiritarren segurtasunaz mintzo dira. Baina, segurtasuna ez da lortzen polizia kopurua areagotuz, baizik eta preso eta margintuak baliabide eta alternatibak eskainiz»*.

«Ez naiz HBri instituzioetara etor dadin deika ari, gero ETaren eskutik etortzeko eta atentatu kriminalak ospatu ditzan. Ez zait borrelako HBrik interesatzen instituzioetan».

Errespetatuko dut beste erremediorik ez dudalako. HBri dei egiten diot ETarekin duen ezkontza apur dezan».

Gabriel Urralburu.
Diario de Navarra,
1991-V-9.

«Foru aldundiak dinamizatu eta bideratu behar du Gipuzkoa Europako Merkatu Bakarrari aurre egiteko».

Eli Galdós.
Egunkaria, 1991-V-5.

G O R D E T Z E K O A K

ERTAINENKO IKASLEEK AUTOBIARI EZ

GIPUZKOAKO Irakaskuntza Ertaineko ikasleek Irurzun-Andoain autobideari buruz antolatutako erreferendumean, ikastetxe publiko zein pribatuetarik %90k hartu du parte. Irakaskuntza Ertaineko Ikasleen Batzordeak azaldu duenez, ikasleen %70k bozkatu du. Autobideak Leitzarandik pasatu beharko lukeen galderari %80k ezezkoa eman dio, eta baiezkoa %20k. Proiektuak konparatzearen alde, parte hartu duten ikasleen %85 azaldu da, eta %15 aurka. Ikasleek esandakoaren arabera, ekimen honen bidez erantzun egin nahi zaio intituzioek gatazka honetan erakutsi duen isiltasuna eta egoskorkeriari.

«Atentatuak burutu dituztenak gudari edo heroi bilakatzeko asmo oro errefusatzen dut».

José María Setién.
El Correo Español,
1991-V-8.

«Maiatzeko udal eta foru hauteskundeetan PSE-PSOEk irabaztea da HB eta biolentoek izan dezaketen porrotik bandiena».

Guillermo Etxenike.
Egunkaria, 1991-V-8.

«Hirukoitza alderdi begemoniko batez eta konpartsa moduko bi satelitez osatuta dago».

Nicolás Redondo Terreros.
El Correo Español,
1991-V-9.

«PSOEren arrakastarik bandiena Euskal Herritik desagertzea litzateke».

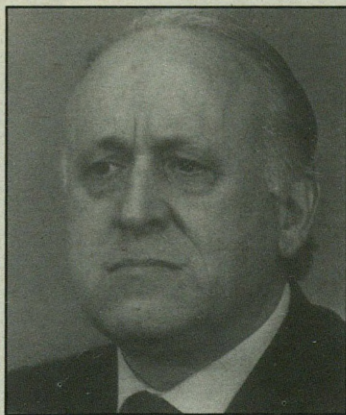
José Alberto Pradera.
Egin, 1991-V-9.

«EAJk ezin izango dio PSEri alkatetza inportanteak kentzeko gogoari eutsi, nahizeta horretarako HBren botoak erabili».

Odón Elorza.
Deia, 1991-V-6.

K A R T A J O K O A N

e n b i d o . . .

XABIER ARZALLUZ

EBBko lehendakariak hizketagai izan ditu Unidad Alavesa-koak. *«Halako sentimentu antiautonomiko edo antieuskalduna dutenen»* kontra aritu da. Politika egiteko modu hori okerra iruditzen zaio Arzalluzi. Eta, are okerragoa oraindik, *«horrelako elkar-teak bultzatzen dituzten zirikatzailleak»* daudenean. Egunen batean, gaizki eginda-koak bueltan etorriko zaizkiola «abisatu» dio Unidad Alavesari: *«Arabak, bakarrik ibiltzea hobe duela uste badu, dabilela, baina ondorioak jasan beharko ditu»* ●

. . . o r d a g o !

PABLO MOSQUERA

Unidad Alavesako idazkari nagusiak *«EAJk UA konplejoa»* duela adierazi du Arzalluzen hitzak entzun bezain pronto. *«EAJko buruek Arabako programa azaldu beharrean, gehienetan UAri eraso»* egiten diotela esan du Pablo Mosquerak. Arabari datozkion ondorioz ez daitezela mintza eskatu die jeltza-leei, ondorioak gaur egungoak direlako: *«Autonomia forala galduz geroztik ondorioak pagatzen ari da. Araba, EAJk kontrolatzen duen Elkarte deszentralizatu batean murgildu arazi dute»* ●

Jugoslavia gerra zibilaren atarian

JUGOSLAVIAKO gatazka nazional-etnikoak ditugu berriro ere pil-pilean. Egia esan, gatazkak berean iraun izan du hilabete hauetan, baina martxoan armadak boterea bere eskuetan hartzea mehatxatu zuenetik, bazirudién botere zibila —lehendakaritza kolektiboa— estatu federalaren zuzendaritza kontrolatzeko gai izango zela. Zalantza barik, armadak orduan baino pisu gehiago hartu du erabaki une garrantzitsuetan. Dagoeneko armadak Serbia eta Kroaziaren arteko garraio eta komunikabideak zabalik izan daitezen agindua hartu du, eta Kroaziako gutxiengo serbiarren miliziak desarmatzeko ere bai. Kroaziak bere aldetik polizia autonomoko erreserbistak desarmatzeko konpromezua hartu du.

Egoeraren kontrola baten edo bestearen eskuetan egonda ere, sakoneko arazoek berean diraute. Esloveniak eta Kroaziak ez dute Jugoslaviaren egungo antolakuntza federala onartzen eta gutxienik estatu konfederalaren antolakuntza eskatzen dute. Eskakizun hau lortu ezean independentzia aldarrikatuko lukete euren kabuz. Esloveniako legebiltzarrak urte hasieran iragarri zuen garbi asko: datorren ekainaren 15erako estatu konfederalaren oinarriak —edo bidea saiatzeko erizpideak gutxienik— jartzen ez badira independentzia aldarrikatuko luke.

Serbia, ordea, ez dirudi horrelakorik onartzeko prest dagoenik, eta horren adierazle da armadak hartu duen protagonismoa. Ez da ahortzi

behar armadako ofizialen %70 serbiarra dela, eta hauek estatu federala mantendu nahi dutela, beren ohizko nagusitasunaz. Kroaziako gutxiengo serbiar (nagusi dira bizi diren lurraldeetan) eta kroaziarren arteko gatazkak aspalditik zintzilik dagoen estatu kolpearen arriskua biziki sustatu du. Mehatxu horren aurrean Esloveniak eta Kroaziak lehendakaritza kolektiboak agindutakoa onartu behar izan dute. Kroaziako gutxiengo serbiarrak, ordea, ez du onartu bere milizien desarmatzea, eta beraz oraindik arazo frango izango da.

Are gehiago kontutan harturik martxoaren 15ean, egun Borisav Jovic serbiarraren eskutan dagoen Jugoslaviaren lehendakaritza Stipe Mesic kroaziarren eskura iragango dela.

Munduko bigarren gerraz geroztik estatuaren lehendakaritza komunista ez den pertsona baten esku izango litzateke bigarrenez, eta serbiarrek ez dute oso begi onez ikusten horrelakorik. Hortik letorke, bada, armadaren oraingo mogimendu bizia eta kontrolatzailea. Milosevic Serbiako lehendakaria ei dago enfrentamendu hauen atzean, armadaren parte hartzea probokatu asmoz. Oraingoz lehendakaritza kolegiatuak gerra zibilaren eztanda bortitza ekiditu badu ere, aurrerantzean zer gerta liteken batek daki, sakoneko arazoak konpondu ezean egoera korapilatu besterik ez bait da egiten.

— Eslovenia eta Kroaziak ez dute Jugoslaviaren egungo egoera federala onartzen, eta gutxienik estatu konfederalaren antolakuntza eskatzen dute ●

Soviet Batasuneko agintariek Azerbadjaneko agintariek in bat egin dute armeniarren aurka.

EKIALDEKO zonalde horretatik ekialderantzago, Soviet Batasuna gero eta banatuago ageri da. Duela hiru urtetatik hona Armenia eta Azerbadjan gerran daudela esan litzateke, baina asken boladan gerra puztu egin da, batik bat Batasuneko agintariek azerbadjaniarrekin bat egin dutenean armeniarren aurka. Nagorno-Karabajeko auzia konponbide zailakoa da, baina soviatarrek berorren erabilera egiten dute Armeniako independentzia zaletasunari eraso egiteko. Armeniak ez zuen bozkatu Batasunaren erreferendumean, eta gogor egiten dio aurre aginte soviatarri. Azerbadjan, aldiz, Batasuna mantentzearen aldekoa da, eta orain tsu sinatutako «Hamarren akordioa» sinatu du. Armeniako agintariek era-

soez diotena egia balitz, soviatarren urrats handia litzateke, oraino beste nazio batzuetan ere parte hartu bait dute baina puntualki eta ez gerra tankeran.

AFRIKA aldean bi gatazkagunek alderantzizko bidea har dezakete. Hegoafrikan Afrikako Kongresu Nazionalak (ANC) gobernuak preso politiko guztiak askatu ezik negoziazio mahaia bertan behera utziko zuela mehatxatu zuen. ANCK emandako denbora iragan da eta orain ikusi behar zer jarrera hartzen duen. Inkhatak bere aldetik beste mehatxu bat luzatu zion Mandelaren erakundeari: «ANCK zuluak erasotzeari ez badio

uzten, 270.000 pertsonako armada bat antolatuko dugu eta Johannesburgeko ordenaren kontrola gure eskuetan hartuko dugu». Mandelak ordea erasoak alderantzizkoak direla dio, eta gainera Inkhatak muturreko arrazisten laguntza duela.

Beste gunea Etiopia dugu, duela hiru hamarkada hasitako gerra zibilak irtenbide baketsua ikus dezake, gobernuak talde gerrillarekin hitz egitea onartu bait du. Eritrea eta Tigreko herri fronteek, talde indartsuenek, onartu dute jada proposamena. Emaitzak ikusi behar orain.

Lukas Martinez

Bangladesh: miseriaren zikloia

Hirugarren Munduan ez da zoritxarrez salbuespen Bangladesh hilaren 1etik aurrera astindu duen Naturaren eraso. Ordea, Estatu honetan biltzen diren faktoreengatik, oraingo zikloi honek mendeak gogoratzen duen hondamendirik basa eta tragikoenetakoa ekarri du berarekin.

EGUN horretan, orduko 230 kilometroko abiadura zekarten haize boladek harrotutako sei metrotako olatu izugarriek suntsitu zuten bere lurren %80ak itsas-mailatik gora 5 metroak iristen ez dituen Bangladesheko hegoaldea. Lehenengo eguneko zifrak 2.000 hilez mintzo baziren,

segidan eta ordutik ordutik ikaragarri emendatu ziren numero gorriak. Txitagong hirian, 80.000 izan daitezke hildakoak, eta Sandwip isolan, Lutfur Rahan Khan Estatutu ministroaren arabera, 100.000. Oso gutxi izan ziren egokitutako errefuxioetara iritsi ahal izan direnak, besteak beste alamu

Dakka, 1990. Deltako urek bi urtez behin egiten dute gainezka, Bangladeshen herena urperatuz sarritan.

mezuak zabal zitzakeen irratirik aski ez dagoelako baina, batez ere, jakinik ere, eta jendea oso da konsziente arriskuari buruz, nora alde eginik ez dagoelako —ez dago autorik, ez dago biderik. Khaleda Zia Lehen ministro bangladeshiarrak munduari laguntza dei etsipenezkoa egiten zion artean, jende eta animalien gorpuak usteltzen hasten ziren ur bazterretan. Ondorioz, goseaz eta egarriaz gain, kolera eta disenteria hedatzen ziren, eta tifusa eta gibel infekzioak etorri beharrekotzat jotzen ziren.

Ekaitz demografikoa

gun hondamendi naturalak bata bestearen ondoan pairatzen dituen Bengalaldeak ez du beti nozitu horrelakorik. Aitzitik eta, XVIII. mendera arte, aberatsa zen oso, eta nazioarteko merkatalgintzan oso aktiboa zen. XVII.ean Sir Thomas Roe, Erresuma Batuko enbaxadoreak, Bengalak India elikatzen zuela, idatzi zuen. Alabaina, Gilbert Etienne Genebako ekonomilariaren arabera 1757an, ingelesak Bengalako subiranuari gerran gailendu zitzaizkionean, «*historia kolonialeko orrialderik ilunenetakoa*» ireki zen: hustirakuntzaren historia, jakina. Lurralde hau (Bengala ekialdea, izenda dezakeguna) 1947. urtera arte izan zen Indiako Inperioaren puska. Urte hartan berriz, India eta Pakistan berezi eta independizatu zirela, bertako populazioa musulmana izanik, mendebaldeko Pakistanekin bat egin zuen. Ordea Bengalako musulmanen artean ez zen —egundainoko makurra— batere koadrorik, eta beraz

bertako buruzagitzan mendebaldeko Pakistandik joandakoak eta Indiatik heldu ziren errefuxiatuak ipini ziren.

1971an, Indiako armada-ren interbentzioaren ondoren, gerra bidez, Estatu berria sortu zen: Bangladesh, 1975era arte Seikh Mujibur Rahman-ek eta ondoren eta 1981era arte Zia ur Rahman-ek presiditu zutena. Bi horiek asasinatuta hil baziren, horien ondorengoa, Hussein Mohammad Ershad jeneralak, herri protesten ondorioz demokrazia formala bideratu behar izan zuen, joan den urteko abenduan Khaleda Zia, Zia ur Rahmanen emazte eta Bangladesh Nationalist Partyko buruak botereari atxiki zion arte.

Populazioaren hazkunde kontrolrik gabekoa da Bangladesheko gaitzik beldurgarriena. 1951an 60 milioi lagun baziren, 1991an 110 bat badira, eta jaiotze tasa asko jeitsiagatik ere, 2000garren urterako ez du Portugaleko hedadura duen Estatu honek 133 milioi baino gutxiagorik izango —munduko Estatu handi samarretan gainpopulatue-na da. Populazioa elikagaien produkzioa baino askoz ere azkarrago haztea, horra mende bukaera honetako tragediaren pizlea. Ez dago denentzako janik. Joan den mende hasieran nekazari pobreek 2-4 hektareatako lur puxkak zituztelarik, orain lautik batek hektarea laurdena baino gutxiagoko eremua dauka; horregatik, nekazal produktibitatea ere biziki eskasa da, Asiako eskasena apika. Pobrezia hedatu egiten da, hiru lagunetik bi Osasun Mundu-Erakundeak markatutako pobrezia maila minimotik behera bizi

da, eta populazioaren erdiak ez du jateko nahikorik.

Mende honen hasiera bertarte, populazioaren %80a osatzen duten nekazariak ez zuten kosta-kostako lurrik landu beharrik izaten, ez-

Urtarrileko manifestazioa, Dakkan, preso politikoen askatasuna eskatuz.

keroztik berriz presio demografikoak lur horietara eta irtetara joan arazi die. Ganges eta Brahmaputra ibai-ahok antolatutakoa munduko delarik formidabileena da: segunduko 150.000 m³ ur, bi bider t'erdi

Khaleda Zia Lehen ministroa, otsaileko Parlamenturako hauteskundeetako irudian.

Mississippikoa. Ibai horien oldarra da, hain zuzen ere, Bangladesh Iparraldetik mehatxatzen duen mamu benetakoa. Himalaiako ura da, finean, zeinari Bangladeshen bertan jauzitakoa eransten zaion; esate batera, Megalaia mendikate azpiko herriska batek dauka munduko plubiometriaren rekorda.

XVI. mendean, Gangese-ko urak orain Indiako den Bengalara (Kalkuta aldera) zihozten baina, poliki-poliki, ur horiek ekialderantz desbideratu dira, harik eta, XIX.ean, Brahmaputrakoe-kin bat egin zuten arte. Ibai-arro aldakor horien azkeneko uholdeak (ez zirkloienak bezain kaltega-

riak, zeren eta uraren igo- tzea agerikoa bait da) 1987-88an gertatu ziren, eta arroz uztak galerazteaz gain, 30 milioi pertsona etxegabe utzi zituen. Zergatik ez dikerik eraiki? Alde batetik, arazo berri samar izanik, ez da (Txinako Tonkingo deltan bezala) nekazarien tradizioa. Bestetik ordea, Brahmaputra eta Gangese-ko urei eutsiko dien dikerik egin ote liteke? «*Dikeak eraikiz gero —dio, horretaz, Nazioarteko In- gurugiro Institutuko Barry Dalal-Clayton-ek—, oso seguruak izan beharko luke- te, hautsiz gero obizko uholdeenak baino efektu tamalgarriagoak eragingo bait lituzkete*». Gainera, us- tegabeko efektu sekunda- rioak izan litezke: adibidez, balizko dike horiek arrainen migraketa-bideak eragotz- litzakete, eta deltako popu- lazioa orain oinarri-oina- rrizko duen proteina iturri hori gabe utzi.

Okerragoak dira, ordea,

haizeen eraginez (tifoia) eta ur beroketaren eraginez (zikloiak) gertatzen diren hondamendiak. Bangla- desh Indiako montzoiek eta Asia hegoekialdekoek Hi- malaiarantza «Y» bat antola- tuz bat egiten duten gataz- ka-gunea da. Hamarkada bakoitzean, bi-hiru tifoik jotzen dute Bangladesh, al-

komunikabiderik, ez piegiturarik dago horre- rako.

Hondamendi batzuk eta besteen ondorioz, azken hogeitaz hiru milioi lagun hil dira Banglade- hen. «*Hondamendiak guz- bizitzaren parte dira—*» di- Arshad Mahmud kazeta- riak—. Zerbait balabetea

■ Bangladesh Indiako montzoiek eta Asia hegoekialdekoek bat egiten duten gatazka-gunea da ●

diro 5-10.000 hildako eragi- nez. Are okerragoak izaten dira, begibistan denez, zi- kloien ondorioak. Horiek, Bill Smith, Bangladesheko hondamenditan espezialista estatubatuararen ustez, «*zeharo kontrolaezinak di- ra, soluzio bakarra popu- lazioari arriskuaren hur- biltasunaz abisatzea da, bazterrak busteko*» —bai- na, lehen esan dugunez, ez

rrekotzat onartzen dituz- gu». New Yorkeko World- watch Institutuak adierazi duenez, datorren mende- amaieran Bangladesh, egun ezagutzen dugun moduan, desager egin liteke. Hori de- la eta negutegi efektua ere aipatu behar da, ura berri- gotuz gero ondoriozko erasoak are latzagoak izan- go bait litateke.

Horrelakoetan Mende- balde aberatsetik, laguntza txikisko batzuk heldu dira beti: laguntza globalagoa- ren falta apenas izkutatzen duen estalki kaxkarra. Bai- na, 1990-2000 hamarkada hau «Natur hondamendien aurkako»tzat deklaratu duen Nazio Batuen Erakundeak gogoratzen duenez, «*ekin- tza horiek ez diete oinar- rrizko problemek kopetu- rik ematen*». Berehalako beharrez baizik hitz egingo ez baldin bagenu ere, orain- go galera materialak, Dak- kako gobernuaren estima- zio batera, 150.000 milioi pezetakoak (7.500 milioi li- berakoak) badira, atzerriko laguntzak doi-doi 3-4 mila milioitara iritsiko dira. Bal- din eta gastu militarrek...

Kutbudiako arrantzale familia, lokatzetan barrena hondamenditik ihesi.

Pablo Sastre

AUTOSERVICIO
Agerretxe Ibilbidea
DEBA

EKO TOLOSA
Zumalakarregi kalea, 4
TOLOSA

SAN JUAN BAUTISTA
Villas auzoa
HERNANI

EKO VILLALBA
Torres Urquizu kalea, 13
EIBAR
San Juan kalea, 9
EIBAR

DIFERENTE C.B.
Gran Via kalea, 11
GROS AUZOA — DONOSTIA

EKO SAN MIGUEL
Bartolomé de Urdiso kalea, 9
IRUN

EKO BERAUN
Galtzaraborda Etorbidea, 2/g
BERAUN — ERRETERIA

MERKEK IGLESIAS
Azkuene Kalea, 12
TRINTXERPE

EKO ASTEASU
Keelavite poligonoa 2/g
ASTEASU

ECONOMATO ORBEGOZO
C/ Eliz — Kalea, 1
ZUMARRAGA

BETI MERKEK
Loiola kalea, 12
DONOSTIA

SUPERMERCADO SOKOA, C.B.
Sokoa Merkataguna, 7
Hirigintza (ABARKA Jatetxearen aldean)
HONDARRIBIA

BASTIDA
Erdiko Kalea, 32
MUTRIKU

EKO ZARAUTZ
Nafarroa ibilbidea, 37
ZARAUTZ

SUPER RENTERIA
Vicente Elicege kalea, 5
ERRETERIA

EKO ALTZA
Larratxo Ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

SUPER ANDONAEGUI, C.B.
Andonaegi kalea, 10
SAN PEDRO — DONOSTIA

SUPER IZTIETA
San Sebastián kalea, 16
ERRETERIA

EKO ERREKONDO C.B.
Zigordia kalea, 7
ZARAUTZ

EKO AIETE
Etxadi Saila
AIETE — DONOSTIA

SUPER AMARA
Isabel II.a, 16 zbk.
DONOSTIA

EKO

EKO

Vivodist

HISTORIA ETA GERO

■ TXINAKO PARTIDU KOMUNISTARA 100 URTERE KIN

HARRIGARRIA dirudien arren, Txinako pertsona zaharrenetakoa Alderdi Komunistako nobatoenen artean da. Zhu Qizhan 94 urtetako txinarrak egundoko poza hartu zuen Alderdi Komunistak bere lerroetan onartzen zuela jakin zuenean. Zhuk 1985an eskatu zuen sarrera lehen aldiz, eta erantzunik ez zitzaiola ematen ikus-tean, gaur egun arte beste sei aldiz eskatu behar izan zuen afiliazioa. Alderdiko kidea zela iragarri ziotenean oso zoriontsu zela adierazi zuen.

■ CRISTOBAL COLON MILIURTE HONETAKO HEROIA

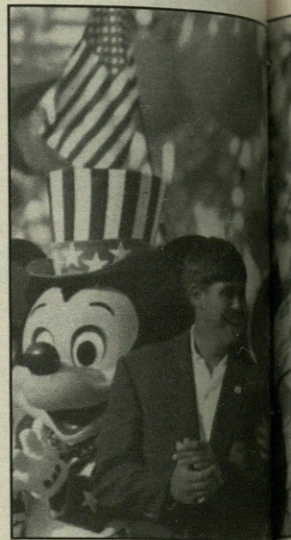
LOUIS de Santi iparramerikar ikerlariak Cristobal Colón miliurte honetako heroia izendatzea proposatu du. Ikerlariak kezka handiz ikusten ditu V. Mendeurrena dela eta, bai Hegoamerikan eta baita Iparramerikan ere Coloni egiten ari zaizkion kritikak. Bere

ustez «gehiegikeria bat da Colonen lorpenak ezkutatzea eta bere akatsak azaleratzea, azkenean aurkikuntzaren irudi txarra zabaltzen duelako». Itsa-soaren alde honetako agintarien artean segurenik ez zaio laguntzarik faltako.

■ THATXERISMOA ZABALTZEKO ERAKUNDEA SORTUKO DA

MARGARET Thatcher Britainia Handiko lehen ministro ohiak aditzera eman duenez etsipenez gogoratzen du lehen ministroa izan zeneko garaia. Iragana ahan-tzi eta etorkizunera begiratzeko unea dela dio «Burdinezko damak» eta orain beretzat garrantzitsuen bere pentsamendua lau haizeetara zabaltzea dela. Munduaren salbazio lanei ekingo die, beraz, oraingoan: «Garrantzitsuen thatxerismoaren ebanjelioa predikatzea da. Nire bete-beharra orain, mundura abiatu eta sinisten dudan guzti hori azaltzea eta demokraziaren alde borrokatzen dutenei laguntzea da».

E L L E M E L L E

«Horrela borrokatzen da gerra batean. Zuek eman zenizkiguten abioi, gerrauntzi eta material onena. Horri esker joan aldi izan genuen Golkora, irakiarrei ostiko bat eman eta etxera itzuli».

Norman Scharzkopf, general estatubatuarra.

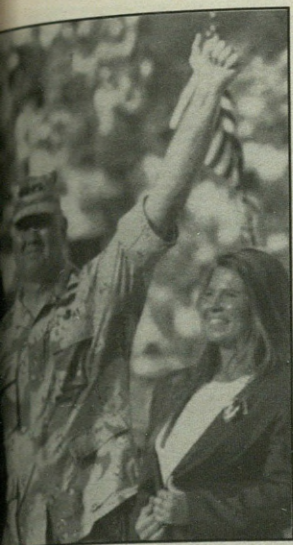
«Asentamentu juduen afera arabiar eta palestinarrekiko gatazkaren mamiari dagokio. Arazo nagusia konpondu dugunez, gaiboni ere beldu beharko diogu».

Yitzaak Shamir, Israeleko lehen ministroa.

«Landsbergisen jokaera demokraziaren aurkakoa da, borrexegatik nago bere aurka. Bere jokaera oso kaltegarria da Lituaniarentzat».

Casimiera Prunskiene, Lituaniako lehen ministro ohi.

«Burua tente manten dezala esan diot, eta hori esaten dio zortzi urtetan antzeko egoera iragan duen norbaitek, nabizeta nirea ez zen borren gogorra izan».

George Bushen Dan Quayle lehendakariordeari buruz.

«Edozein armadak tiro egingo zuen borrelako egoera baten aurrean».

Vuc Draskovik, Serviako oposizioko buruzagiak Bosniako manifestariak armadako konboi bat inguratu zutenean.

«Soviet armada bakarra mantentzeak bakarrik berma dezake SESB eta errepublika bakoitzaren subiranotasuna. Beste ezerk ez».

Dimitri Lazov, SESBeko Defentsa ministroa.

O I H A R T Z U N A K

FRANTZIAKO KONSTITUZIONALAK «HERRI KORTSO»A ERREFUXATU DU

FRANTZIAKO Kontseilu Konstituzionalak ilegaltzat jo du Frantziako gobernuak Corsicari «Herri kortsoa»ren izendapena emateko egin zuen proposamena. Konstituzionalak dioenez, Frantzia «bat eta banaezina da», eta bere lurraldean «ez dago lekuri herri frantziarra ez den herri batentzat». Gobernuak Corsicarako prestatu zuen autonomi proiektuaren lehen artikulua baita zegoen kontzeptua zen, eta frantziar oposizioak Kontseilu Konstituzionalaren aurrera eraman zuen, horren ondoren autodeterminazio eskubidea etor zitekeela eta beldurturik. Erabaki honen ondoren berriro egoeraren kazkartzeari iragar dakiok Corsicari, azken boladan irlako egoera nahiko barea izan bada, «Herri Kortsoa»ren kontzeptuaren onartzeak suposatutako aurrerapenagatik izan bait da.

SUITZA NEUTRALEAN GLADIOREN AFERA KALERATU BERRI DA: P-26 ETA P-27

ITALIA eta Europako beste estatu askotan bezala P-26 eta P-27ren funtzioa komunisten balizko botere hartzeari aurre egitea zen. Armadako goi mailako zenbait ofizial arduratzen ziren erakundeetaz eta arma gordeleku sekretuak, zurian sinatutako atxiloteta aginduak, estatuaren dirutza inkontrolatuak eta beste zenbait saltsa-maltsa agerian geratu dira Suitzaren neutraltasuna kolokan jarritz. P-26 eta P-27ak harreman estuak zituen OTAN eta CIArekin. Lehenak modu berezian entrenatutako 400 gizoneko armada zuen eta bigarrena espionitza lanetan aritzen zen.

1969-70ko denboraldian igo zen lehen aldiz Bidasoa Ohorezko Mailara Jose Antonio Apeztegiaren eskutik.

ESKUBALOIA ZAINETAN

E lgorriaga Bidasoa eskubaloia talde irundarra Europako Errekopa Finala jokatzen ari da azken asteotan. Bi partidutako neurketa honetan garaile ateratzen bada, TSV Milbertshofen talde alemaniarra gaindituz, maila honetako txapelketa bat irabaztea lortzen duen lehen euskal taldea izango da. Bitartean, orain hiru hamarkada historia honi hasiera eman ziotenek Irunen jarraitzen dute lanean. Bertara jo dugu xehetasun gehiagoren bila.

JOXE Miguel Arana gaiten donostiarrak 1962an Bidasoa' izeneko eskubaloia talde bat sortu zuen Irunen. Donostiako talde batean jokalaria izana, eskubaloia-enganako zaletasun handia zuen. Bizilekuaz aldatzeaz ez zuen gustorik aldatu, ba-

regatik eratu zuen Irunen jokatzeko aukera emango zion klub berri bat. Izena aukeratzera, bere lantokia zen jolas aretoarena ezarri zion: Bidasoa.

Sortu berria zuen talde honen partaideak bera eta bere adiskide batzuk ziren. Eta horrelaxe, probintzian zehar jokatzeko hasi ziren, afizionatu gisa, Irunen ez bait zegoen inolako eskubaloiarenganako zaletasunik garai horietan. 'Roca' izeneko talde bakar bat ari zuten zen herrian beraietaz gain.

Egoera ikusirik, oinarriko eskubaloia indartzeari ekin zioten klubaren partaideek, ikastetxeetan batez ere. Gaur egun Klubaren lehendakari lanetan diharduen Beñardo Gartzia, adibidez, San Marcialeko ikastetxean hasi zen jokatzeko, hortik atera ondoren Bidasoako jokalarizatza pasatuz, inguruko gazte askoren antzera. Probintzi Mailan jokatzeko zuten ekipoak garai horietan eta, gazte horien auzoari esker, Lehen Maila Nazionalerako igoera txartela lortu zuen.

1969/70eko denboraldian lortu zen Ohorezko Mailara igotzea, Bartzelonan jokatzeko kanporaketa batean. Seat taldea zuten aurkakotzat eta, gaititu ondoren, maila gorenean kokatu ziren. Kategoria berria zela eta, harrobia gero eta gehiago zaintzea nahitaezkoa bihurtu zen taldearen iraupenerako. Horietan saiatu ziren, baina 1973a arte ez ziren desiratutako emaitzak jaso.

Klubaren bizitzako lehen hamarkada igaroa zen jandak eta partaide guztiek, haur eta heldu, gastu guztien zama beraiengan zaramaten. Inolako diru laguntzarik gabe, harpideak or-

daintzen zuten dena beraien patriketatik. Askotan Klubak ez zuen autobusa ordaintzeko ere dirurik. 1975ean hasi zen taldea pisika bat profesionalizatzen. Urte horietan izendatu zuten Jantxo Villarreal lehen

Kategoria berria zela eta, harrobia gero eta gehiago zaintzea nahitaezkoa bihurtu zen taldearen iraupenerako ●

ekipoko entrenatzaile. Bittartean, herri mailan eginiko zozketek esker jasotako diruarekin irauten zuten gehienbat.

Entrenatzaile berriaren izendapenarekin batera, Lehen Mailara jeitsi zen tal-

dea. Lehendakariaren esanetan, Klubaren unerik mingotsena suertatu zen hau. *«Konfidantza guztia Villarrealengan jarri ondoren, alperrikakotzat jo zen urteotako lana»*. Baina denboraldi bat nahikoa izan zen gauzak zuzentzeko. Urte bat igarotzerako Ohorezko Mailan bait zeuden berriro.

Sorte onez eman zioten hasiera Bidasoakoek 80ko hamarkadari. Hiru urtetako kontratu bat sinatu zuten 'Danona Haltzariak' kooperatibarekin. 1980/81eko denboraldia zen eta hiru urtez diru eskasirik ez zuten jasan. Sendagile bat ere sartu zen talde laneko partaide irunkor gisa.

Piskanaka piskanaka, eraikitakoa hazten joan zen. Ekonomikoki lasaituta ikusirik, atzeritarren bat ekartzeko erabaki zuten Klubeko agintariek. *«Garai hartan hura astakeria bat zen, baina beste denek bazuten*

Euskal eskubaloizaleentzako egunik pozgarrienetarikoa bat suertatu zen 1987ko maiatzaren 23a. Espainiako Liga Txapelketa irabazi zuen Elgorriaga Bidasoak.

Juanin Agirregomezkorta

«Asko aldatu da Kluba»

ARGIA. Orain bi urte, eta denbora luzez bertako jokalaria izan ondoren, Elgorriaga Bidasoatik joan egin zinen beste talde batetara pasatuz. Kanpotik ikusita, zer deritzozu zure talde oiaren aurtengo denboraldiaz?

JUANIN. Oso ondo ari dela. Momentu hone-tan gailurrean daude. Errege Kopa irabazi dute eta Ligan ere lehen postutan dabilta. Hori, Europako Errekoparen finalera heldu direla ahaztu gabe.

A. Zu joan zinenetik Kluba zerbait aldatu dela uste al duzu?

J. Bai, asko aldatu dela uste dut. 12 urtez bertan egon ondoren jokalaria gisa, batez ere planteamenduetan ikusten dut aldaketa. Ni hasi nintze-nean herri mailan jolasten genuen batipat. Gero Ligako txapelketa irabazi genuen. Hortik aurrera, eta gaur egun arte, gauzak asko aldatu dira. Europa helburutzat ikusten zen lehen aldiz eta esperientzia berria zen. Presupuestoa nabarmenki gehitu zen eta taldea guztiz profesionalizatu zen.

A. Zer iritzi duzu Irungo taldearen bi atzerri-tarrei buruz? Ados al zaude Estatuko onenak direla esaten dutene-kin?

J. Dudarik gabe. Beraiek dira Espainiako Ligan dauden atzerriarrik onenak. Ondo jokatzear gain talde guztiaren jokua ezin hobeto bideratzen dute.

A. Zer nolako etorki-zunaikusten diozu talde irundarrari Xabier Mikel, Olalla eta Barbon bezalako gizonekin?

J. Beraien gaztetasuna eta joku ona ikusirik, oso etorkizun ona ikusten diot ekipoari, beraien talde lana ezin hobea bait da.

A. Hau dena azaldu ondoren, nola definituko zenuke gaur egungo Elgorriaga Bidasoa?

J. Nik goi mailako talde profesional batetaz hitz egingo nuke, denbora eta Txapelaren poderioz aldatuz joan dena. Eskakizu-

bere atzerriar eta guk ere bebar genuen. Horre-gatik erabaki genuen arriskatzea. Kuestioa da egin genuela eta ondo atera zitzagula», dio Beñardo Gartzia. 1985/86ko denboraldian hartu zen erabaki hau eta jadanik 'Chocolates Elgorriaga'koak ziren talde irundarraren babesle berriak. Bi denboraldi lehenago sinatutako kontratu baten poderioz, 'Muebles Danona' bezala ezagutuak izatetik 'Elgorriaga Bidasoa' deitzera paseak ziren.

Nahiko istilu izan ziren kontratua berritzeko orduan. Entrepresa babesleak kontratua amaitzerakoan dirua emateari utziko ziola jakinarazi zien Bidasoako agintariei. Elkar hizketa ugari izan ondoren, beste hiru urtetarako lasaitasun ekonomikoa lortu zuten. 'Chocolates Elgorriaga'k talde irundarrari izena ematen jarraituko zuen.

Garrantzizko emaitzak

Contratu berria sinatu zen denboraldi berean lortu zuen Elgorriaga Bidasoak

Juaninen ustez talde irundarra goi mailakoa eta etorkizun handikoa da.

orain arteko lorpen prezio-tuena: Espainiako Liga Txapelketa irabaztea. 1986/87ko denboraldia zen eta Klubaren historiako pozgarriena bezala orotzen da txapela Irunerantz joan zen eguna. Ordurarte lortutako gauzarik garrantzitsuena zera zen, Errege Kopako finaleraino iristea. 1982/83 denboraldian, F.C. Barcelonaren aurka jokatu eta galdu egin zen.

Talde irundarretik pasatuz diren atzerriarrek hitz egin terakoan, ba dira ahaztu ezin diren zenbait izen ospetsu: Obradovic, Grubisic, Lakovic, Sopalovic, Svecovic, etabarrek eginiko lana ezin hobea izan da.

Ligako Txapela irabazteak Europako atea zabaltzen du zizkion Elgorriaga. Baina Tusem Essen talde germaniarrak kaleratu zuen Europako Kopatik finalerditan. Urte berean Estatuko Errege Kopa irabazi zuten irundarrek eta, horri esker, hurrengo denboraldian Europako Errekoparen parte hartzeko aukera ziurtatu zuen. 1987/88ko denboraldia zen eta Elgorriaga Bidasoaren izena kontinentean zehar entzuna izaten hasi zen.

1988/89ko denboraldian Errekopako finalerditan heldu zen Elgorriaga. Tusem Essenek berriro kaleratzen zuelarik. Ordurako fitxatuak zeuden, gaur egun taldean dirauten Bogdan Wenta eta Alfred Gislason atzerriarrek. Estatuko Ligan dauden balioagarrienak guztion eritziz. Baina eskubaloian zazpi gizonen jokatzeko dute talde berean, eta ezin da gutxi batzuetara mugatu denon artean egin den lana.

Talde lana da aipagarria gaur egungo Elgorriaga Bidasoaren jokuan. Urte as-

nak gehitu egin dira. Liga Txapelketa, Errege Kopa eta Europako Errekopa ez dira txantxetako gauzak.

koz hobetzen joan den 6-0ko defentsa da bere ezaugarririk ezagunena. Gizon gazteez hornitua, esperimentiadun gizonen osatu du Juantxo Villarreak bere taldea. M. Angel Zuñiga, Xalba Pombar eta bi atzerritarrek urteek eskaintzen duten jakituria dute; Josu Olalla, Xabier Mikel Rekondo eta beste zenbait gizonen gaztetasuna eskaintzen diote taldeari. Bi osagarri hauek orekatuz lortu du Villarreak talde indartsu bat. Baina izen zerranda bat osatzerakoan, ezin utzi aipatu gabe Pedro Salcedo, Juanin Agirregomezkorta, Mariño, Gamon, Mario eta hamaikaxo gizo-

nen garrantzia.

Garai bateko amateurismoa galdurik, gaur egungo Elgorriaga Bidasoak profesionaltasuna du ezaugarritzat. Aurtengo denboraldian, Errege Kopa eskuratu du eta Ligan ere badu zer esanik oraindik.

Baina aurtengo denboraldian azpimarratu beharreko gauzarik garrantzitsuenak Europako Errekopa betetako papera da. Finalera iritsi ondoren, TSV Milbertshofen talde germaniarraren aurka txapeldun bihurtzeko aukera handiak dituzte. Garaile irtenez gero, lehia-keta europear batean txapeldun izatea lortzen duen lehen talde euskalduna li-

tzateke.

Baina guzti honek nahiko beltza bihurtzen du Elgorriaga Bidasoaren etorkizuna. «Hemendik aurrera asko exigituko zaio taldeari eta gainera babesle indartsu bat aurkitu beharko dugu datozen urteotan sortuko zaizkigun gastu guztiak ordaindu ahal izateko». Hala ere, Errekopa hau irabazteko gai diren galdetzerakoan, baietz erantzuten du segituan Beñardo Gartziak. «Eta datozen urteotan Europako Kopa irabazten saiatuko gara».

**Europako Errekopa
Finala irabaztea.
Jokalarien esku dago
ezinezkoa zirudien
ametsa gauzatzea.**

Amagoia | ban

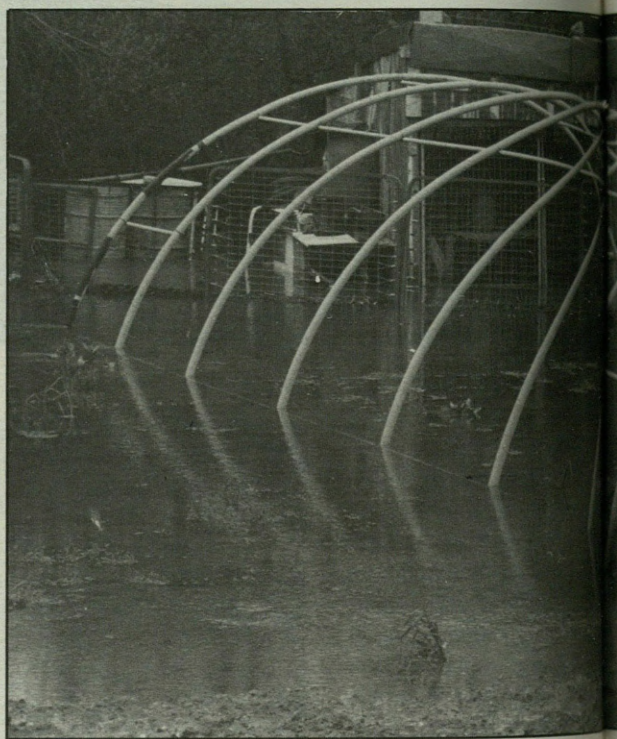
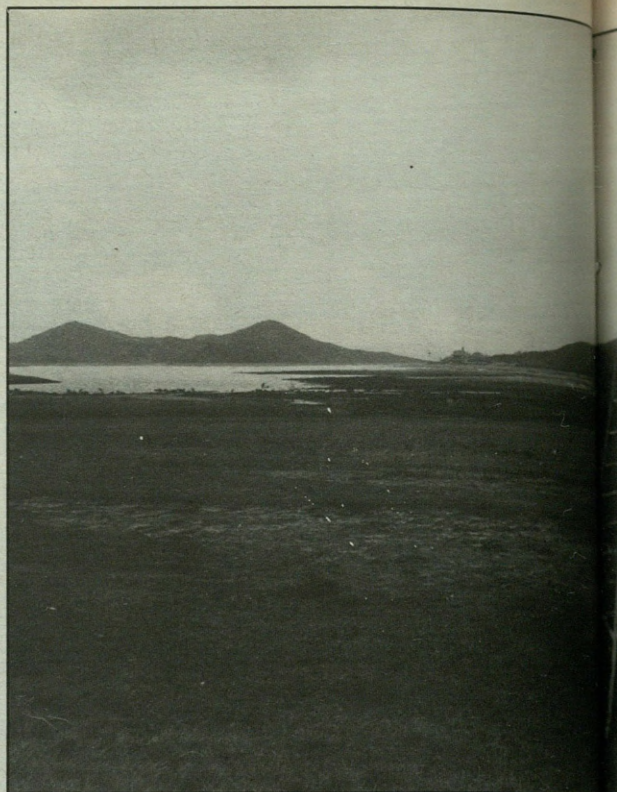
UREZ GAINEZKA

Duela urte bat lehortekak egunkarien lehenengo orrialdeetan lehentasuna zuen. Gaur egun alderantzizko prozesua bizitzen ari gara. Apirilaren 26an Zadorra ibaiaren urgainzketak Mendibil, Arroiabe eta Durana herri inguruak eragin zituen. Urgainzketak, AMVISAk Ulibarri urtegiko zazpi konportetik bi zabaltzea erabaki zuenean etorri zen.

1988ko urritik 1989ko urrira, urte hidrauliko latzena pasatu genuen une horretan Ur Partzuergoko Lehendakaria zen Beti Duñabeitiak esandakoaren arabera. Zadorrako urtegietan 7 milioi m³ gelditzen ziren. *«Hemendik maizterarte ez badu euririk egiten EAEko ur erreserben egoera oso larria izango litzateke».*

1990eko apirilaren 3an Zadorrako urtegien sisteman 2 milioi m³ ziren. Hamabi orduko ur murrizketak jasaten zituzten askok. Une honetatik aurrera egoera hobetu zen, agian txarragoa izatea ezinezkoa zelako. Apirilaren azken egunetan Zadorrako urtegietan 56 milioi m³ (aurreko urteko hilebete berdinean 106 milioi m³ genituen) eta Ordunten 20,3 milioi m³ —bere kapazitate osoa 22 milioi m³koa da— gelditzen ziren.

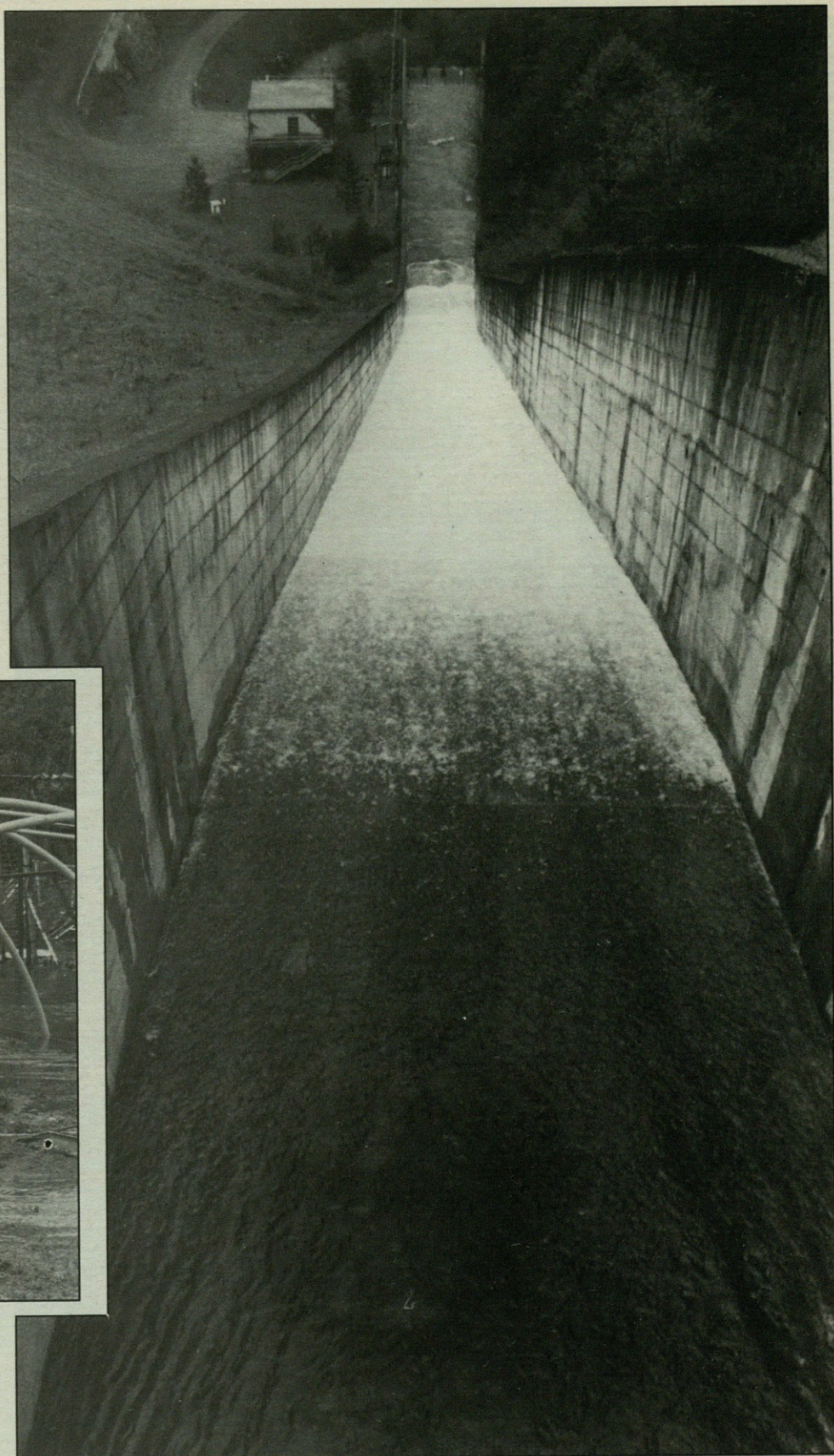
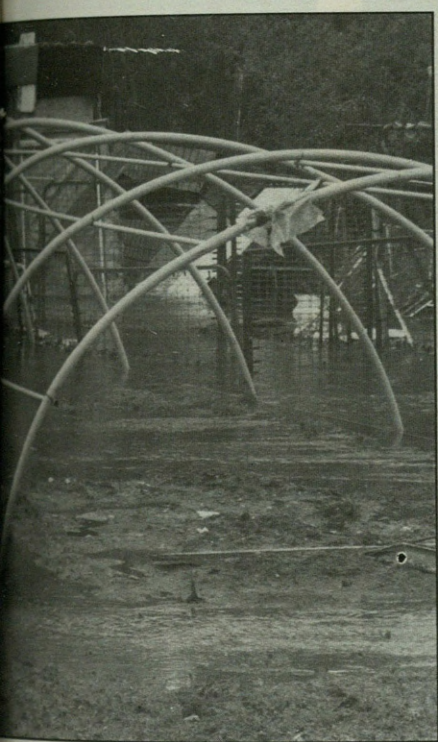
Ur Partzuergoak ateratako azterketaren arabera, 2015 urterarte ur sumintrotu aseguratzeke Araban beste urtegi batzuen eraketan beharra aurreikusten zen. Mikel Unzalu, AMVISA

edo «Aguas Municipales de Vitoria, S.A.»ren lehendakaria ibaien garbiketa eta ur fugen konpobidearen alde agertu zen. Bitartean, ibaien ur hartzeak jarraitzen du.

Aurtengo urtarrilean Zadorrak bere kapazitatearen %51 lortzen du. Zadorra eta

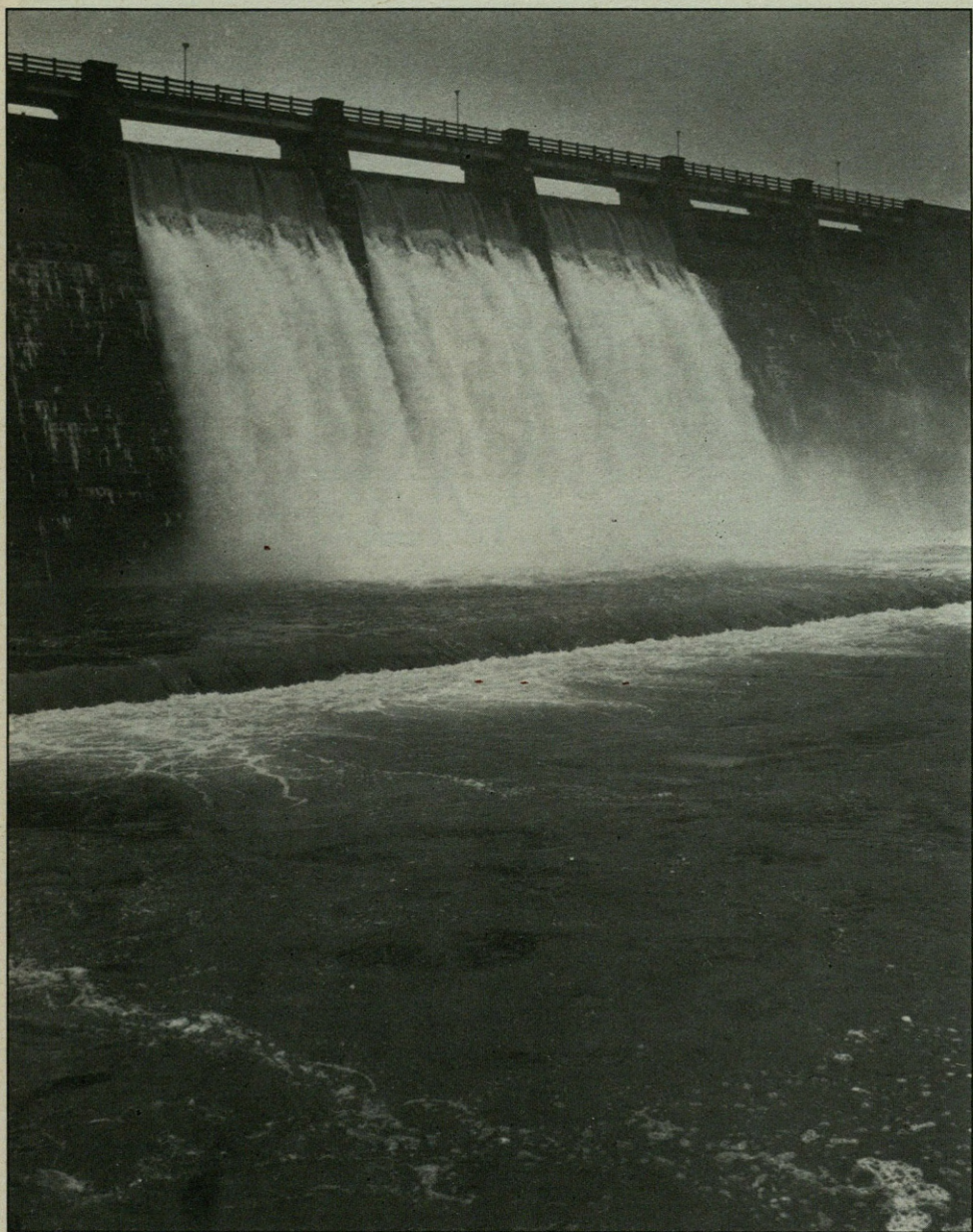
Ordunteko ur hornidura 112,813 milioi m³koetara heltzen da. Hurrengo hilebetean, hau da, otsailean ur murriztapenak bukatzen dira Bilbon eta Gasteizen. Horiekin, beraz, «ez dago berrik» edo «ez bota komuneko bonba» ordurarte

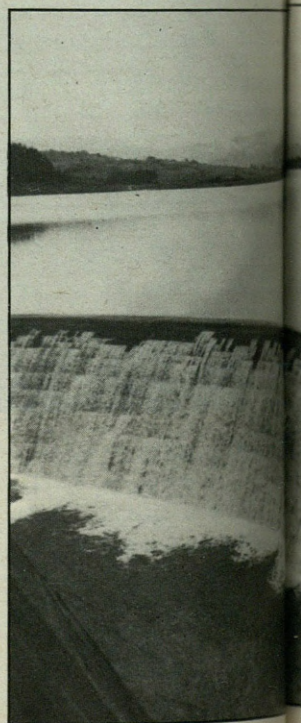
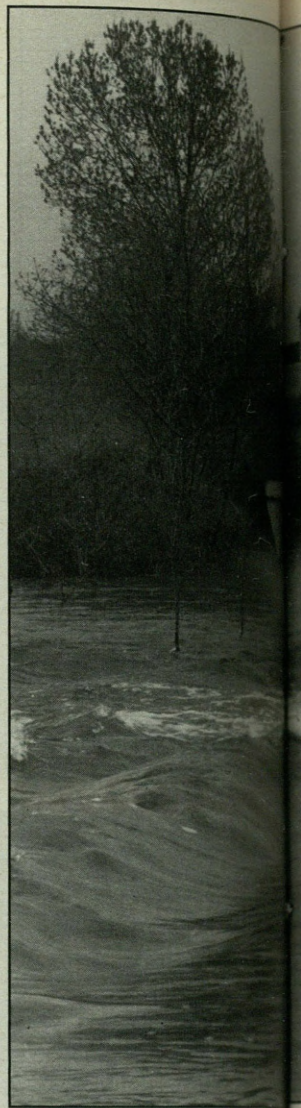
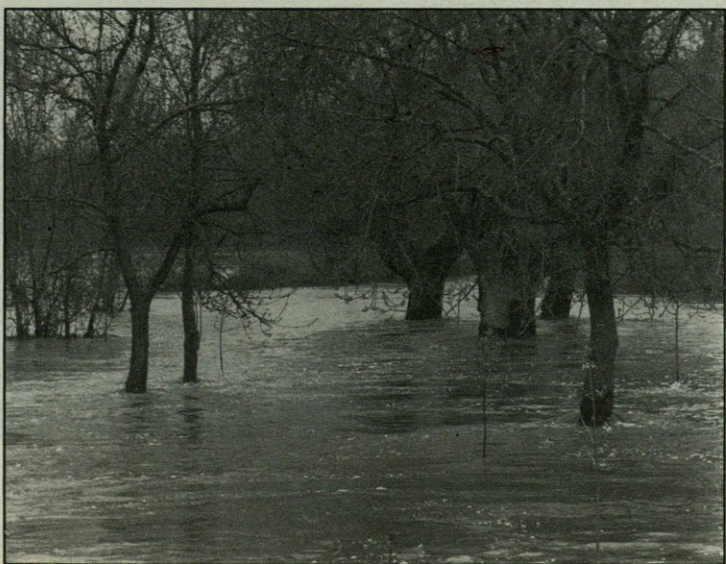
ezagutu gabeko kartelen garaia amaitzen da.

Urtegien igoera, ibaietatik hartutako uragatik eman zen, batez ere, une horretan ur hordinaduraren %23 ibaiko bait zen. Ur Par-tzuergoak lehortearen epealdian 941 milioi pezeta

Urkulu urtegiko kanala. Behean: Zadorra ibaiaren inguruan jasotako urgainezketa.

Ulibarri Ganboak
zazpi konporta
ditu. Hauetatik
hiru zabalik
daude.
Maiatzaren 6ko
gauean
segunduko
55.000 litro isuri
zituen.

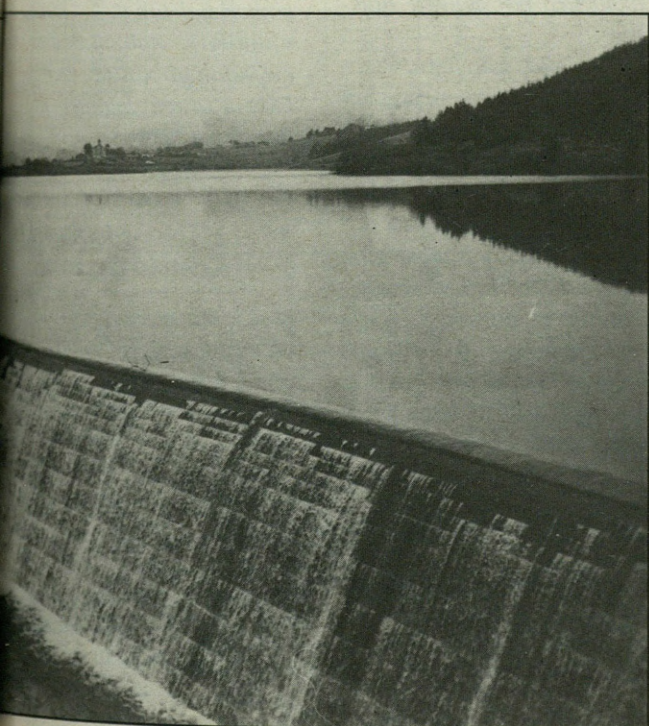
galdu ditu eta ur tarifak %20a garestitzea nahi du. Kontsumitzaileak, ekologistak eta alderdi politiko batzuen protesten ondorioz %10ra txikiagotuko da igoera.

Apirilaren 19an Zadorrak 176 milioi m³ eta Orduntek 22 milioi m³ dituzte, hau da, ur horniduraren %90. Ibaien

ur kaptazioa %50koa da. Mikel Unzaluren ustez «oraindik ez da desenbalsatzeko momentua». 26an Ulibarriren bi konporta zabaldu zituzten, eta Zadorra ibaiaren urgainezketa ekarri zuen. Konportatik segunduko 20 m³ isuri ziren, «Zadorraren ubideak onartutako kantitatea da», esan zuen Jose Angel Cuerdak. Egun bereko arratsaldean Mendibil eta Arroiabeko gune batzuetan urak 2 metrotako altuera zuen.

Maiatzaren 6ko gauean Ulibarri segunduko 55.000 litro eta Urrunaga 25.000 litro disenbalsatzen ari ziren. Uraren nibela ez zen mugitu, urtegieta segunduko 80.000 litro sartzen zirelako, hau da, 20 aldiz Bilbo eta Gasteizko kontsumoa. 8an Urrunaga eta Ulibarriko konportak itxi ziren hurrengo egunean berriro zabaltzeko.

«Txarrena ez da ortuen uholdea, baizik eta urak dakarren indarrarekin lurra eraman egiten duela» esan digute Zadorra ibaiaren inguruan bizi diren pertsonak.

Aitor Bayo

Myriam Gartzia

«HERRI BAKOITZAK BERE ETA ESPERANTOA DENONTZAT»

Lazaro Ludovico Zamenhof oftalmologoak 1887an Varsovian kaleratutako hizkuntza dugu esperantoa. Bera judua izanik etxean hebraieraz egiten omen zuen, kalean berriz alemanez eta eskolan errusiera ikasi beharra zuen. Egundoko saltsa linguistikoa honetan sarturik hizkuntz unibertsala eta erraza sortzeko asmoa agertu zitzaion.

«**EUSKAL** Herriko esperanto elkarte oso berria da, bain zuzen ere urtebete edo daramagu. Normalean eta tradizioz esperantoak gure herrian tokian tokiko elkarte edo pertsonen bidez funtzionatu izan du». Erkidego honen sorkuntzak arrazoi nagusi bati erantzuten dio, isolaturik dauden esperantista guztiak biltzea, alegia. Aldi berean «euskal ikuspuntutik lan egitearen beharra eta nahia» agertzen da.

Gaur egun Bilboko talde esperantista dugu Estatuko lehenbizikoenetarikoa, ia lehena, justu mende hasieran eratua. Arabakoa berriagoa da eta Iruñean orain dela oso denbora gutxi beste bat sortu da. Gipuzkoa eta Iparralde kasu apartak dira, «ez dago elkarterik, Iparraldean adibidez hiruz-

palau kontaktu dugu baina guztiz isolaturik daude». Talde hauek beren funtzionamenduari dagokionez independenteak dira oso, bakoitzak herrialde konkretuen behar edo egoera ezberdinei erantzun behar bait dio.

Amankomuneko lana eta batez ere bata besteen ekintzei buruzko berri izateko egitura konfederatu batean biltzen dira Estatuko elkarte guztiak, HEF (Hispan Esperanto Federacio) delakoan. Federakundea beste nazio eta Estatuekin harremanetan dago sartuta, akordioak sinatzen bait dituzte bisitak edo-eta hartueman kulturalak bultzatzearren.

«*Esperantoaren kontua oso simplea da*—aipatzen digu Iñaki Gauna, Estatuko ordezkariak— *esperantoa*

hizkuntza bat da, hizkuntza artifiziala bainalengoai bizietan oinarrituta, bai ti-pologia, bai egitura alde-tik».

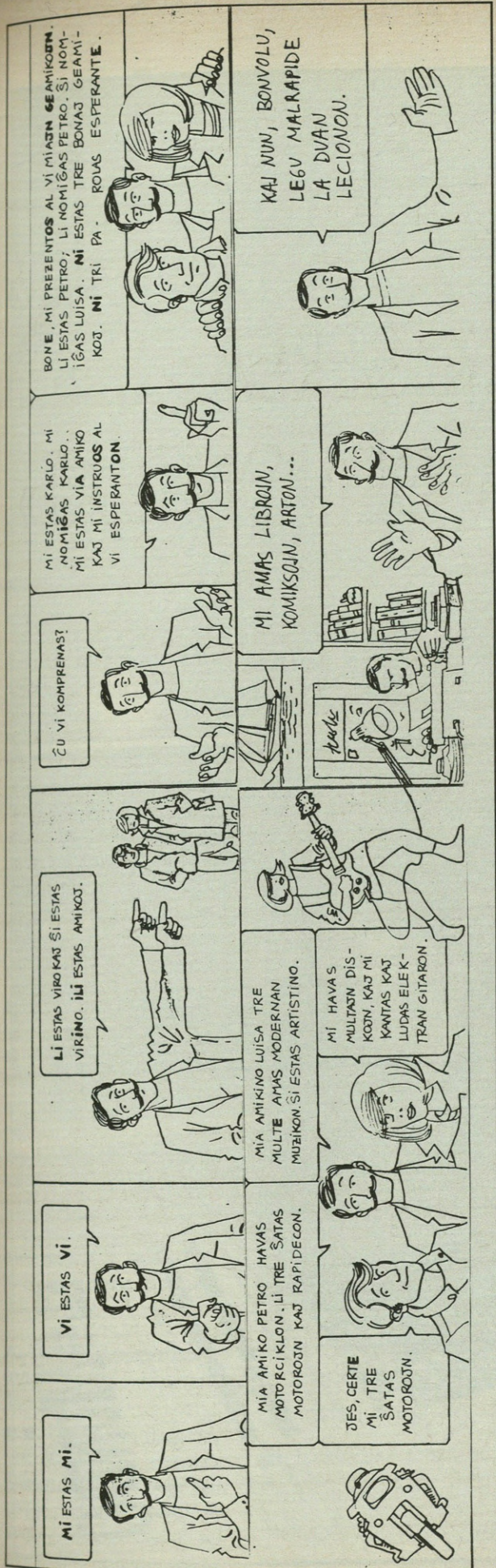
Honetaz gain hiru ezau-garri nagusik definitzen dute esperantoa nazioarteko menperakuntza kulturalaren alternatiba bide bezala. Alde batetik neutrala dugu, «ez da inorena eta guztiona da, berezko komunitaterik ez duelakoz, beraz ez litzateke izango «nati-bo» edo bertakorik, denok izango genuke eta, bigarren edo hirugarren ele-

■ «**Esperantoa hizkuntza artifiziala da baina lengoai bizietan oinarritua**» ●

tzat». Hizkuntza xamurra, irregulartasunik gabekoa, aldi berean «zernabi garbi eta erraz adieraztekoa, guztarte talde guztiek behar bezala beregana dezate». Hirugarren bereizgarritasuna laguntzaile izatearena litzateke «betebehar» zehatz batzutarako erabilgarria bakarrik: nazio ezberdinetako jendearen arteko harreman kulturalen, komertzialetan, kirol munduan, etab. Baina ez da famili giroan edo berrikideak diren lagunen artean erabiltzeko».

Hizkuntzaren konnotazioak

Esperanto tresna bat besterik ez da, Iñakik aitortzen digun bezalaxe, «ez gara esperantista fanatikoa, beste edozer gauza bo-beagoa sortuko balitz guk onartu egingo genuke baina egun esperantoa primeran dago». Tresna honen bidez ingelesa, frantsesa, espainola edo errusieraren nagusigo linguistikoa eta kulturala ekiditea posiblea suertatuko litzazuke, «ez da

barritzekoa aipaturiko bizkuntzak jabego edo botere militar, ekonomiko zein politiko bati loturik ego-tea. Gauzak horrela bizkuntzarekin batera, maiz bestelako konnotazioak joaten dira uztarturik. Kasu gebienetan kultura bat izaten da, beste batzutan berriz, menderatze kolonial edo ekonomiko-koa».

Horrek suposatzen duena da, esperantisten ustez, kultura batzuk beste kultura batzuren esanetara makurtaraztea, are gehiago hizkuntza menperatzailea nazioarteko bihurtzen bada. Hori dela eta «botere gutxi-ko berbetek bide zailago dute beren iraupenari eus-teko, horietariko asko eta asko gaztelania, ingelesa, frantsesa eta gainontze-koen menpe egonik».

Europa mailan ekialdeko herriak dira esperantoaren aldeko apostu zuzenena egin dutenak, Polonia, Bulgaria, Jugoslavia, Hungria.... Estatu guzti hauetan gober-nuek beraiek babesten du-

«Ni ni naiz». «Zu zu zara». «Hura gizona da eta hura emakumea. Haiek lagunak dira». «Ulertzen al duzu?»... «Eta orain, mesedez, irakurri poliki bigarren ikasgaia». («Esperantoa ikasgai», Aitor Aranek arestian argitara emandako liburutik). Euskaldunok muzin egin izan diogun artean, Europa ekialdeko herriak dira esperantoaren aldeko apostu zuzena egin dutenak.

ten esperantoaren zabal-kundea, agian konszien-teagoak direlako ingelesa edo beste hizkuntza baten nagusitasunak suposatzen duenaz; inperialismo kul-turala eta linguistikoa ez du-telako inolaz ere onartzen.

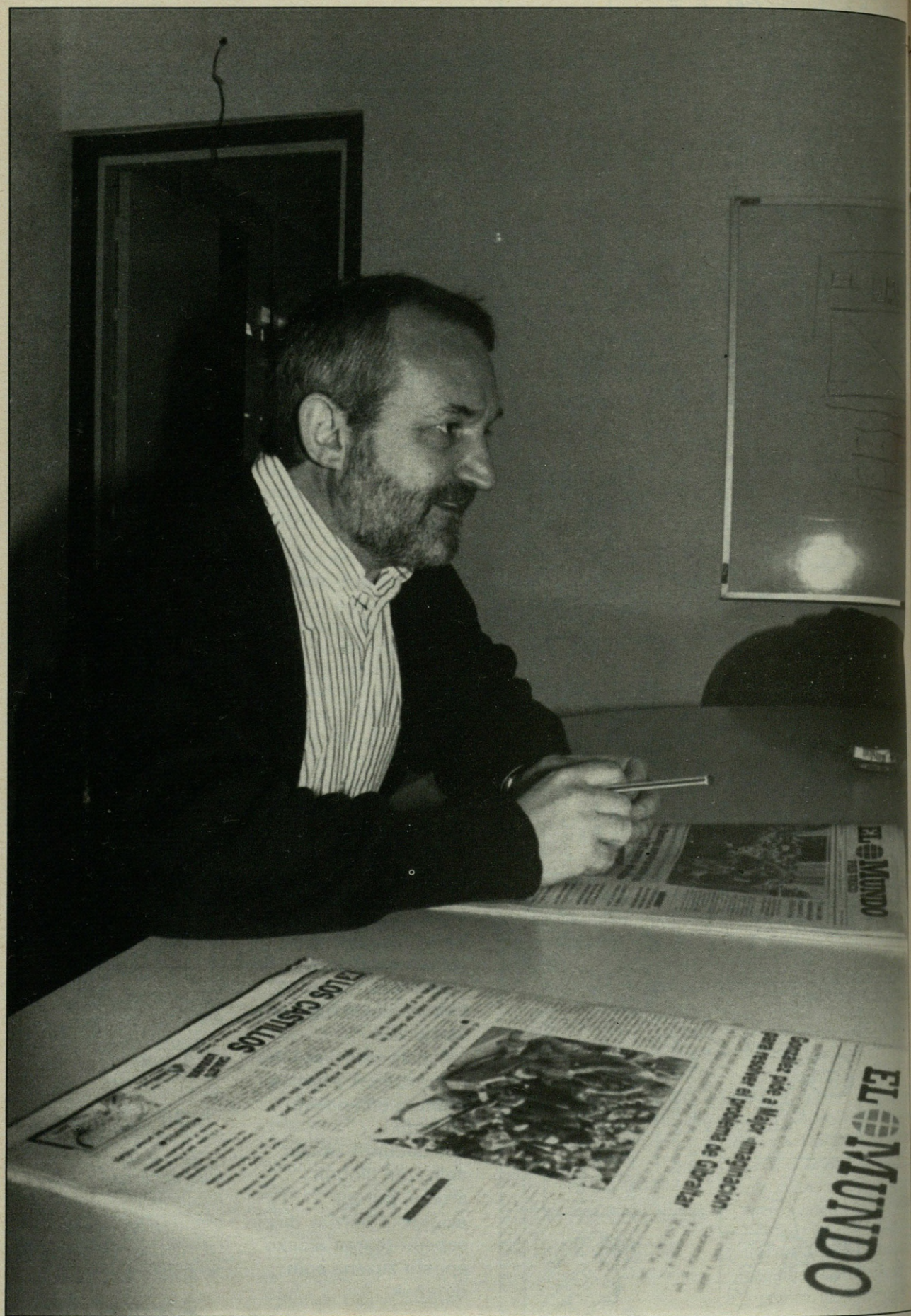
Euskal Herria, salbuespena

Aipatzen digunaren arabera hizkuntz minorizatuak di-tuzten herrietan esperan-toaren indarra «sekulakoa da», eta adibide moduan Es-tatu espainolean, Katalunia dugu, non «egundoko mo-bida dago bonen inguruan, ikusi dutelako esperantoa bere filosofiagatik biz-kuntz minorizatuaren alde-ko apostua dela. Balioga-rria dela batez ere kultura eta hizkuntz marginatuak zabaltzeko beste herrieta-ra, bestela matxakatzen dituzte».

Euskal Herriko egoera definitzeko orduan «erreze-loa» dugu nagusi, antza de-nez euskaldun askok mesfi-dantzaz hartzen bait dute esperantoa. «Euskal Herria zen, guk taldea sortu ge-nuenean, herrialde baka-rra hizkuntz minorizatu bat zuena eta nolabait es-perantoaren kontra edo paso egiten zuena. Orain jadanik euskaldunon eus-karria ari gara osatzen».

«Euskal Herrian ez dakit zer nolako politika egin duten batzuek, kontser-badoreak izandirela diote, baina kasualitatez. Espe-rantoa, berez, ez du ino-lako ideologiarik ez bada bakoitzak izan behar duela bere hizkuntza eta inpe-rialismo linguistiko eta kulturalaren aurkakoa».

Estitxu Ugarte

«El Mundo del siglo XXI» egunkarian informazioa profesionalen esku dago»

Atzeratuta baina azkenean maiatzaren 14an atera zen «El Mundo Vasco» Euskal Herriko kioskoetara. Oraingoz bere bigarren fasean ari da David Barberok zuzendariak dioskunez. Komunikabideen alorrean esperientzia handiko gizona dugu Barbero: «Informaciones», «Berriak», «Deia», ETB eta orain «El Mundo»-n. EHUn ere aritu da irakasle gisa.

ARGIA. Euskal Herriko bainbat proiektu desberdi-
netan ibili ondoren, zerk
bultzatu zaitu proiektu
bonetara?

DAVID BARBERO.

ETBn gustora nengoen, bai-
na urte asko neraman be-
saulki eder batean jarrita eta
hori txarra da. Besaulkian
pegatuta geratzea arrisku-
tsua da. Bestalde, ezin nuen
horrelako aukerarik galdu.
Diru gehiago ere irabazten
dut baina lana ere askoz
handiagoa da. Dena den,
aurrerago egoera lasaituko
dela uste dut.

A. Hitz egin dezagun egun-
kariak, tiradaz, kazetariez,
fase desferdinez...

D.B. Egunkariari dagokio-
nean Madrilekoaz asko ba-
liatuko da, baina bere sail
propio eta desberdinak
izango ditu. Politikan sei
edo zazpi orrialde guttiz

gureak. Eritzietan %50 al-
datuko dugu eta estatu eta
nazioartekoetan oso antze-
ra; esatera, editoriala hiruz-

palau aldiz aldatuko dugu
asteen. Gainontzeko sailak
egokituak izango dira.

Tiradari dagokionez
oraingoz helburuez bakarrik
hitz egin dezakegu, baina
orain 8.000 ale botatzen ba-
ditugu, urrian bigarren fasea
amaitu orduko 16.000 saldu
nahi ditugu. Eta edizio loka-
lekin hasten garenean
32.000 aletan kokatu dugu
gure helburua. Helburua
handiguratsua da, eta beste
proiektu batzu ez dira ho-
rretara heldu izan, baina guk
saioa egingo dugu.

Oraindik asko kolabora-
tzaile gisa daude, eta ez da-

kigu zenbat geldituko diren,
baina hemen Bilbon 20-25
izango gara, Donostian
12-13 eta berdin Gasteizen.
Lan talde gaztea da, gehie-
nak unibertsitatetik ia atera
berriak.

A. Proiektu hau hasieran
90eko gabonak baino
lehenago atera behar zuen,
diru arazoak zirela eta atze-
ratu dela aipatu izan da.

D.B. Hasieran uste genuen
errotatiba beste enpresa
baten eskuetan geratuko
zela, eta oinarri horrekin
guk diru eta denbora gutxia-
go inbertitu behar genuen.

NORTASUN AGIRIA

Zorionsua da komunikabideen munduan,
eta orain arte sekulako zortea izan duela
aitortzen du irrifartsu ● Antzerki
munduarekin, ordea, ez dago horren
gustora: «Idatzi dudana eskenategian

ikustea gustatuko litzaidake» ● «El enamorado» lanarekin Eusko
Jaurlaritzaren antzerki sariaren irabazlea eta Madrileko Calderon
de la Barca saria «Esto no es la vida de la madre de Mario»rekin
● «Berriak» aldizkaria, «Deia» eta ETBren sorreretan aritutakoa ●
Bere ilusio handienetakoa: «Euskal Herri askea baina
independentzia berba ekidituz»

«Lehendabiziko proiektuan 600 milioi pezeta inbertitu behar zituzten, baina errotatiba erosi beharrak bere kaleratzea atzeratu eta proiektua garestitu du.»

Bertan botako dira inguruko probintzia eta erregioetan aterako diren «El Mundo» desberdinak. Estatu espainiarrean errotatibarik egiten ez denez, Ingalaterratik ekarri behar izan dugu. Honek proiektua atzeratu eta garestitu egin du. **A.** Diru bilketarekin ere izan dituzue arazoak...

D.B. Errotatiba barik gure proiektua 600 milioitakoa zen eta errotatibarekin 900era igo zuen. Diru bilketarekin inoiz ez da arazorik

izan, «El Mundo»-ko Madrilko akzionistak hasieratik izan dira prest hemen sartu beharreko dirua sartzeko; Madrilkoa horren arrakas-

■ **«Edizio lokalekin hasten garenean, gure helburua 32.000 aletan kokatu dugu» ●**

tatsua izan da, ezen hango akzionistak sortzen dute gainontzeko proiektuetan ere buru belarri sartzeko prest dauden.

Madrilko «El Mundo» kapitalaren %51a du (Unidad Editorial), eta gehiago ere jar dezake, ez dugu diru arazorik. Baina, guk bertan ahalik eta kapital kopururik handiena bildu nahi dugu. Madrilko kapitalaz bakarrik osaturiko enpresa ez bait zaigu interesatzen. Hemengo kapitala lortzeko arazo gehiago izan ditugu orain erdi inguruan gaude eta apur-apurka gainontzekoa osatzen ari gara.

A. Madrilko «El Mundo» kapitalaren %51 eduki-tzeak egunkariaren kontrolarekin zerikusi zuzena izango du, ez?

D.B. Ez, ez. Bai Madrilkoan eta baita El Mundo Vascon ere, kapitalaren kopururik garrantzitsuenak egunkariko profesionalen eskutan dago: Madrilkoan %30 eta hemengoan %25 inguru. Profesionalek euren jarri dute dirua, baina horiek gain beste akzionista batzuren dirua ere jaso dute. Gabonetako loteriaren partizipazio askorekin bezala egiten da, ehuneko hainbat loteriarako eta beste por-tzentaia saldu duenarentzat. Berdintsu akzioekin ere norbaitek diru kopuru zehatz bat jartzen du eta horretatik ehuneko bat lan-geleen eskura doa.

Proiektu honetan zerbait argi badago, informazio profesionalen esku dagoela da, eta haien gainean ez dagoela inor informazio kontrolatzeko. Independentistak izango gara diru-gunean, independentzia ekonomikoa esan nahi du inork ez digula agindutako norantz abiatu behar dugun.

A. Oraintsu izan duzue ez-tabaida «El Independiente» egunkariarekin, ONCEk baren akzio gehienak zituela zenioten, baietik aldiz PPko Aznar zeuen akzionisten artean zegoela... Ez daude oso argi, beraz, akzio eta kontrol kontu horiek.

D.B. «El Independiente»-k esaten zuen akzio portzentatua txiki bat Aznarren eskuetan zegoela. Ez, Aznar ez da akzionista. Baina, izan balitz ere berdin litzaidake. Aldrebes, milio batzu sartu izan balitu hobeto, eta Arzallusek ere berdin, eta Jon Idigorsek ere bai... Kontrola guk izanda, nigatik puztatxo batzu dituen edonork sar dezake dirua. Azken finean dirua irabazteko

■ «ETBn gustora nengoen baina denbora asko neraman besaulki eder batean jarrita, eta besaulkian pegatuta geratzea txarra da» ●

medio bat da eta gaur egun «El Mundo»-ko akzioak oso ondo kotizaten dira.

A. Akzionisten artean EAko ugari omen dago.

D.B. Ez, ez da egia. Esaterako administrazio kontseiluan ez dago EAko inor, edo hobeto esanda ez dago inongo alderdiko jenderik. Badaude EA eta EAJko akzionistak baina oso kopuru txikian. Guk gure irakurleen artean egin ditugun inkestak

■ «Euskal medioei dagokionean, instituzioek subentzionatu eta profesionalen esku utzi beharko lituzketela uste dut» ●

artean bloke nagusiak EA, HB eta EE dira.

A. Euskal Herriko prentsa esparrua oso finkoa da, zein leku hartzea espero duzue zuek, edo zeini kenderduko dizkiozue irakurleak?

D.B. Euskal Herriko prentsaren egoera ez da normala. Batetik bi egunkari alderdi politikoen esku daudenak —«Deia» eta «Egin» eta beste biak —«El Diario Vasco» eta «El Correo Español» familia baten esku, Ibarretarren esku alegia. Normalizazio prozesua izan behar da, eta bi zentzutan: batetik alderdien eskuetan egongo ez diren egunkariak, eta bestetik gutxi gora behera esparru sozial guztia ordezkatzeko duten egunkariak.

Guk «El Correo» eta «El Diario»-ren irakurle goiako eta ezkertiarrena hartu nahi dugu. Eta bestetik «Egin» eta «Deia»-ko irakurleei interesatuko zaie euren alderdiek erizten dutena jakitea, baina baita beste medio batzuk pentsatzen dutena ere.

A. Baina egunkariei, alderdi baten inguruan egon ala ez, guztiei ikusten zaie kutsu jakin bat. Akaso «El Mundo Vasco»-k ez du horrelakorik izango?

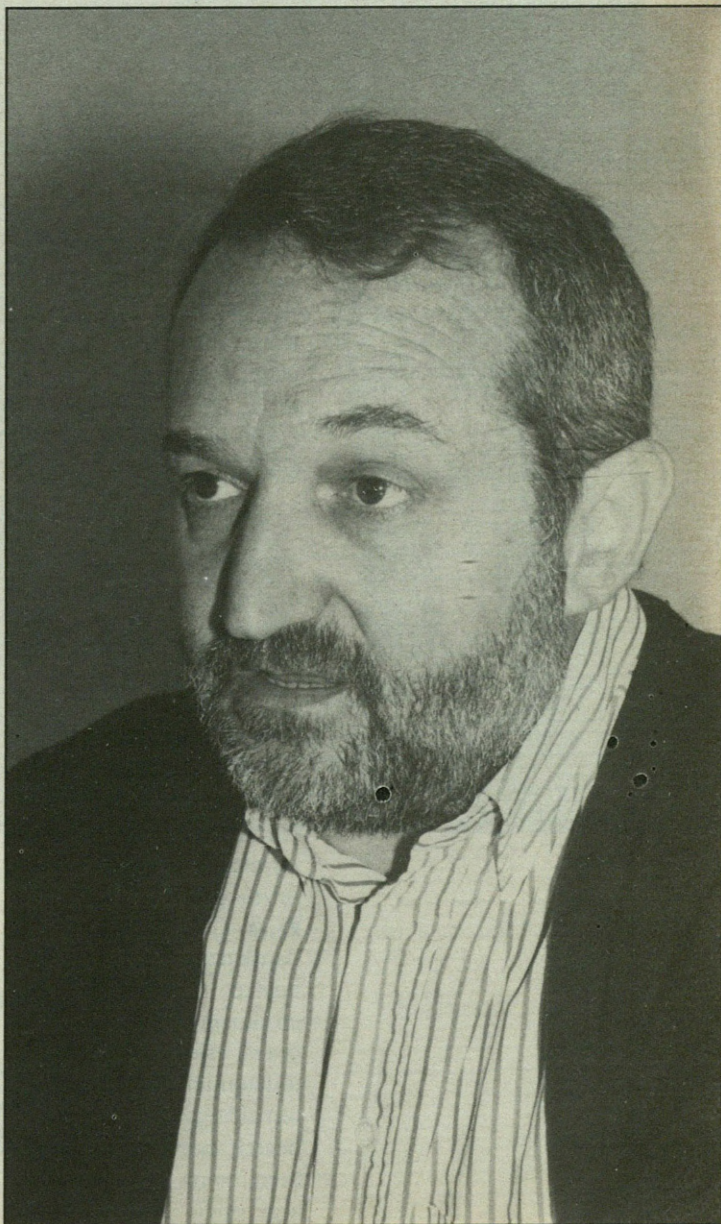
D.B. Madrilekoaren proiektua anaiadenez, ez dut uste horrelakorik gertatuko zaionik, txarra litzateke gainera. Bainadena den baditugu oinarri ideo-

logiko batzu, nabiz eta oso orokorrak diren: Demokrazia eta autonomia-ren defentsa, gizabana-koaren defentsa boterea-ren aurrean... Madrileko «El Mundo»-ren ezaugarri nagusienetakoa gobernu zentralarekin duen zentzu kritiko handiada, eta suposatzen dut bemen guk ere

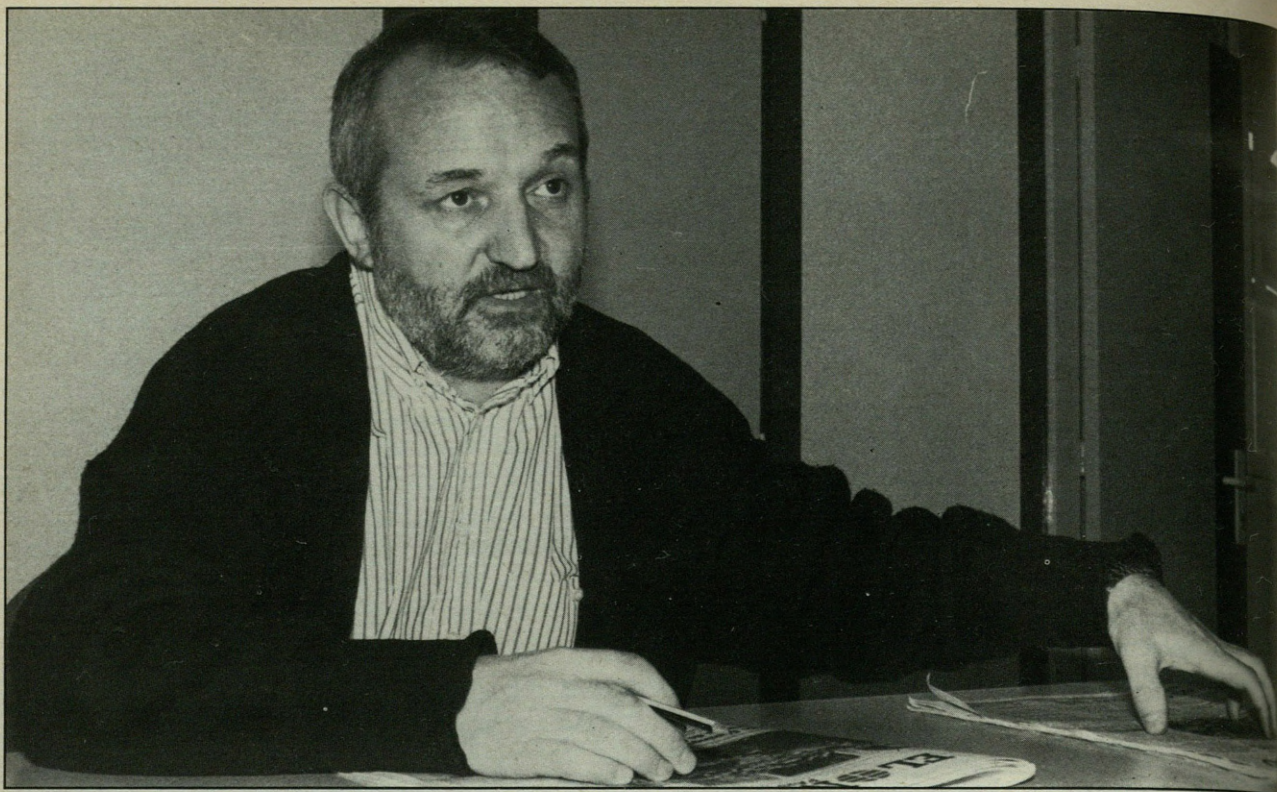
EAeko gobernuaren ibar-duera gertutik jarraituko dugula.

A. Independentziaz eta gobernuaren jokaeraz hitz eginez, zer erizten diozu euskal egunkariaren inguruan gobernuak duen proiektuaz, eta iragarri duen 900 milioiko defizitaz?

D.B. Uste dut instituzio politikoak ez dutela izan behar inongo komunikabideren jabetzarik. Ez naiz ari prentsa bakarrik, guztietaz ari naiz. Ekimen pribatuak ne-

Komunikabide munduan, irakaskuntzan eta antzerki munduan ederto murgildutako gizona dugu Barbero.

Bere ustez Euskal Herriaren autodeterminazio eskubidea garrantzitsua da, baina garrantzi handiagoa ematen dio euskal herritarren askatasunari.

kez atera dezake berak bakarrik euskarazko mediorik, defizitariora baita da. Horregatik uste dut instituzioek lagundu eta subentzionatu egin beharko lituzketela. Kontrolari dagokionean, gutxiengo erizpide abstraktu batzuekin, profesionalen esku delegatu beharko litzatekeela uste dut.

900 milioiko defizit horrek, nahiz eta proiektua ez dudan aztertu, izutu egiten nau eta uste dut larregitxo dela, gureak osorik 900 kostatzen bait du.

A. Edonorekiko independentzia aldarrikatzen ari zarete lau baizetara. Politikoki herri hau nazionalista eta ez nazionalisten artean banatzen da. Ze jarrera hartuko duzue zuek.

D.B. Guk argi eta garbi aldarrikatzen dugu herri honetako biztanleek beren etorkizuna erabakitzeke duten eskubidea, hots, autodeterminazio eskubidearen alde gaude. Nik ez dakit horrek non kokatzen gaituen, baina horrez gain oso argi dugu Euskal Herriko

arazoak modu baketsuan defendatu behar direla. Erratu ahal izango gara erabakietan baina guk hartutakoak izango dira. **A.** *Eta Madrilekiko izan dezake-zuen menpekotasunaz.*

D.B. Teorikoki, haiek ez dizkigute erizpideak jartzen gure lanerako. Nazioarteko eta estatuko gauzak nagusiki handik etorriko dira baina bertako gauzez idazteko ez zaigu inor etorriko. Orain ar-

■ «Herri honetako populazioak bere etorkizunaz erabakitzeke eskubidea du» ●

te ez zaigu erizpiderik inposatu, baina balego ikusiko genuke onartu ala ez. Eztabaidatzekoa litzateke.

A. Nola jokatu duzue Nafarroarekin?

D.B. Ez dago garbi. Proiektua Madriletik dator

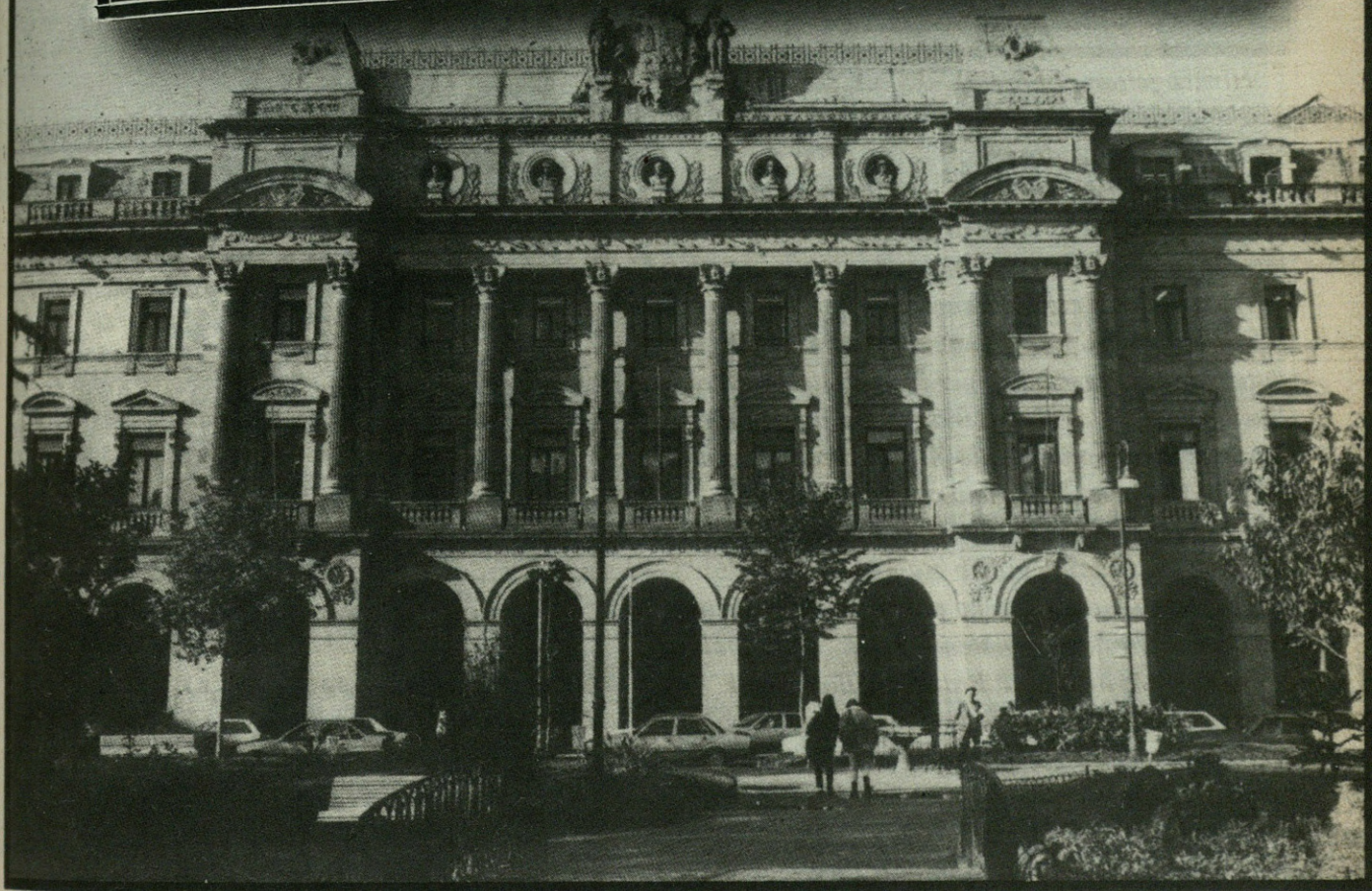
eta han ere oraindik ez dake Nafarroarako «El Mundo de Navarra» sortuko duten ala ez, nahiz eta seguru asko ez. Guk printzipioz zabaldu egingo dugu Nafarroan. Baina Madrilekoa ere han izango da, orduan gehien irakurtzen dena mantenduko da. Informazioari dagokionean guk Nafarroako informazioa ere sartuko egingo dugu. «El Mundo de Navarra» sortuko balitz orduan ez, zeren eta bestela konpetentzia egingo genioke. Baina ikusi egin behar zein saltzen den gehiago.

A. Ze tratamendu izango du euskarak «El Mundo Vasco»-n?

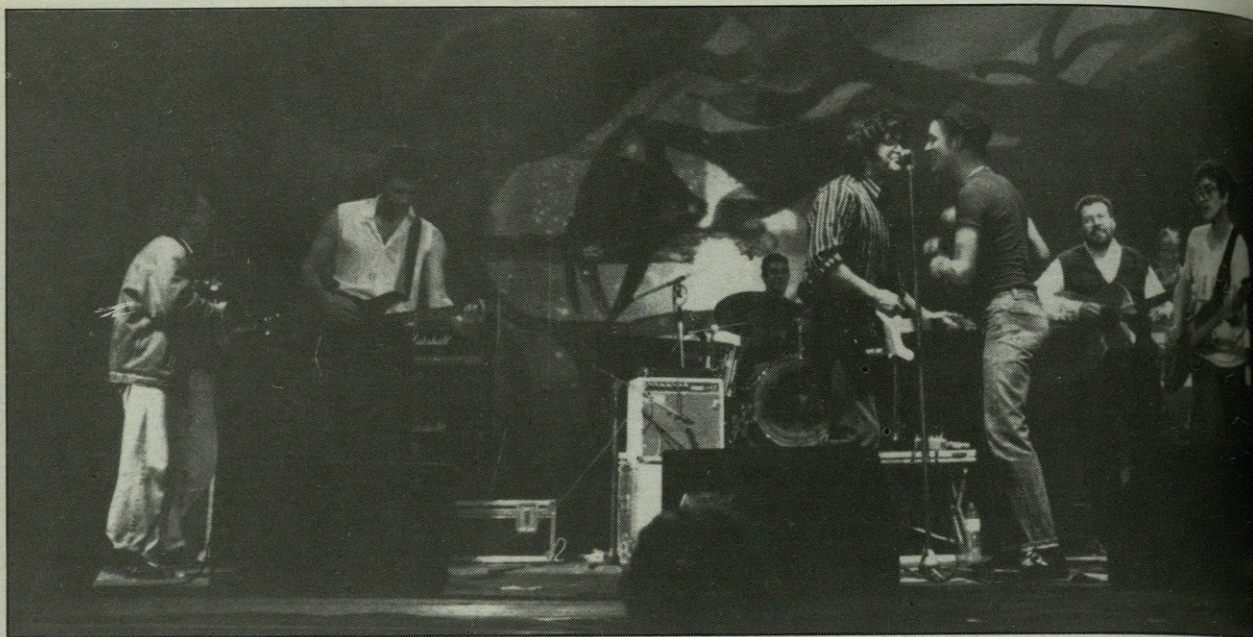
D.B. Euskara gutxi sartuko dugu eta batik bat kultur alorreko albisteetan. Eriztarian eta kolaborazioetan zentratuko da informazioan baino gehiago. Beti izango dira hiruzpalau artikulua gehiago ez; idazten dena oso ondo idatzitakoa izango da, kalitatezko idazleekin.

Xabier Letona

GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA ZURE ZERBITZURAKO

Gipuzkoako Foru Aldundia

Nostalgiaarako lekuri ez

«**EUSK**» zioen matrikulak. Lau letraren inguruan elkartu, eta bostgarrenetik aurrerakoak norberak asma bitza. Oskorri, Hertzainak, Ruper, Junkera, Laboa, Zumeta, Atxaga, Lopategi... Gure txikitasunaren neurrira, Bangla Desh-eko kaltetuen aldeko kantaldia zitekeen. Jendeak urteetan zatika dastaturikoa, asmoz eta emaitzaz, taula gainean elkartuta. Bilbo euskalduntzearen aldekoa zen ekitaldia, baina bizitutako dardara beste edozeren aldekoa ere izan zitekeen. Gure Wembley partikularra.

Gari-ren forofoak aurrez aurre, Mikel Laboarenak lasai eserita, Natxo eta Ruperren zaleak tarteko ilunpean... asebeteko bost ordu jendeari ezohizkoak sentiaraziz. Artista bakoitzak bere aldetik eskaini ohi duenaz gain, gauza aipagarriak ez zen izan, baina xarma bereziak kutsatu zituen ikusentzuleak. Bilketaren meritua. Antologiaren magia. Txalo kolektibotik txiskeroen biztialdira. Bukaerako euforian, «Lau teilatu» faltan bota zuenik ere izan zen.

Musikan aurreratu da, baina urrats

handiena ikuskizunean eman da. Ez da gauza berria, baina fokoen bestaldean gero eta profesionaltasun handiagoa dago. Etorkizun handiko espektakulua osatu du Paradox produktorak. Berritzeko erraza, esportatzeko are errazagoa. Cuban izan genituen 'enbaxadore', eta oraingoa enbaxadak osatuagoa, borobilduagoa ematen du. Bilboko kontzertuan, euskaldunen oneritzia jaso zuen aurrerantzean ere enbaxada bezala funtzionatzen jarrai dezan.

Lagun batek kronikarako izenburua telegrafiatu dit alboko mahaitik:

**— Hilabete gutxiren
buruan zazpi zigilu berri
martxan hasiko direla
jakiteak, dezibelio
mordoska erantsi dizkio
diskogintzaren aldabari ●**

«Eusk dok amairu». Ateraldi bezala ez da txarra, baina horrezaz gain ezer gutxi adieraziko luke. Osteguneko kontzertuak ez zuen iraganeko ezereen kutsurik izan. Nostalgikoentzat tarte handirik ez zen izan La Casillan, eta bertaratutakoen artean apenas inor zen antzeko asmoaz joana.

ONDOKO orrialdeetan disketxe berriei buruzko erreportaia dator. Hilabete gutxiren buruan zazpi zigilu berri martxan hasiko direla jakiteak, dezibelio mordoska erantsi dizkio diskogintzaren aldabari. Gainontzeko esparruetan abenturarako grina eskasa antzematen den bitartean, nortasun bereziak ageri zaigu pop-rockaren galaxia. Hastea ez da zaila, irauteak ditu lanak, eta beraz goiz da inongo baloraziorik egiteko. Ohar pare bat egiteko beta ematen du baina.

Diskoetxe handi batzuren eskaintza ez da nahikoa izaten ari, memetuko musika produkzioari erantzuteko. Taldeen ugaritasuna izugarria

Oro Amnesia latz batek estalia

MUNDU honetako gauzak eta gauzen izenak nahi gabe ahazten zaizkigu edo nahita ahazten ditugu. Orduan Amnesia da nagusi ororen gainetik. Datorren mendean, non bizi itxaropena ehun eta berrogeitamar urtetan esleituko den, izakiak ez bakarrik ahaztuko du, diotenez, bere aiton-amonen izena, baita, ordea, bere gurasoena ere. Amnesia nagusituko da edonon orduan.

Gu, Euskal Herriko eusko gizakiok, gaur egun ere ez gaudeke honen urruti egoera horretatik. Euskara dela eta, badirudi hemen ere hasi dela Amnesia, laino mehe bat bezala, bere agindua hedatzen guregan. Euskararen erabiltzean gure aiton-amonen, gure gurasoen eta geure izen propioak ere ahazten ditugu, utzikieriaz edo nahita, egun batetik bestera.

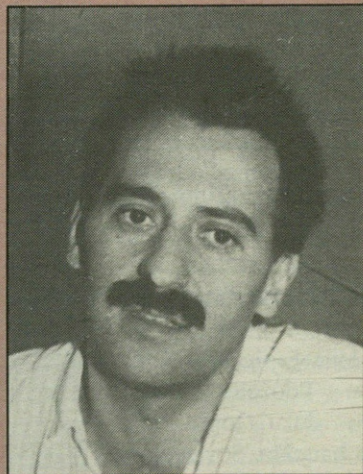
Baina gauza askorekin bezalaxe, hemen ere bi irtenbide dauzkagu: Amnesia horri aurka egin edota Amnesia horren barnean murgilduz geure buruaren izen-izanak betirako ahaztu. Eta bi irtenbide horietatik adibide bana jarriko dut erakusgarri.

JOAN den astean bertan Jaime de Kerexetak aurkeztu du bere «Diccionario de la Lengua Vasca» deituriko hiztegi bikaina, urte askoren buruan Lino de Akesolok gauzatu zuenaren nolabaiteko laburpena dena. Ez dago ordaintzerik Akesolok, ia inolako laguntzarik gabe, egindako lan eskerga urte isil, triste eta ilun haietan.

Bestaldetik eta euskararen utzikieria noraino iritsi den aztertzearen, ez daukagu bertako politikarien eguneroko bizimodua ikustea besterik, eta beraiek lotsatzen ez direnez gero (Amnesiaren menpe bait daude, esan bezala) geuri dagokigu haien ordeztasuna. Eta berriro datorkigu gainera hauteskundearen zirkoa osteratzen ere hori egiaztatzeko, norbaitek oraindik duda egingo balu.

Duela ez egun asko Sakanako herri euskaldun bateko tabernan egin nuen atsedena, eta bertan hiru emakumezko zeuden haurrekin denborapasa. Nahiz eta euskaldunak izan, denak ari ziren gazteleraz, baita haurrekin ere. Bertako gizonezko ezagun bat sartu zen eta, handik gutxira, galdetu zien ea zergatik haurrek ez zuten euskaraz egiten eta emakume haietako batek zera erantzun zion, alegia, aita oso alpertua zegoela euskararekiko, aitaren errua zela. Eta denek jarraitu zuten gazteleraz hitz egiten, denak euskaldunak izanik.

AMNESIARI aurre egiteko bi bide dagozke, baina bat bakarrik ari da nagusitzen hemen. Datorren mendea iritsi baino lehen ere, Amnesia gero eta hedatzen ari da geuregan laino mehe batek bezala oro estaliz.

JOXE MARI ITURRALDE

bait da, baina horrezaz gain oso tankera ezberdinetako doinuak entzuzten dira. Non argitaratu ezinak sortu du asmo horietako bat baino gehiago. Estilo zehatz bati lotutako zigilu berriak ere bada.

Batzuentzat sumindura izan da bultzatzailea. Jakina da talde arrakastatsueni diskoetxeek ez dizkietela benetako salmenta zifrak aitortzen. Hori eta horren moduko beste hainbat kexa betidanik entzun izan dira. Euskadin rock'n'rollak dirua ematen duenetik.

Zaila dute aurrera jo eta sendotzea, baina urte gutxi barru desagertuta ere, indarrez eskas ibilita ere, panorama berriak zenbait jarrera prepotente aldatzeko gutxienez balioko du.

DEUS gutxi, gainerakoan. Aitorpen pertsonala eginez amaituko dut: gaurkoan oso europearra sentitzen naiz, orain arteko lerrootan teklutuko erabili ez dudalako. Finean, aitzitik, tentazioan erori naiz, ezina bait da nabardurarik gabeko saioa jotzea. Hala ere, arrazoiak dute gure politikoei, Europatik espainiarrek baino hurbilago gaudela diotenean.

Josu Landa

Hiru soviatar oporretan daude «Trapu Zaharra» taldearekin

Mendebaldeko paradisu zoroo

Orain gutxi heldu dira Rostropovitx anai-arrebak Euskal Herrira, «Trapu Zaharra» antzerki taldearen eskutik. Traktore fabrika batean egiten zuten lan, Vladivostok hirian, eta 'glasnost' delakoari esker oporraldi luze bat hartzeko aukera izan dute. «Ikaragarria da ikusten ari garen guztia: Occident Paradise» esan digu Vladimirrek, «baina zoratu samar dago jendea».

ROSTROPOVITX anai-arrebak: Oskar Gomez, Mila Espiga eta Santi Ugalde. Edozein kaletan egingo duzu topo hiru clown hauekin. Sovietarrak direla uste izango duzu. Ez duzu dudarik egingo. Errusieraz mintzatuko zaizkizu. Ez bait dakite besterik. Oporretan daude, maleta eta poltsez zamatuta, trapu zaharrez beterik, trapu zaharrez jantzirik.

«Occident Paradise» izena du Trapu Zaharra antzerki taldeak estreinatu berri duen kale antzerki ekitaldiak. Duela zortzi bat urte sortutako taldearen zortzigarren antzezlan da hau, mendebaldeko gizarteaz zer pentsaturik emango duena.

Gaur egun kale antzerki egiten duten taldeen artean estimatuen bihurtu da Trapu Zaharra, sketch liluragarri nahiz harrigarri

egile. «Txiruliruli» eta «Bekereke» taldeetako partaideak izandako Txema Ocio eta Santi Ugaldek sortu zuten, eta Errenteriko Niessen Fabrikan daukate egoitza.

Eguneroko bizitzan anekdota

Kraka' izena zuen guk moldatutako lehen lanak, taula batean egitekoa. Baina kale antzerkira abiatu ginen berehala, jendearen artean antzezteak ematen dituen aukera mugagabeez konturatuta. Ordutik hona, kalea bihurtu da Trapu Zaharren eszenatokia: «La calle o la vida», «Eroak», «Trapu Kursaal Show» eta «Itsuak» musikalak, «Telefrunken anaiak», «Mendekuzale maskaratua», eta orain «Occident Paradise».

Pertsonaia oso bereziak dira Trapu Zaharrak gorpuzten dituenak. «Kalean lan egitearen poderioz obartu gara irudi eskematiakoak sortu behar ditugula, konplikazio handirik gabekoak, bistazo bakar batean edonork argi antzeman abal dituenak, urrutitik ikusita xelebreak izango direnak. Ideia baten sinplifikazioa, edo hobe esanda, sintezazioa. Hori da jende artean jolasten basteko lehendabiziko abiapuntua».

Hasiera batean asko hitz egiten zuten pertsonaiak egiten zituzten, «gebiegi

mintzatzen ziren eta bebarbada kontzeptu moraldoiloa erakusten zuten. Horren aurrean zaila da kaleko jendearen eguneroko bizitzan zerbait berezi izatea, eguneko anekdota bihurtzea».

Hala ere, ez da probokazioa Trapu Zaharrak pailazoen helburua. «Ez dugu inor molestatzeko asmririk, ezta bazterrak nazkatzeko ere». Jendea ohartu gabe euren jokoan sartzen lortzen dute. «Gure pertsonaiak pertsona normalak dira, nabiz eta xelebre izan, nabiz eta egoera normal' batean egokitu. Jendea oso kurioso da izatez eguneroko bizitzan gertatzen diren gauzekin. Eta horri esker, segituan erreparatzen du gurekin».

«Occident Paradise» antzezlanaren kalean antzeikatu izan dute ia hasiera batetik kaletarren jarreraz jabetzeko eta portaera diferentetarako aurrean nola inprobisatu eta koordinatu erabakitzeak. «Gainera, errusierazko kantak ikasi genituen, eta dantza ere bai. Errusierazko grabazioak entzun eta

■ «Ideia baten sinplifikazioa, edo hobe esanda, sintezazioa. Hori da jende artean jolasten hasteko lehendabiziko abiapuntua» ●

Rostrópovitx anai-arrebak Vladivostoketik iritsi ziren lehen egunean.

filmeak ikusi ditugu, fonetika eta entonazioak aztertzeke. Orain arte dena ongi aterata da, soviatar itxura hartzen digute. Baina izan da salbuespenik: behin batean gazte errusiar batekin topo egin genuen! Kasualitatea!.

Dirudienez, Europako mendealdetarrok badugu kezka berezirik ekialdeta-

rrekiko. «Occident Paradise-ko entseiatan nabaritu dute Trapu Zaharrakoe, zeinen arreta eta erruki handiz hartzen dituzten gehienetan. «Ekialdeaz informazio oso karikaturizatua eta distorsionatua dauka mundu guztiak. Eta gu ere distorsio horretaz baliatzen gara, baina pertsonaien erridikulizaziora

heldu gabe; alderantziz, gizarte arrotz batekiko jakinmina, injenuitatea, apaltasuna eta horrelako ezaugarriak agertuz».

Hurrengo obra taulan

Euskal Herriko konpainiak garai motel batetik esnatzen ari direla aipatu digu Santi

«Ekialdeaz informazio oso karikaturizatua eta distorsionatua dauka mundu guztiak»●

Ugaldek. «Antzerkilariok gauzaasko eta dena batera egiten saiatu izan ginen orain urte batzuk, eta hemendik kanpora egiten ari ziren lanen inguruan oso informazio gutxi jasotzen genuen. Orain gehiago iriteten gara».

Baina bestalde, une honetako panoramari begirata, beste arazo batzuk larriagotzen ari diren eritzikoa da. «Taldeak desegin egin dira nukleo finko bezala. Produktorak sortu eta obra ezberdinetarako aktore ezberdinak kontratatzen dituzte. Aktore diferenteen arteko komunikazio eta ezagutzan irabaz daitekeena ordea, galdu egiten da lanean eboluzionatzeko orduan, arazoak aztertu eta konponbideak aurkitzeko orduan».

Trapu Zaharrak ez dio talde lanari utzi nahi. «Agian utziko diogu kale antzerkiari garai batez. Bai, hurrengo lana, leku itxi batean egitekoa izango da. Clown ingeles tankerakoa. Mutua, baina onomatopeietan oinarritua. Gestuala eta mekanikoa. Udazkenean hasiko gara ideiak lantzen».

Gorka Arrese

Zazpi disketxe berri aterako dira epe laburrean Euskal Herrian

Disko zigilu independenteen zartada

Denbora gutxian Euskal Herriko konpainia hauek kaleratuko dute euren lehen diskoa: Slam Records, NO-CD Rekords, Overdrive, Gor, Aketo Diskak, Esan Ozenki eta TX. Orain arte disketxe finkatuekin grabatu ezin izan duten taldeek diskoak kaleratzeko aukera izan dezakete.

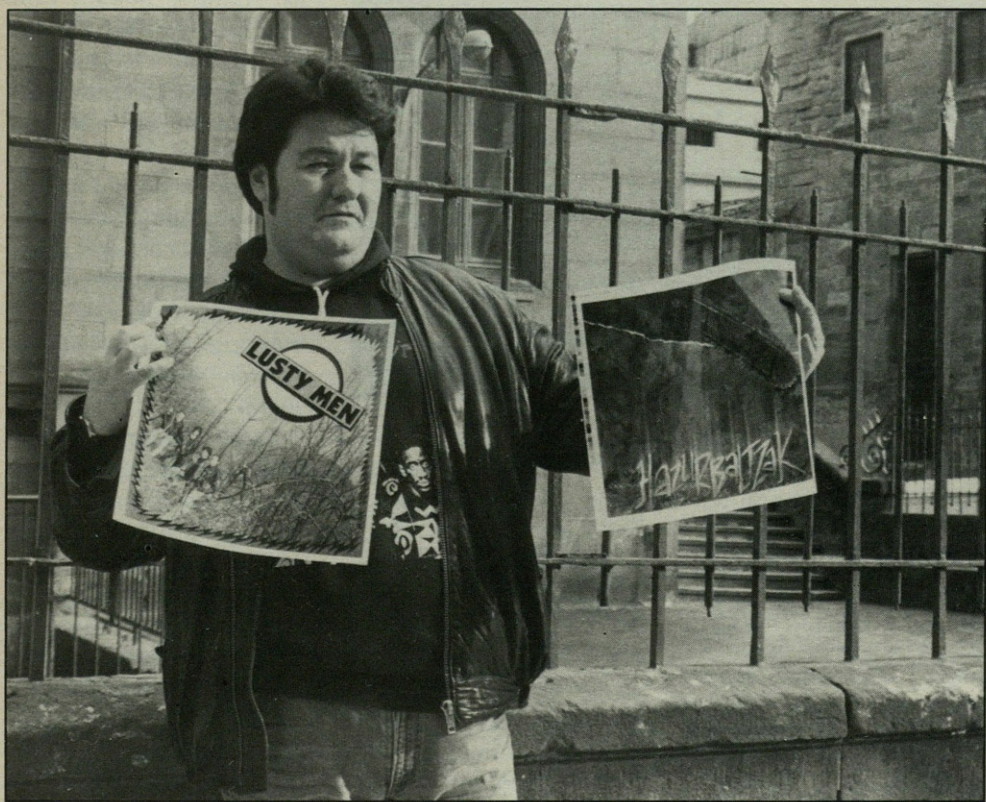
AZKEN urteotan Euskal Herriko disko zigilu indartsuenak Elkar, IZ, Discos Suicidas eta Oihuka izan dira. Disketxe hauek dira orain ere disko gehien kaleratzen dutenak.

Azken aldian konpainia hauetan aldaketa nabariak

gertatu dira. Discos Suicidas zigiluak izenaz aldatu eta Hilargi izena hartu du. IZ konpainiak Zarata izeneko azpizigilua sortu zuen orain urte gutxi rock saila lantzeko. Oihukan ere izan da aldaketarik eta Goñi anaiek ere dute jadanik Oihukarentzat lan egingo eta hauek ere beste zigilu bat muntatu dute, Gor izeneko.

Lau urtetik hona beste zigilu batzu sortzen joan dira. RDK, Luhartz, Basati diskak eta Es 3 Records. Hauek konpainia finkatuek baino disko gutxiago kaleratzen dituzte. Beste batzu ere ateratu dira, Chata, Cuvyco, Bugarra, Perfil eta beste hainbat, baina gehienetan disko bat edo pare bat ateratu eta dute jarraipenik izan. Disko bat kaleratzea ez bait da osogaresti ateratzen, neketsuei ongi saltzea da.

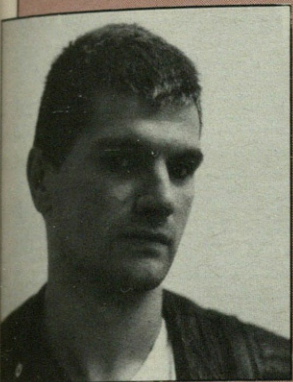
Hala ere, epe laburrean, disketxe indartsuei aurre egingo dien zazpi zigilu sortuko dira. Euskal Herrian talde eskaintza handia dago eta talde askok zaila izaten dute disketxe handietan grabatzea. Disketxe handiak taldea ezaguna ez bada gutxitan arriskatzen bait dira eta hemendik aurrera

Slam Recordseko Mikel Insausti, zigiluaren lehenengo bi diskoen azalekin.

Ritxi Aizpuru, Aketo disketxeko prentsa bulegoko arduraduna:

«Hurrengo ekoizpena zerbait gogorra, berria eta euskalduna izan daiteke»

ARGIA. Zer dela eta Hertzainak taldeak bere disko berria Aketo zigilupean grabatu du eta ez Oihuka bere aurreko disketxearekin?

RITXI AIZPURU. Oihuka eta Hertzainaken artean ez da inongo ara-

zorik izan. Hertzainakekoek ikusi zuten beren lan berria zuzeneko izan behar zuela, aurreko lan guztien bilduma, eta hasieran Oihuka bere konpainiarekin jarri ziren kontaktoan. Baina taldeak ikusi zuen bere disko berriarekin apustu handia egin behar zela eta produktoan izugarritzko konfiantza zutenez erabaki zuten eurak zirela diskoa ateratzeko egokienak. Musika munduko jendearekin kontaktatzen hasi zirenean Julen Agirre aurkitu zuten eta horrela sortu zen Aketo. Konpainia finkatu bat utzi eta euren kasa

hastera ausartu dira. Pauso interesgarria izan dela uste dut.

A. Esan daiteke Aketo Diskak Hertzainaken disko berria argitaratzeko sortu dela?

R.A. Hasteko bai baina orain ikusi behar da Hertzainaken lan honek nola funtzionatzen duen. Disko guztiak saltzea espero da, hogei mila edo gehiago, eta Euskal Herriatik kanpo ateratzeko ideia ere bada. Orain arte Euskal Herrian talde gutxi egin duena, euskaraz nahiz espainolez abestu. Hau beste apustu gogor bat da, lehenik Euskal Herrian sal-

menta on batzuk izatea lortu eta bigarrenik estatu aldera eta Frantzia aldera ateratzea. Lan oso gatz, euskaraz abesten dutela ikusirik.

A. Diskoa ondo salduko balitz talde euskaldunek bertan grabatzeko aukera izango lukete?

R.A. Zalantzarik gabe bai. Lehenik Hertzainaken diskoaren urratsa eman behar dugu eta gero ikusiko da. Asmoa beste zerbait ateratzea da, Aketoren hurrengo ekoizpena zerbait gogorra, berria eta euskalduna izan daiteke. Baina hori geroak esango du.

bertako talde batentzat errazago izan daiteke diskoa burutzea.

Banaketaren arazoa

Orain sortuko diren disketxe independente gehienek argitaratu bakarrik egingo dute, banaketaz ez dira arduratuko. Argitaratzea ez bait da hain lan zaila, arazo handiena distribuzioan datza. Horrela zigilu berriak banaketa, banatzaile indartsuekin egingo dute kasu gehienetan. Hala ere bada- go zenbait banatzaile alternatibo eta askotan, disketxe independenteek euren ar-

teko disko trukaketaz egiten dute lan.

Baina diskodendak banatzaile finkoekin funtzionatzen dute. Beraiekin akordioak izaten dituzte eta dende ez dute disketxe berri eta txiki baten diskoa ohizko banatzaile batena bezala onartzen. Ondorioz, orohar konpainia independenteek dendetara iristea kostatu egiten zaie. Disketxea ezezaguna bada edo katalogo txikia baldin badu

diskodendak ez du zigilu independentearen diskorik onartuko; zigiluetako talde ezagunen diskoak onartzen ditu bakarrik.

«Ohizko banatzaileekin lan egiten saiatu gara eta esperientziak beti esan digu gaizki bukatzen dugula», azaltzen digu Basati Diskakeko Javik. Basati Diskak zigiluak independenteki funtzionatzen du eta bere diskoak ateratzeaz gain askotan baimenak eta

betebehar legalak erraztaz egingo dituzte talderen batek bere diskoa autoproduzitu nahi badu.

Iruñean, Arion grabaketa estudioak batzutan taldeei editatzeko lizentzia ere ematen die, eta Bilbon Serrano kontratazio agentziak noizpait argitaratu izan du zenbait disko.

Maiz gertatzen bait da talde batek diskoa atera nahi izan eta autoproduzioari ekitea. Baina normalean disketxe batera joan behar izaten du arazo burokratikoak konpontzeko. «Gure diskoa argitaratzeko Luhartz zigiluak kontu legalak bakarrik egin ziz-

■ Zigilua ezezaguna ez bada edo katalogo txikia baldin badu, diskodendak ez du zigilu independentearen diskorik onartuko ●

Javi eta Txerokee, orain lau urte sortu zen Basati Diskak disketxe independenteko partaideak.

kigun, Copyrighta. Mila disko atera ditugu, bostebun guk banatuko ditugu eta beste bostehunak

banatzeko DDT banatzai learekin jarri ginen kontaktoan baina eurek banatzea ezinezkoa zenez beste

bat bilatzen ari gara momentu honetan», komentatzen digu Alproja taldeko Kepak.

DDT Basaurin egoitza daukan banatzaile alternatibo bat da. DDTk banaketa taberna eta gazte-txeetan egiten du normalean.

Luhartz, RDK eta Es 3 Records konpainiak ere banaketaz eurak arduratzen dira. Es 3 Records Oreretako zigiluaren berezitasuna, Indie izeneko estatu espainiarreko banatzaile independentearen barruan dagoela da.

Indie zortzi konpainiaz osaturik dago eta disketxe bakoitzak bere ingurumena banatzen ditu Indie osatzen duten konpainien diskoak, «orain dela denbora gutxi hasi gara eta ezin da ondo jakin baina orainguz nabiko ondo saltzen diren gure diskoak», horrela

Esan Ozenkiren lehen lana «Gure Jarrera» Negu Gorriaken bigarren LPa izango da

DISKA ARGITARAPEN eta BANAKETA

Florida, 56- pab. 2 Tel/ (943) 550634
Faxe: 550608 Tfno mugik. 908171274
20120 HERNANI

Disketxe berri, asmo berri

Zigiluaren izena	Nongoa	Kontaktoa	Eskuartean zer
Slam Records	Donostia	55 57 84	Lusty Men, Hazur Baltzak
NO-CD Rekords	Donostia	52 91 71	Jorge Reyes-Suso Saiz
Overdrive	Arrasate	79 89 53	Soziedad Alkoholika
Aketo Diskak	Hernani	55 03 64	Hertzainak
Esan Ozenki	Zarautz	13 42 86	Negu Gorriak
TX	Ordizia	21 84 48	Potrotaino
Gor	Iruñea	22 34 75	Los del Rayo

mintzatu zaigu Es 3 Recordseko Inakik.

Zigilu berriak

Slam Records zigilu donostiarrak Lusty Men taldearen inguruan sortu da. Lusty Men taldearen diskoak kaleratzeko muntatu da disketxea eta asmoa, hasten ari diren taldeak grabatzea eta aurrera ateratzea da baita ere. Maiatzearen bukaerako Lusty Menen LPa eta single bat kaleratuko dute eta aldi berean Hazur Baltzak, gero eta ezagunago bilakatzen ari den Ondarruko taldearen lehen diskoa argitaratzea espero dute. Disketxe honen hurrengo lana Anestesia, Hard-Core musikan aski ezaguna den Zarauzko taldearen LPa izango da. «Banaketa era desberdinean egingo dugu Euskal Herrian eta estatu espainiarrean. Euskal Herrian banatzaile indartsu baten bitartez egingo dugu», dio Mikel Insausti, Slam Recordseko partaidea.

TX, IZ grabaketa estu-dioetan tekniko lanetan ari izan den Angel Katarainek sortu du. Hasteko ipuin

zinta batzuk kaleratuko ditu eta hurrengo lana Potrotaino talde ordiziarraren lehen diskoa izango da.

Vicente Javier Mena da Overdrive zigiluaren arduraduna. Vicentek lehendik, kontzerto enpresa eragile batean egiten zuen lan eta orain zuzeneko emanaldiak antolatzeaz gain diskoak argitaratzeari ekin dio. Overdriveren lehen lana laister aterako den Soziedad Alkoholika talde gazteiztarren LPa izango da.

Goñi anaiek Oihuka argitaletxea utzi eta disketxe independente bat muntatu dute, «orain arte Oihukarentzat egin dugu lan eta piska bat independizatu nahi genuen», esan digute. Zigiluaren izena Gor da eta lehen diskoa uztailerako atera nahi dute. Diskoa Los del Rayo talde nafarraren bigarren LPa izango da. Banaketa bestalde, ez dute berriak egingo; Zabaltzen banatzailearen bitartez egingo dute.

Aketo Diskak, disko, argitalpen eta banaketa enpresa Julen Agirreren inguruan sortu da. Hasteko Hertzainak taldeak aurtengo ur-

Disketxe berri gehienek argitaratu bakarrik egingo dute, ez dira banaketaz arduratuko

tarrilean zuzenean grabaturiko LP bikoitza kaleratuko du. Aketo konpainiak berak antolatuko ditu zuzeneko emanaldiak ere.

Esan Ozenki zigiluaren lehen lana Negu Gorriak taldearen bigarren iraupen luzeko diskoa izango da. LPak «Gure Jarrera» izena izango du eta ekainerako ateratzea espero dute. Esan Ozenki Negu Gorriakeko partaideek muntatu dute. Aurreko diskoan, grabaketa Oihukari saldu zioten eta orain argitatzearen urratsa gaingitu dute. Negu Gorriaken diskoa atera ondoren beste taldeen diskorik ateratzea espero dute.

NO-CD Rekords Compact Disc formatoan bakarrik argitaratuko duen musika berrien zigilua da. NO-CDk musika elektronikoa, espe-

rimentala, minimalista atmosferikoa eta beste musika mota sailkagaitzak jorratuko ditu. Zigilua hiru banatzaile espezializatu batzearen emaitza da. Andres Noarbe madrildarra, Cruz Gorostegi eta Mikel Camino donostiarrek osatzen dute NO-CD Rekords. «Instrumentariak eskeini nahi duena entzulearengan garbi iritsi dadin ekoizpenak digitalak izan behar dute. Horrela entzulea musikarekin guztiz identifikatua sentitzen da», azaldu digu Cruz Gorostegik. Beren lehen lana Jorge Reyes mexikarra eta Suso Saiz madrildarrak buruturiko «Cronica de Castas» da, bertan aintzinako instrumentoak teknologia berriarekin nahasten dituzte.

Hauek dira disko merkata astintzeko asmoz sortu diren zigilu independente berriak. Disketxe berri hauek jarraipena izatea ziurtatu eta bertako taldeek euren lanak baldintza onetan burutzeko aukera izan dezaten espero da.

Joxi Goikoetxea

Miarritzeko dantza taldeak ballet ikuskari berria taularatu du Baigorriin

Oldarra-rekin «Nafarroa» pausoz pauso

Zabalak koreografia sortzeaz gainera, dantza egiten du.

Koldo Zabala koreografoaren zuzendaritzapean, Oldarra taldeak «Nafarroa» balleta estreinatu zuen apirilaren 27an Baigorriko elizan. Hogeitamar dantzari, hamar musikari eta hamar kantarik moldatu dute ikuskaria, bi urteko prestakuntza lanen ondotik. Ekainean berriro izango da taulan.

OLDARRA dantza taldearen ospea ez da gaurkoa, urteak bait dira bertako kideak herriz herri dabiltzala, euskal kulturaren aberastasunak munduan zehar erakusten.

Taldea Miarritzen 1945-ean sortua, bere kideetako ezagunena Koldo Zabala izango da, bere koreografia-ko lanengatik eta baita ere dantzarien formakuntzarako egin duen indarrarengatik.

«Nafarroa» izeneko ballet berria estreinatu aurretik, honako hau aipatu zuen Zabalak: «urteak ziren horrelako proiektu bat buruan neukala. Nafarroan zehar ibili izannaiz, herriz herri, jendeak duen dantzatzeko manierak aztertzen. Lan hori egin behar

izan dut jakitate berraz jabetzeko eta balletarekin sartzeko».

Iparraldeko kultur munduko lagun askok parte hartu du «Nafarroa» dantza ikuskariaren prestakuntzarako 30 dantzari, 10 musikari eta 10 kantari. Aitor Iturrinok esan digunez, dantzak aztolatzeko eta moldatzeko bi urteko lana izan da. «Jaketan Oldarran dantzari profesionalik ez dagola, talde ezberdinak osatu ginen eta taldeka gaiak aztertu. Nafarroaz kreaio bat egiteko, ezin uka gaiak mugatu behar zirela, gertaletan historikoen aberastasunarengatik batik bat».

Bernadette Iratzokinrentzat, taldean egindako lana oso aberasgarria izan da. «Guk dantza egiten dug

Dantzari amateurak dira Oldarra taldeko kideak.

gustatzen zaigulako. Gure formakuntza Oldarran segitu duguna da, gure artean bi kidek bakarrik ukan bait dute dantzari formakuntza berezia. Nik hamabost urte daramazkit Oldarran eta Koldorekin lan egin dut, beti ikasten, aztertzen, gauza berriak sortzen. Hori dena inportantea da dantzaren garapenerako».

Balleta hiru ataletan

Hiru atal nagusi agertzen dira ikuskari honetan, bereziki hautatuak. Lehena,

Hiru atal nagusi agertzen dira balletean: mitologia, Nafarroako erregeen garaia eta Napoleonena ●

mitologiaz: oparotzea, aintzineko dantzak, ekia, horiek dira dantzaren bidez azaltzen diren gaiak, musikarekin eta garaia haietan baliatzen ziren jantziekin. «Gai horiek geroztik Elizak

errekuperatu ditu, gure sinemeneko elementu soilak baldin baziren ere» dio Koldo Zabalak.

Bigarren atalean, erdi aroa agertzen da: Nafarroako erregeen garaia. Oliteko jauregira Europa

guztirik etortzen ziren, eta «Aragoiarekin, Castillarekin izan diren enfrentamenduak gogoratu nahi nituen baita ere». Lehen atalean ibauteri giroko pertsonaia ezagunak nabarmentzen diren bezala (zaldikoa, migelutxin), bigarren honetan Erdi Aroko jantzi ederrak ateratzen dira bikote dantza batzurekin.

Hirugarren atala, Napoleon enperadorearen garaikoa dugu. Horregatik dira militarrek agertzen, Amaiurko gudua aipatu nahi izan baita, gaita baliatuz, modu bortitzez tratatu nahi zutelako Nafarroaren historia zati hau.

Baigorri eman nahi izan zuten lehen saioa, nafartarren aintzinean, bo-

Bi urteko lanaren ondorioa da «Nafarroa» balleta.

«Gure formakuntza Oldarran segitu duguna da. Gure artean bi kidek bakarrik ukan bait dute dantzari formakuntza berezia» ●

rien erreakzioa ezagutu nabian. Erran daiteke alde borreatik garaipen bat izan dela, eliza beteá bait zen eta txaloak bero eta ugari.

Ekainaren 2an errepikapena

Gehienbat Euskal Herriko publikoari zuzendua da «Nafarroa» ikuskaria. Horrela adierazi digu Aitor Iturri-nok: «gure historia da eta horrekiko sensibilizazio berezia dugu. Baigorri horrela bizitu du balleta jendeak. Hemendik kanpo ez da berdin ikusiko. Maila artistikotik begiratu, «Gernika» balleta hobe a zen».

Ekainaren 2an berriro emanen dute Mirritzeko festibaleko antzokian, apaindura gehiagorekin, Baigorri ez bait zen toki aski dena ateratzeko.

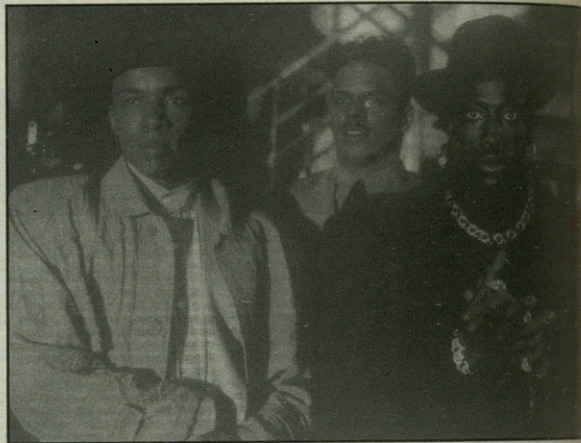
Bestalde, balleta ez da oraindik bukatua, gaurko garaiaz ere atal bat gehiago eman nahi dutelako, eta ondoko hilabeteetan zati hau lantzen ariko dira. «Abuztuaren 2an Olitera burbilduko gara. Hau da taldearentzat bitz ordu garrantzitsua».

Ixabel Etxeberria

Zine beltzaren azken arrakasta

Spike Lee-ren ondoren Mario Van Peebles «New Jack City» biolentzia eta kraka.

Erreboltak, aparteko segurtasun neurriak zine aretoetan, eta ustegabeko arrakasta. Bost astetan Oliver Stone-ren «The Doors» filmeak baino diru gehiago atera dute produktoreek, Corleone sagakoen azkenak hamabost astetan lortutakoaren erdia. «New Jack City» da guzti horren erdigunea, aurrekontu murriztasun egindako thriller, beltzek egindako zine beltzaren azken adibidea.

HARLEMGO droga jauntxo bat da protagonista, etsaiak akatuz eta krak berria sartuz negozioa haunditu nahi duen Nino Brown izeneko jauntxoa. Filmean zehar biolentzia, drogaren

eragin latzak, polizia marjinalak eta epaile konplizeak agertzen dira. Bukaeran mendekua nagusitzen da, Brown aske ateratzen da auzitegietatik baina bertan hartzen du gehiegizko dosiaz hildako gazte baten aitaren tiroa.

Horrela kontaturik ez da errez ulertzen zerk bultzatu dituen milaka nerabe afro-amerikar zine aretoetara baina, bi izan daitezke aparteko arrakasta honen arrazoiak. Batetik aktoreak, bereziki Wesley Snipes, filmeko droga trafikantea. Snipes Spike Leeren kutu-

netako bat da, «Mo Better Blues»-eko saxo jolea eta zuzendari horren azken lanaren, «Jungle Fever», protagonista. Horrez gain Ice T rap kantaria ere agertzen da, oraingo honetan polizia marjinalaren paperan.

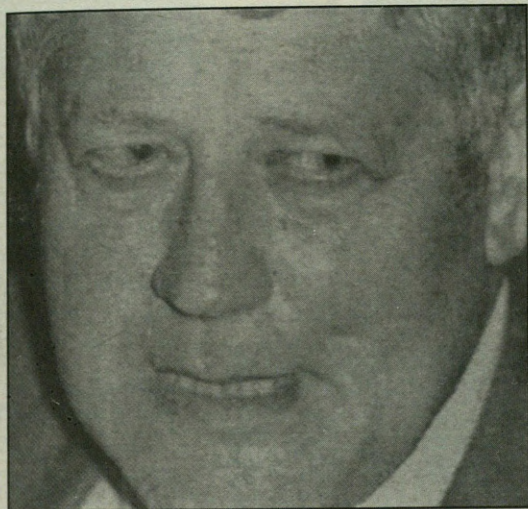
Baina aktoreen erakargarritasuna eta lan ona ez da dena. Mario Van Peeblesek nolabaiteko kronika soziologiko bat agertzen du filmean, klabeak eta jeneroa guztiz bestelakoak izan arren. Biolentziaren aurreko jarrera nahiko anbigua da baina krakari buruzkoa osatzen, argi eta garbia. Droga

berrienaren ekosistema osoa isladatzen da «New Jack City»-n eta zuzendariak ez ditu aurrezten krakaren eragin hondatzailearen deskripzio gordinak.

Ipar amerikako zineak gauzak aldatzen ari dira eta beltzak dira arinenak. Baiter utzi dituzte orain arteko klitxeak, eta bide ugarietara abiatu dira. Lee eta Van Peebles bi adibide dira, eta hortxe dira datuak, aurreko afro-amerikarrek egindako hamairu luzemetraia krakaren errotatzen ari. Bizirik dauden, mugitzen dira.

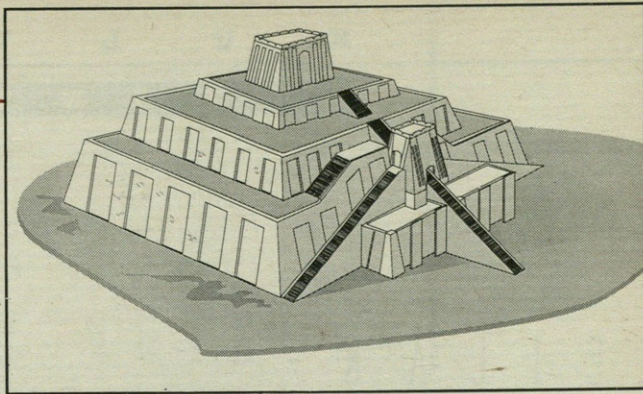
«Mendebaldeko andreen historia» hutsune historikoak bete nahian

Dagoeneko bi tomo dira kalean «Aintzineko garaiak» eta «Erdi Aroa» (frantsesez bakarrik argitaratu dira oraingoz) eta guztira bost izango dira George Duby eta Michelle Perrot-ek egindako ikerketa lanaren fruituak. Ohizko historia liburuetan isladatzen ez diren errealitateak jaso nahi izan dituzte egileek, sexu-harremanak, andra talde desberdinen estatusa, etab. Ikerketa lan handia dago liburuen oinarria eta testuak batzutan irakur zailak gerta daitezke baina ikuspegi zabal eta osoa eskeintzen da.

Laster ikusiko dugu Corto Maltese gerra zibilean

Aspaldi iragarri zuenez, Hugo Pratt komikigilea 36ko gerran gertatzen den abentura ari da prestatzen. Protagonista: Corto Maltese, eta askotan horrelakorik esan den arren, ez da bertan hilgo, desagertu baizik. Pertsonaiaren heriotza data lehen abenturatik («Itsas gaziko balada») zehaztua dago, hitzaurre apokrifiko batetan azaltzen bait da Corto Txilen hil zela, eroturik, 1967an. Pratt biltze lanean ari da abentura hau prestatzeko eta Cortoren bi abenturakide ere itxuratuak ditu, biak pertsonaia errealetan oinarrituak: Cornford poeta britaniarra eta Nathan ofiziale homosexuala.

Ur hiriko Ziggurat handia

Hondaturiko arte lanen balantzea Golkoko gerraren ondoren

DENBORA luzea pasako da Golkoko gerrak eragindako kalte guztien zerrenda osatu baino lehen. Hildakoak, eragin sozialak, kalte materialak... eta horien artean milaka urtetan zutik iraun duten hainbat eraikin eta arte lan. Lehen estimazioa egina dute dagoeneko Bagdadeko agintariek eta agindu ere, Kuwaitetik ateratakoa itzultzeko prest daudela.

Agintari irakiarrek erreboltari xiitak salatu dituzte, hainbat lapurketa eta hondaketaren aitatasuna beraiei egotziz, oraindik Sumeria eta Mesopotamiako hiri zaharretan egindako lapurketa horiek egiaztatu ez badira ere. Horrez gain Kuwaiteko museoetatik ateratako gauzak egoera onean daudela ziurtatu dute eta Kuwaitera laster itzultzeko moduan. Altxor horien artean Arte islamiarreko kolekzionik hoberenetakoa dago.

Aliatuen bonbaketek eragindako kalteei dago kienez, Bagdadeko Museoetako lanak probintzietara sakabanatu ziren gerra baino lehen eta horrela salbatu dira Sumeria eta Me-

sopotamiako arte kolekzio paregabeak. Baina ez da horrela gertatu arte altxor guztiekin eta asirioen garai-ko hainbat beherliebe, esaterako, hondatuak izan dira. Eraikinen artean Bagdadeko Mustansiriya Unibertsitatea (1226 urtekoa) eta Abbasideen Jauregia (1179 urtekoa) izan dira kaltetuenak, biak kalifa abbasideen aginduz eraikitakoak.

Bagdadetik kanpo ere izan da galerarik, esaterako Nimrud-eko Jauregi Asirioan, bonbek hainbat horma birrinditu bait zituzten. Ur hirian, bestetik Ziggurat Handiko eskailera, berreraikia, hondaturik gelditu da eta Ctesphon-eko zubi ar- kudinak ere jasan ditu kalteak. Gogora dezagun zubi hau hirugarren mendekoa dela eta munduan dagoen era honetako egiturarik handiena.

Erantzunkizunak norenak diren ez dugu hemen eztabaidatuko baina uka ezineko egia da munduak bere ondare artistiko-historikoaren parte bat galdu duela, berreskurazina.

J.M. Heritz

T E I L A K

■ LARUNBATEAN HASIKO DA «MAIATZA DANTZAN» 8. EDIZIOA

MAIATZA Dantzan, dantza garaikide topaketak maiatzaren 18an hasiko dira eta ekainaren 2ra arte iraungo dute Donostiako Victoria Eugenia antzokian. EEBBetako Limon Dance konpainia, Frantziako Lyon Opera Balleta eta Hernaniko Ttanttaka taldeak izango dira protagonista nagusiak. Egitarauetan bi egun izango dira euskal koreografo eta dantzarien topaketak burutzeko.

■ EXPO-92-RAKO E.A.E.KO PABILIOIAK MILA MILIOIKO KOSTUA

MILA milioi pezetako kostua izango du Eusko Jaurlaritzak Sevillako Expo-92an jarriko duen pabilioiak. Mila eta lauhun metro karratuko pabilioi hau desmuntatzeko modukoa izango da, eta 1992ko Sevillako ekitaldien ondoren Euskal Herrira ekartzeko asmoa daukate Lakuako agintariek. Pabilioiaren zuzendaritza Iñaki Irazus-taren eskuetan dago.

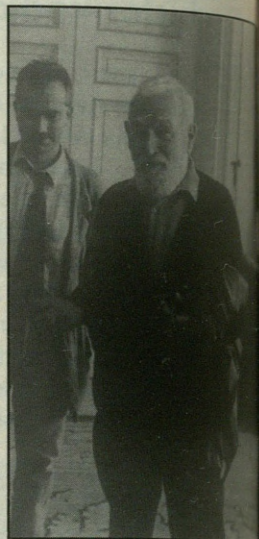
■ GIPUZKOAKO BERTSOLARI TXAPELKETAN 55 PARTAIDE

HEMEZORTZI urtetik gorako bertsolari gipuzkoarrei egindako deiaren ondoren, berrogeitamabost lagunek eman dute izena Gipuzkoako Bertsolari Txapelketan parte hartzeko. Hasi-era batean hamalu bertsolari ziren azken laurdenetarako zuzenean sailkatuta zeudenak, baina Imanol Lazkano eta Anjel Larrañagak ez kantatzea deliberatu dute. Gipuzkoako azkeneko txapelketa 1967an egin zen, eta Txomin Garmendia izan zen garailea.

■ IBARROLAREN ERAKUSKETA ANTOLOGIKOA SAN TELMO MUSEOAN

IRAGAN astean zabaldu zen Donostiako San Telmo Museoan Agustin Ibarrola eskultorearen erakusketa antologikoa, eta ekainaren amaiera arte izango da ikusgai. Ehun obratik gora paratzearekin batera, ia berrehun orrialdeko katalogoa argitaratu dute, Ibarrolaren idazkiez lagunduta.

E R R A N A K E R R A N

«Txarto iruditzen zait Txillidak ni plagiatzea eta gero disimulatzea, Euskal Eskola ukatzea, eta Eusko Jaurlaritzako ineptoen politika kulturalarekin konplize izatea, Gernika traizionatu dutenean».

Jorge Oteiza.
El Diario Vasco, 1991-V-9.

«Literatura fikzioa izan daiteke, bai, baina ez simulakro; eta plagioa simulakroa dugu».

Laura Mintegi.
Egin, 1991-V-7.

«Saio oso gutxi argitaratzen da. Argitaletxeak bi koordinada nagusitan mugitzen dira: testu liburuak eta literatura, eta bion arteko tarte zabala horretan ezer gutxi dago euskaraz. Ez dago erreferentzia gisa hartzeko moduko bildumarik. Hori astiro aztertu beharra dago».

J.M. Torrealdai.
Euskaldunon Egunkaria, 1991-V-11.

TXUTXU - MUTXUKA

«Alizia errealago da bezur-baragizko asko baino. Idazterako orduan Obabak esistitzen du, baina Donostiak?».

Joxerra Garzia.
Euskaldunon Egunkaria,
1991-V-11.

«Donostiako Zinemaldia zinema independentearen gune nagusi bibur daiteke».

Rudy Barnet.
El Mundo, 1991-V-9.

«Barberá, zure aliatuek filtratu dituzte zure korrupzioak, kursoaren amaieran zu bota abal izateko, abalik eta galera txikienarekin».

«Haizea» talde unibertsitarioa.
Egin, 1991-V-9.

«Bakoitzak bere piezak prestatzen ditu. Eta Imuntzori gertatu zaiona guri ere gerta zekigukeen, epaimahaikoei gure piezak ez gustatzea, alegia. Horren aurrean denok arrisku berbera jokatzen dugu».

X. Alberdi 'Zabale'.
Euskaldunon Egunkaria,
1991-V-7.

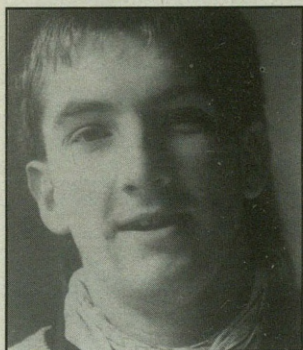
«LUR» ARGITALDARIA EUSKAL ENDIKLOPEDIAREKIN LANEAN

ELHUYAR taldea euskal enziklopedia bat prestatzen hasi zen iaz. Baina ez da lan horretan diharduen argitaldari bakarra. «Lur» etxeak aurreratu samar dauka beste enziklopedia bat, zortzi tomoz osatuko dena eta aurten bertan kalera-tzekoa izan litekeena.

«BAT» SOZIOLINGUISTIKA ALDIZKARIAK ZENBAKI BIKOITZA

MAIATZAREN azkenerako kalean izango da EKBk argitaratzen duen «Bat» soziolinguistika aldizkaria. Zenbaki bikoitza izango du (3 eta 4), bost gai zentralek osatua: euskararen erabileraren neurketaren datu guztien bilduma; Txillardeggi, Kike Amonarriz eta Xabier Iasik idatzitako artikuluak; eta Mari Karmen Garmendiarekin egindako hogeitazko orrialdeko elkar hizketa.

NOR - NORI - NORK

JON MAIA

bertsolaria kantari bezala agertuko da Negu Gorriak musika taldearen hurrengo diskoan: «Gure jarrera». Elepeko hamazazpi kantuak grabatuta daude dagoeneko, eta Maia zumaiairak idatzitakoak dira horietatik zazpi. Esan Ozenki zigulu berriak argitaratuko duen lehen plastikoa izango da ●

I. SALVADORRI

eskatu zion Ttanttaka antzerki taldeak «Zilbor hestea» obrarako musikaren konposaketa. Donostiako Victoria Eugenia estreinatuko da hil honen 25ean, Maiatza Dantzan-eko egitarauan. Mikel Laboaren laguntza izan du Iñaki Salvadorrek, eta Iñaki Landak sortu du ikuskariko koreografia ●

J. SARRIONANDIAK

gartzelan zegoela itzulitako zortzi poeta galegoren olerkiez liburukia kaleratuko du Susak 27. aldizkariarekin batera, Dia de las Letras Galegas egunean. Manoel Antoniotik hasi eta Manuel Maria arterainoko antologia modukoa izango da: «Poemas naufragos, galegoz heldutako poemak» ●

Bidaiak

Tontorrik tontor Nafarroako leku bakartienetan zehar

Nafarroan berez da ikusgarri, eta are gehiago Aralar eta Urbasako korredoreari nortasun berezia ematen dion Beriain gailurreria.

Arbizutik abiatu ginen mendi honen mendebaldeko magaletan gora. Magal hauek, zeinak Iyurbaineko lepoan bukatzen diren, malkartsuenak eta arriskuetsuenak dira, eta bustia dagoenean hobe izaten da ez igotzea. Aipatutako pasalekura iritsita, Beriain gailurreria ia dena bide laua da.

Gaineko tontor honetatik Arakil bailarako herri guztiak ikus daitezke: Ergoiena,

Urbasako paretak Amezkoarantz luzatzen, eta beste aldera Aralar hegoaldea. Hainbat gauza sujeritzeaz gain ikuspegi paregabe honek mendiaz gozatzeko beste zenbait bide erakusten ditu.

Goñi herriska nafarrak denboran galdua dirudi

Gainez gain jarraituaz, ekialderantz, Andia mendietara iristen gara iada abeltzaintza lurraldeetan bete-betean sartuta. Noi-

Hamaika bazter bakarti bish daitezke Nafarroan.

zean behin trikuharriren bat topa daiteke, edo eta Logroñotik etorri den behizainen bat bere abereak maneiatzen. Zenbait aterpe dauden arren, onena denda Goñi herriskaren ondoan jartzea da. Hau Nafarroako herririk isladatuenetakoa izango da ziurrenik. Denboran galdua dirudi.

Hirietako bizimodura ohituta gaudenontzat gauza

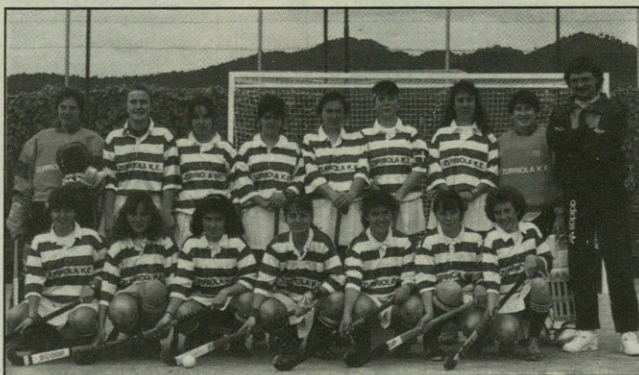
ez ohizkoa da bakardadea lur sail handietan naturaren presentzia soil antzemate. Bakea eta lasaitasunare jabe diren lekuei beldur diegu askotan. Aukeratu goizean Zumbeltz berrirantz joan daiteke Urbasako zehar, herri honetako inguru bakartienetako batean zehar.

EÑAUT APAOLAZA

Kirola

Zurriola Kirol Elkartea, estatuko txapeldun

HOCKEYKO Donostiako taldea emakumezko jubenilen txapelketan estatuko txapelduna izan da, Kataluinako Terrassa herrian maiatzaren 1etik 5era bitartean jokaturako txapelketako finalean bertako «Egara» taldearen aurka 2-0 irabazi eta gero. Saillakutako zortzi taldeek meritu

Estatuko emakumezko jubenilen txapeldunak geratu dira Zurriola Ikastolako neskak.

handirik egin arren, Donostiako Zurriolakoak gertatu ziren ohorezko txapeldu-

nak, hirugarrenak Donostiako Santo Tomas Lizeo-koak eta bosgarrenak Ge-

txoko Jolasetakoak geldituz. Animazio eta nerbio ez zen falta azken minutuak bukatu arte. Bihoakie lehen hauetatik denei zori on bereoena, bereziki txapeldunen taldea osatu zuten Ixone Rekalde, Saioa eta Ainara Fernandez, Patricia eta Aintzane eta M. Tere Berlerdi, Olatz Ansa, Aina Mujika, Inma eta Ainhoa Garagorri, Maider Tellera Amaia eta Maite Jaunarena Nora Esnaola eta Saioa Gollan kirolari bikainei eta Jose Luis Blazquez entrenatzaile sufituari.

Osasuna

Gastronomia

Zientzia

Ordenadorez egindako kirurgia plastikoa

AURRERAKUNTZA

teknologikoak kirurgia plastikoaren alorrera ere ailegatu dira. 'Pre-image' delako konputagailu-ordenagailu berria erabiltzen hasia da iada estatu espainiarreko zenbait zentzutan. Konputagailuak operatu aurreko pazientearen gorputzeko edozein zati isladatzen du telebista pantaila batean. Ondoren aldatu beharreko partea azpimarratzen da, operatu nahi duenak zein aldaketa izango diren ikus beza.

Asmakizun hau Kaliforniako ikerlari talde baten lanaren ondorioa da, eta badira bi urte EEBBetan erabiltzen hasi zenetik.

Sistema berri honen bitartez eginiko operazioetatik %95 positiboa izan bada ere, oraindik erabateko erresultatuak ez direla lortu jakin behar du operatu nahi duenak.

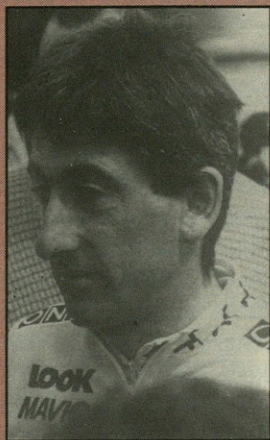

KARLOS ARGÍÑANOREN

ELTZA

Marino Lejarretarentzat

Euskal Herriko txirindulari onenetako bati egin behar diot gaurko honetan menua, Marino Lejarretari. Aspalditik naiz bere jarraitzailea, eta horrexegatik, gustora asko egingo diot.

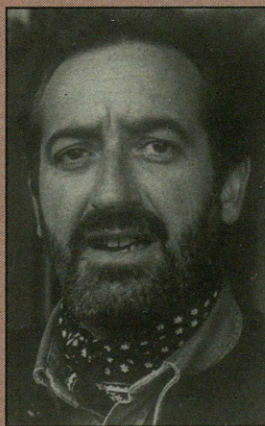
MARINO LEJARRETA

Lehen platera honako hau izango da: haba berriak zigala isatsez. Plater hau oso lagungarria izaten da bai berdinean baita aldapa gora ere txirrinaren gainean ibiltzeko.

Bigarreneko, mendiko untzea sisa saltsa gozoan. Bigarren honek untxeak baino arinago korrika egiten laguntzen du, tropeletik ihes egiteko indarra emanaz.

Bi lehen plater hauek edozein asetzeko modukoak dira, hala ere, gure Marino asetzeko normala baino gehiago beharko denez seguruenik, postre on bat prestatzea deliberatu dut, aurrekoak bezala oso egoki izango duena. Postrerako beraz, mango sorbete on bat, esaera zaharrak dioen bezala 'nolako zura, halako ezpala' esan bait dezakegu oraingoa ere.

Euskaldunok gusto handienez dastatuko genukeen postrea hala ere, Marinoren garaipena izango litzateke. Aurten-go Espainiako Txirindulari Itzulia zurea izango dela uste dut. Aupa Marino!

KARLOS ARGÍÑANO

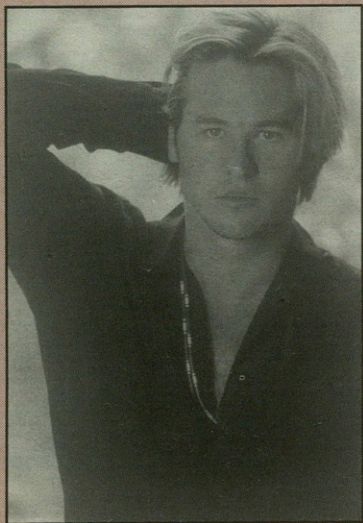

Kafearen inguruan

Ikertzaille amerikar batek, kafe deskafeinatuak dentsitate txikiko lipoproteinen kopurua edo «kolesterol gaiztoa» %7an igotzen duela aurkitu du. Honen arrazoia kafe-motan egon daiteke, «arabica» mota erabili beharrean, «robusta» motakoa erabiltzen omen delako. Aurkikuntza honek kontraesan batera garamatza, hau da, askotan entzun dugu kafeinak osasunari kalte egiten diola, eta orain, kafeinarik gabeko kafea edatea ere kaltegarria omen da. Beraz, irakurle, ikerketek aurrera egiten duten bitartean aholkurik ematea alferrikakoa da. Egia esan, kafea gustokoa dugunontzat hitzak soberan ditugu, jakin badakigu zer egin eta.

ELHUYAR

Zinema

Jatorrizko Izena:
«The Doors», musika
talde ohiaren
arabera.

Zuzendaria: Oliver
Stone. **Argazkia:**
Robert Richardson.

Musika: Paul A.
Rothchild.

Aktoreak: Val
Kilmer, Meg Ryan,
Kyle MacLachlan.
EEBB. 1991.

Mito bila

MORRISON mito galduaren bila ibili badabil filme luze hau; hoguei urte The Doors-eko abeslari mitifikatua Pariseko baineran hil ostean.

Orduko giroa birsortu nahian, irakur Woodstock, San Franciscoko giroak, hippy mugimenduen gorakada, Viet-Namgo gudua, drogen erabiltze sortzaile eta askatzailea; irudien artean Andy Warhol, Janis Joplin zendua.

Egia da urte haiek Estatu Batuetarako askatzaile, berritzaile eta abaroak izan zirela, lekuko «The Doors» talde beronek «I want to kill my father» (freudianoa) eta «I want to FUCK my mother» (baita ere) bota zituenak askoren eskandalurako.

Baina tamalez urte haiek igaro ziren eta batek galde diezaioke bere buruari zertarako nahi den orduko mito bat, mito galdu bat birsortu. Erantzun bikoitza izan daiteke. Batetik komertziala. Oliver Stonek abagadune egokia ikusi du Morrisonen 20. urtemugan eta baliatu nahi izan du. Musikak hainbat gazte erakar dezakeen heinean. Bestetik soziologikoa. Egungo EEBB-etako gizarteak mitorik eskeini ezean eta mitoen beharra ekidin ezinean antzinetakoetara jo beharra.

Antzinako mitoa birsortu nahiak mitoa bera erahil dezake. The Doors zalea naiz baina mesedez halako kakazalea osteraz ez.

ERMIÑE M. BELAUSTEGIGOITIA

Dantza

Mikel Laboaren musika medio,
‘Maiatza Dantzan’ren XIII. edizioa

HILAREN 18tik ekai-nearen 2a bitartean ospatuko da Donostian, ‘Maiatza Dantzan’ren XIII. edizioa. Bertako ikuskizunik interesgarriena, dudarik gabe, Mikel Laboaren musika eta Iñaki Salbadoren jazz ikuituak medio prestaturiko dantza eta antzerki nahasketa izango da. Hala ere korrante berritzaileei tarte nabaria eskainiko zaie, eta bai ‘Limon Dance Company’ amerikarra bai ‘Lyon-eko operako balleta’ Donostiara hurbilko dira euren lanak erakustera.

Aurtengo edizioari, esan bezala, hilaren 18an emango zaio hasiera. Egun horretan ‘Limon Dance Company’ taldearen txanda izango da. Talde berak, Carla Maxwell zuzendariaren esanetara, maiatzaren 19rako ere beste ikuskizun ezberdina prestatu du.

Hilaren 23 eta 24an eskal dantzari eta koreografiileen txanda izango da.

Bertan, ‘Topaketak 1’ izeneko obran, Hilde Koch, Jone San Martin, Josu Zabala, Josu Mugika eta Jon Garnika arituko dira nazioarte mailan eurekin dantza biltzan zenbait dantzari laguntzaz.

Maiatzaren 25an ‘Zilbo hestea’ izeneko obra ikus-tereko aukera izango da. Bertan Iñaki Salbadoren taldeak Mikel Laboaren abes-terik ezagunenak joko dituzte zazpi dantzari hamalau koreografia ezberdin atzizteko aukera emanaz. Ikuskizun hau ‘Txanaka’ taldearen ardurapean bertutuko da.

Aurtengo edizioa, ziklo-
nik, ‘Lyon-eko Operako Balleta’ren lanaz amaituko da. Maguy Marin zuzendariaren koreografia eta Prokofiev-en musikaz. Dantza-
ren munduan klasikoak den
‘Zenizienta’ obra izango da
eurek eskainiko duten lan-
Azken emanaldi hau ekai-
naren 1an eta 2an izango da.

Bertsoak

Eskolarteko Txapelketa: harrobiaren emaitza

AURTEN XI. Eskolarteko Txapelketa burutuko da, 18 urtetik beherako en mailakoa hain zuzen. Bertan neurtuko dira ikastetxe mailako bertso esoletako ikasleak. Urtez urte aritutako ikastaro trinkoek eskolarteko txapelketa honetan edukitzen dute aukera eta azken txanpa.

● Hilaren 18an, Zumaiako «Maria eta Jose» antzokian, Gipuzkoako Eskolarteko Txapelketa jokatu da. Saioari 16.00etan eman go zaio hasiera.

● Maiatzaren 18an ere Donapaleun, arratsaldeko 19.00etan hasita, **Anje Duhalde eta Amuriza** arituko dira kantari.

● Hilaren 18an ere, eta «Donostia Bertsotan» kanpainaren barruan, **Xa-**

Kanporaketa eta finalean lau bertsoko lana bete beharko dute bakarrik, eta bertsolariak neurtzeko kopuru txikiegia gerta daiteke. Baina, adina ikusirik, hasierarako hobe holakoak gaitzen hastea, ezinean ibili baino lehen. Urteak pasatuz doaz eta txapeldun ugari eta ezberdinak izan ditugu: Jon Maia, Jose Mundeate, Unai Agirre...

Gaur egun hemendik pasatu diren gehienak plazaz plaza dabilta bere fruitua nabarmen ematen. Beraz gogoz jarduten dutenek beren emaitza luzaroan edo epe motzean izaten dute.

Finalari buruz, luzea eta azkenerako nekagarria gerta daitekeela esan beharra dago, bi mailako bertsolarien finala batera egiten bait da. Batzuen ezina dela eta, bestetik bertsolari asko direlako, ordu dexente dira pasatu behar direnak. Baina garrantzizkoena urtero bertsolari berrien aurpegiak ikustea da. Horixe da pozgarriena.

bier Narbarte, Mundeate, Bittor Elizagoien eta «Gerriko» arituko dira kantari Donostiako Egia auzoan. 12.30etan hasiko da.

● 18ko saioekin bukatzena, Andoainen saioa izango da egun berean, eta bertan **Sebastian eta Jose Lizaso, Peñagarikano, Murua eta Jokin Sorozabal** izango dira. Saioa 22.30etan hasiko da.

● Maiatzaren 19an, Markinako pilotalekuan, Bizkaiko bertsolari gaztetxoeren finalerdiak ospatuko dira. Saioa goizeko 11.00etan hasiko da.

● Hilaren 19an ere, arratsaldeko 19.00etan hasita, **Andoni Egaña, Iñaki Murua eta Xabier Perez**

«Euskitze» arituko dira Leitzako zineman kantari.

● Urtero bezala, bertso saio sorta bikaina prestatu dute Santutxuko Bertsolari Esko-

lakoak maiatzaren 18tik ekainaren 8a bitartean. Maiatzaren 18an **Lazkao Txiki, Sebastian Lizaso, Peñagarikano eta Imanol Lazkano** arituko dira kantari. Hilaren 25an berriz, **Sarasua eta Euskitze** izango dira bertsotan arituko direnak.

Montza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
2004 DONOSTIA

Artea

● Ekainaren 2a bitartean, **Kulkuketarrak** taldearen obrak dira ikusgai Laudioko Kultur Etxean. Ordutegia: Lanegunetan 18.00etatik 20.00etara eta jaiegunetan 13.00etatik 14.00etara.

● Maiatzaren 30era arte **Kachus** pintalariaren obrak ikus daitezke Bilboko Juan Larrea Galerian. Ordutegia: 11.30etatik 13.30etara eta 18.00etatik 20.30etara.

Alejandro Tapia. 60 urte, usurbildarra. **Pintura Erakusketa.** Okendoko Kultur Etxea. **Ordutegia:** arratsalde 17.00etatik 20.30etara.

Malenkonía paisaia delarik

PAISAIA ezaguna zaigu Tapiaren koadroetan ageri zaiguna. Gure herrian sustraitutako paisaia ez zaigu arrotz egiten, eta hala ere, deskubritzeko asko dauka. Malenkonía kutsu nabaria darie bere koadro guztiei. Lan intimistek ohi duten giro patxadatsua.

Paisaia horren zatirik estetikoena zuhaitza bilakatu zaigu. Bertan bait da egoki baino egokiago Tapiaren lanaren erakargarritasun gorena bildua. Nostalgia etengabea.

Arima hustuko digu. Barneko zirrikituetaraino harapatuko. Tapiaren koadro bakoitza ez baita behin ere esanahi bakarrekoa izaten. Hori du azpimagarrien. Halako momentu jakin batzuetan izandako sentimenduak etengabe isuriko dizkigu.

Pintatzea barruko adieraztea delarik gertuko eta neguko paisaiak nagusituko zaizkigu. Esker oneko errelajazioa sortertzten duena. Malenkonía koloretan delarik.

PATXI SARRIEGI

Antzerkia

Goloka taldea erabateko ikuskizunaren bila

MAIATZAREN 18an Azkoitian izango da Goloka antzerki-taldea, «Arabiar kalejira» izeneko muntaia herriko plazan eskainiz, arratsaldeko 19.00etatik aurrera. Hilaren 19an, «Makina transformatzailea» lanaz, Eskoriatza herrian, bestelako emanaldia izango da ikusgai. Hala eta guztiz ere, hainbat muntaia batera lantzeak ez dio eragozten ekaina alderako azken lanaren prestaketa buruturik izatea. Izan ere, talde bizkaitarrak «Goloka oilo goloka» Otxandion estreinatu-ko du ekainaren 9an. Antzerki emanaldi hutsa baino, erabateko ikuskizun izatea helburu du Golokak; horretarako, zenbait osagaik dute tarte taldearen erretorik garrantzitsuen den honetan, hala nola: panpinak, eskenografia landua, musika (Zer Bizio taldeak emana eta alde aurretik grabatuta dagoena), ber-

tsolariak, kalejira, e.a. Beraz, kale-antzerki honekin urte luzeetan jorratutako proiektuaren emaitzari aurre egiteko prest dago, honez gero, Goloka taldea eta udan zehar herriz herri antzezteari ekingo dio. Neguko saioak bazter batera utz gabe, bestalde, une honetan buruan duten azken asmo areto barruko txotxongilo-antzezlan berri baten prestaketa da.

● Hilaren 18an, Zumaiako San Pedro Apostol ikastolan, **Maskarada** taldeak «Marxkarada» lanaren emanaldi berria eskainiko du, 20.00etan hasita.

● Arabako Villabuenako Eskuernaga ikastola inguruko kaleetan zehar arituko da **Kukubiltxo** taldea,

«Umeak gara, eta zer?» antzezlanaz, maiatzaren 19ko eguerdian.

● Maiatzaren 25ean, **Tantaka** taldeak «Zilbor He-teak» antzeztuko du Donostiako «Maiatza Dantzaren» Gipuzkoako Diputazioarekin koprodukzioan burutuko lana da honako hau.

Musika

Kazkabarra: «Kutsu berrizalea du gure azken diskoak»

ARGIA. Estudioetatik atera berriak zarete. Non-dik norako joera du zuen azken disko honek?

KAZKABARRA.

Orain arte egin dugun musika-motaren —bots, folk musika— ildoari heltzen diogu, baina kutsu berrizalea eman nahi izandiogu gure azken lanari. Taldearen bilakaeran urrats berrira ematea helburu, baina aldaketa izan da bere baitan: Gotzon Huizik utzita, Patxi Saizgetariarra da orain kantaria, esperientzia handiko mutila bera, Itziar Zamorarekin batera aritua da. Horretaz gain, bateriari lekua egin diogu, eta Bixente Beltran hasi da gurekin. Bera da seguruenik denon arteko musikari «beteranoena»;

azkenik, Aitor Amezaga hasi da gure doinuen konponketak egiten. Hau ere esperientzia handiko musikaria da, eta 'Akelarren' aritua da. Aldaketa guzti hauekin taldea indartu eta jantziegin dugu. Gazte jende eta helduen nahasketan abiatugara. Gure disko berriari, bestalde, «Azken saltsa» jarri diogu izena, eta berehala izango da kallean. Udari begira, aurkezpen ugari egiteko asmoa dugu; lehena Lasarten izango da, maiatzaren 25eko arratsean, Okendo plazako pilotalekuan. Besteak beste, honako idazleen letrei jarri diegu musika: Joserra Garziaren biru poemari, Pello Esnal, Xalbador eta Etxabunen poema banari.

● Mutrikun, maiatzaren 18an, **Dindrots** dantza-taldeak arratseko berbenari ekingo dio, Beheko plazan, 19.00etatik 23.30ak arte.

● Elgoibarko Foruen plazan, maiatzaren 18rako berbena antolatu dute: **Irusta** izango da musika-taldea eta dantzaldia 23.00etan hasiko da.

● Oiartzungo Madalensoro pilotalekuan, hilaren 25ean, **Xaximiku** taldearen kantaldia izango, eta besteren artean Pello Etxebeste, Mikel markez eta Guk taldea arituko dira.

● Hilaren 19an, Beasaingo Loinaz auzoko San Martin plazan, **Akelarre** taldearen eskutik dantzaldia izango da, 18.00etatik aurrera.

● Bizkaiko Meñaka herrian, hilaren 21ean, **Deli-rium Tremens** taldeak kantaldia eskeiniko du, Campa-n, 23.00etatik aurrera.

ZINKUNEGI
O P T I K A

HERNANI, 4
Telf. 42 06 24
20004 DONOSTIA

Telebista-Irratia

IKUSI BAIETZ

1 Maiatzak 20 (astelehena) 21.35etan, «**Astelehenean parrea gurean**». Umore programa.

1 Maiatzak 21 (asteartea) 23.15etan, «**Fahrenheit**». Hasier Etxerriak aurkezturiko arte plastiko eta literaturari buruzko programa.

1 Hilaren 23an (osteguna) 16.20etan, alemaniar **futbol** ligako partiduen laburpenak.

1 Maiatzak 24 (ostirala) 21.35etan, «**Funtzioa**». Xabier eta Piterrek aurkeztu-

turiko umore eta ikuskizun programa.

1 Hilaren 26an, «**Sekulako bidaia**». Soviet Batasuneko gora-beherak ezagutzeko aukera ezin hobea.

BOTOIA SAKATU AURRETIK

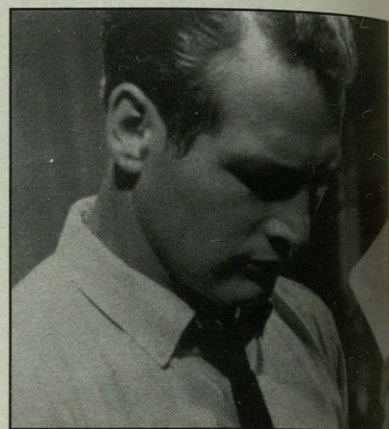
Gaur egungo gaia behintzat

Asteazkena 22 21.35etan, «**Exodus**». Zuzendaria: Otto Preminger. Antzezleak: Paul Newman,

Eva Marie Saint, Ralph Richardson, Peter Lawford.

Arabiar eta judutarren arteko arazoa ez da atzo goizeko kontua. Ez da, gainera, bihar arratsalderako konpontzekoa. Horrexegatik zeresan handia emango du, tamalez, hemendik aurrera ere. 1960ko filme honek gai haxe du oinarri, nahiz judutarren ikuspuntua den oraingo honetan nagusi.

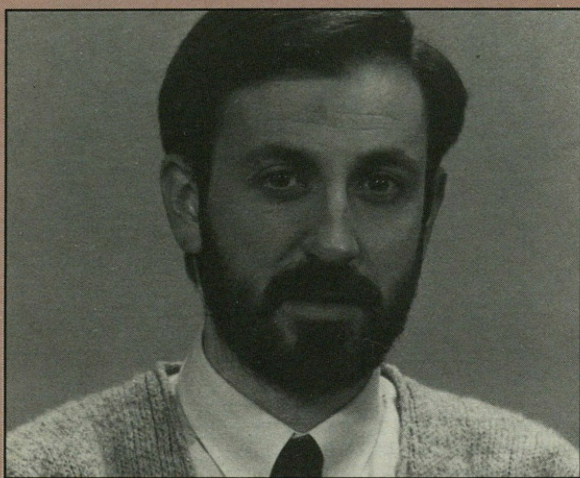
Otto Preminger zuzendari handiaren esanetara erro-

datua, Paul Newman aktore amerikar bikaina du errepertorioa eta protagonista. Bertan Palestinarantz abiatutako 611 judutarren bidaia kontatzen zaigu, dramatismo kutsu handiz desarrolaturikoa.

Otto Preminger eta Paul Newmanek egindako lanen artean hau baino sona handiagoa hamaika lan badiu ere, gaur egungo gaia izanagatik merezi du filmea ikustea.

TXORI BATEK ESAN DIGU

■ Jakinmina genuen Mikel Olazabalek aurkeztu eta zuzentzen duen 'Kirolez kirol' saioko 'Golik onena' lehiaketara astero zenbat karta iristen ote diren jakitekoa. Durangoko kirol sailean esan digutenez, mila pasatxo dira astero iristen diren futbolzaleen gutunak. Ez da ez kopuru makala!

● Osteguna 23

21.40etan, Etxeko zinea: «**Igerilari txikia**».

Zuzendaria: Robert Dhéry. Antzezleak: Robert Dhéry, Louis de Funes, Colette Brosset.

Grancek itsasoa gorrotatu egiten du eta baita berarekin loturiko edozein gauza ere. Hasiera batean nahi ez duen arren, kruzero batera joango da. Itsasoa hobe ezagutu eta maitatzen ikasteko aukera ona izango da irtenaldi hori.

● Ostirala 24

15.50etan, Zinea: «**Limpet Jaun sinestezina**».

Zuzendaria: Arthur Lubin. Antzezleak: Don Knotts, Carole Cook, Jack Weston, Andrew Duggan.

Arazo larri bat medio, garai bateko lanbidera bueltatzera behartuko dituzte Harlock eta George Stickler polizia ohiak. Inork ulertzen ezin ditzakeen bi mezuren esanahia argitu beharrean izango dira bi lagunak itzulerako lehen operazioan.

T elebista-Irratia

Iñigo Zubizarreta: «Heldu askok ikusten dituzte umeentzako programak»

IKUSITAKOAK

IKUSITA

Hauteskundeak

E TBko saioak ikusten dituzten umeen artean, Iñigo Zubizarretarena izango da dudarik gabe telebistako aurpegirik ezagunena. Hizlari azkarra, gaztetxoenen artean oso gustora sentitzen da «Bilin Bolonka»ko aurkezlea.

ARGIA. Zeintzuk dira «Bilin Bolonka» saioaren helburu nagusiak?

I. ZUBIZARRETA.

Ume eta gazteek ondo pasatu dezaten dugu helburu, eta entretenituaz gauzak ikas ditzaten. Garrantzitsuena horixe dela uste dut. Asmo didaktikoa argi dago, eta horren erakusgarri, saioan zehar helburu hori duten atalak dira.

A. ETBren programazioan egunean ordu t'erdi baino ez zaie eskaintzen gazte-

txoenei. Ez al du ikuslego horrek hori baino tarte bandiagoa merezi?

I.Z. Ezingo nuke esan tarte handia ala txikia den eskaintzen zaiena. Nik argi daukadan gure telebistaren kontsumitzaile handienak umeak eta gazteak direla, eta horiek direla beharbada telebista hau mantendu edo mantenduko ez dutenak. Nik, dudarik gabe, gauza gehiago jarriko nituzke. Baina jakina, nik gazte eta umeen ikuspegitik ikusten

dut hori, eta ez akaso zuzendaritzaren ikuspegitik.

A. Helduek ere sarri ikusten dituzte gainera umei zuzenduriko saioak...

I.Z. Oso gauza kurioa da hori, baina halaxe izaten da. Heldu askok ikusten dituzte umeentzako programak. Gabonetan egin zen audientzia inkestan oso garbi geratu zen hori, heldu askok ikusten dituzten saioak direla alegia. Bestalde, sentsibilizatutako euskal guraso eta ikasleentzako maisu askok programa iritsi egiten zaiela esaten digute. Hori oso gauza pozgarria da guretzat, indar handia ematen digu.

A. Txirri, Mirri eta Txiribitonen garaitik gaurko «Bilin Bolonka»-ra zer aldatu da zeuen tankerako programetan?

I.Z. Helburuak ezberdinak direla uste dut. Haiek pailazoak ziren, gure pailazoak, nireak. Zein aldaketa izan diren? Orainarte gauzak zatituta bezala egon dira, gaur egun ordea, bilduma antzeko zeozer egin nahi izan da osotasun baten barruan. Dena planteamentu zabalago batetik ikusia dago gaur egun.

H emen dira hauteskundeak. Telebistek beren betiko informazio saio berezien erritua antolatu dute. Aste hauetan albistegiak luzeagotu egin dira, alderdi bakoitzaren ekitaldiei buruzko informazio gehigarria eman beharra dela eta. Horrez gain eztabaida, mahai inguru eta halako saio bereziak, gutxi, programatu izan dira baita ere, bizitasuna eman nahiez lehendik erabat finkatu eta mugatuta dagoenari. Informatzen den itxura ematen zaio itxurak gordetzea baino ez den zerbaiti. Dena dago normalduta, estandarizatuta, edulkoratuta. Denborak kronometro olinpikoz neurtuta. Hauteskundeen ondoren estatistikak etorriko dira eta salaketak egingo dira komunikabideen jarrereaz. Bien bitartean, hauteskundeetara aurkeztu den jarrera politiko bat eztabaidetatik kanpo uztearen erritua errepikatu egin da baita ere. Amatiñok bere telebistaren neutraltasuna zuritu beharra izan zuen bere etxe baitara guztiak elkarrekin ezin eta batzu bakarrik konbidatzea erabaki zuelako. Atzeraka goaz. Komunikabideak botere politikoaren kontrolpe gero eta zuzenagoan, lehengoko garaietan legez.

ALBERTO IRAZU

PATXI AAZPILLAGA

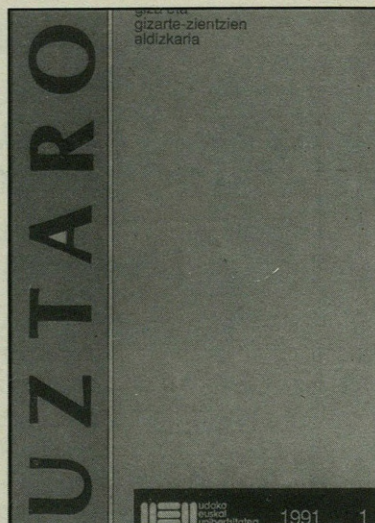
Liburuak

Espezializazioaren bidetik uzta oparoa zain

EUSKAL letren munduan badira ibilbide luzea dutenak eta era berean zeresan eta zereman handia dutenak. «Uztaro» gizarte-zientzien aldizkariak espazio hori bete asmo luke, alegia informazio iturri ezezik, bilgune ere izatera iritsi eta bokazio tinkoa erakutsi nahi luke espezializazioaren bidetik. Horren mesedean ez luke zenbait artikulu bakanetan soilik gelditu behar. Polemika eragile eta problematika espezifikokoak ere aztertze bidea eskaini behar luke. Badu zer jorraturik eta halaxe dugu bere lehen zenbakian, besteak beste antropologia, ekonomia, historia, kazetaritza, pedagogia eta soziologiako gai mami-

tsuak eskainiz. Saio landua ageri zaigu artikulu bakoitzean, bere bibliografia zabal eta beharrezko oharrekin dator, eta eraskin gisa bukaeran zenbait libururen gomendioak ezin hobeto osatzera datoz aldizkariaren edukia.

Hastapenetatik espezializaziorako joera du eta gaien tratamendua esparru guztietara zabaltzeko gogo ausarta erakusten du. Asko bait dira euskarak zientziaren alorrean garatzeko dituen beharrak. Baita interesik duen edozein ikertzailer eta euskal unibertsitari-entzat ere lanerako tresna ezin baliagarriago bilakatu behar luke. Asmo horretan noski, ibilbide luzea eta oparoa eman dezake aldiz-

«Uztaro» giza eta gizarte-zientzien aldizkaria. Udako Euskal Unibertsitatea. 1991.urtea. 1.zbk. 173 orrialde.

kariak, eta adituen erreferentzia ezinbestekotzat bihurtu, gaien tratamenduan nola hizkuntz egokitasunean. Uzta joria du esperoan hiruhilabetekariak eta hainbat txosten, ihardunaldi, hitzaldi, ikerketa eta eritzi plazaratzeko balio behar du, zientzia bakoitzaren inguruan leudekeen ahalik eta lankide gehienekin kontatuz.

Irakurle, gizarte-zientzien

gainean zer esan gonorazkorik badaukazu, dudarik ez izan zuretzat ere badela aldizkari espezialdu hau eta geroak esango du erronkari zein mailatako erantzuna ematen dion. Espazio zabala bezain beharrezkoa da bilatzeko «Uztaro-k, lehen ale honen segidak baliokor al du hainbat euskaldunen sakondu nahia asetzeko?

PATXI SARRIEGI

Alfonso Irigoyen

DE RE PHILOLOGICA
LINGVAE UASCONICAE

III

Egilea: Alfonso Irigoyen.

Titulua: De Re Philologica linguae vasconicae.

Argitaratzen du: Wilsen-ek.

Liburua. 401 orr.

Gai ugari jorratzen ditu egileak sail honen hirugarren alean: etimologia, hainbat euskal testuren status questionis, mailegu-hitzak, hizkuntza literarioa, eta abar.

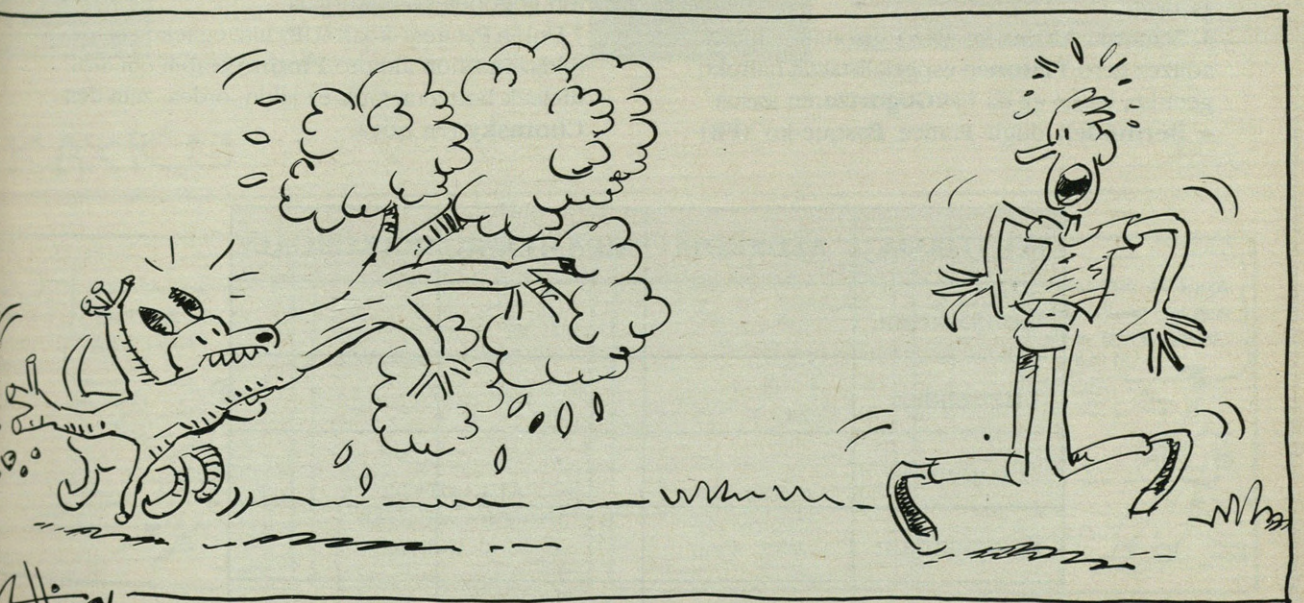
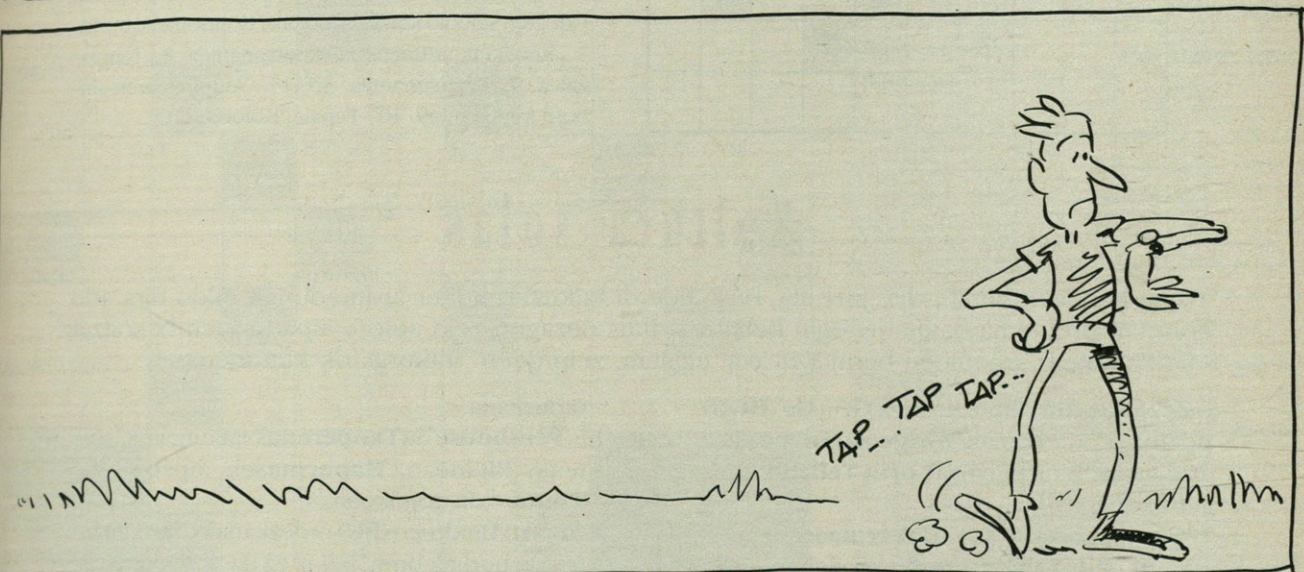
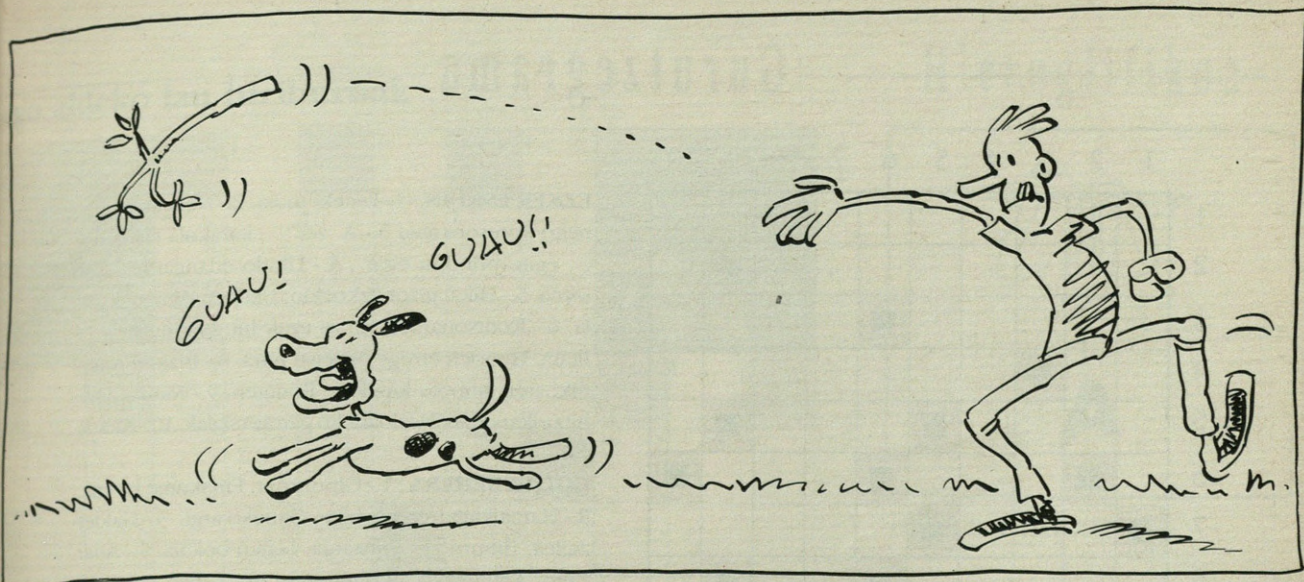

Egilea: San Benito ikastola.

Titulua: Lazkao.

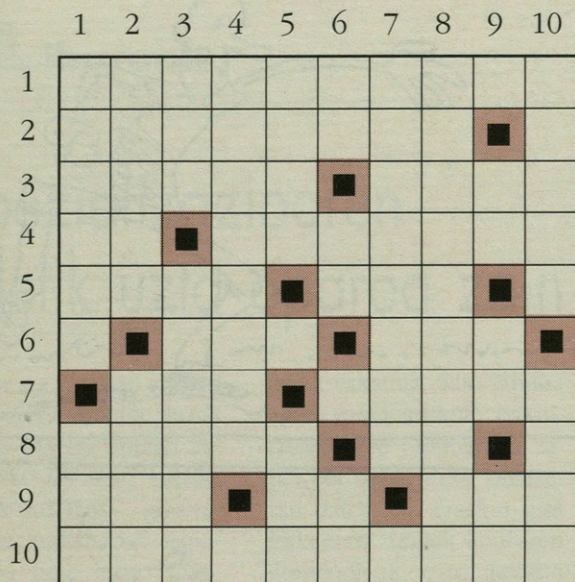
Argitaratzen du: Lazkaoko udalak. Urtekaria. 103 orr.

Urtero, San prudentzia jaien aitzinetik, kaleratu egiten da Lazkao aldizkaria; urte osoan izan diren berri eta gertakizunak biltzen dira orriotan: astotxo festa, drogomenpekotasunen prebentzioa, herriko pertsonaiak, kirol mailako lorpenak, eta abar.

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN : 1.-Esneki mota. 2.- Nekeak. Azke-
neko kontsonantea 3.- A zer ..., karakola eta bareal
... egin, brindisa egin . 4.- Likido edangarri. Gizon
izena. 5.- Hika, gizonetzkoekin. Ukapen. Lehen boka-
la. 6.- Kontsonantea. arnas ezak hil. Ibai nafarra. 7.-
Ikara. Hunoen errege ospetsu hura. 8.- Bizkor! Artse-
nikoaren sinbolo kimikoa. Röntgen. 9.- Nauka. Ogi,
hitz elkarketan. Nazioarteko garraio siglak. 10.- Arrant-
zari.

GOITIK BEHERA : 1.- Gipuzkoar. Emakume izena.
2.- Hamaikagarren hilabete. Gaueko argi. 3.- Galdet-
zailea. Bihurri. 4.- Prestatua. Lehen bokala. 5.- Abar.
Zero. Antilletako alkohol edari. 6.- Lehen pertsona.
Urrearen sinbolo kimikoa. Bokala. Kontsonante bustia.
7.- Eragiketa aritmetikoa. Kontsonantea. 8.- Natura-
zalea. 9.- Kontsonantea. 3,1415...Aluminioaren sin-
bolo kimikoa. 49. 10.- Espala. Kolore ilun.

Kultura solas

Hauteskundeak bertan ditugula eta, bost alderdi txikitako kultur arduradunak bildu dira arlo horretan programa bateratua egin beharrez. Ikus dezagun zein autore aipatu duen bakoitzak bere argudioen bermetzat eta, egiatan, zein duen irakurgairik kuttunena.

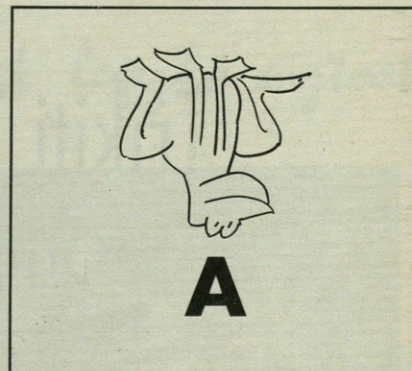
1. **Zezeagagain**, Gipuzkoarrak **Gera Gu (GGG)** alderdiko ordezkariak **Wittgenstein** aipatzen dizu bitatik hirutan baina **Corín Tellado** ez du gustoko mokaua.
2. **Gomoskortak** ez du **Habermasen** aipurik egin eta ez du **Xabier Gereñoren** eleberriginatza maite.
3. **Nafarroa Aitzina-ko (NA)** gizonaren hitzak aditzez gero, **Platonen** espezialistatzat hartuko genuke, baina ez da hau **Gogortzaren** kasua.
- 4 **Bermúdez** dugu **France Basque-ko (FB)**

ordezkaria.

5. **Penthouse** du **Txoperenak** irakurgairik hau-
tena. Bitartean, **Habermasen** aipatzaileak
Tintin du gogokoan.
- 6 **Botxo Unido-ko (BU)** ordezkariak **Claro** iren-
sten du burutik buru, baina ez da hor **Gogortza-**
ren gogobeteko irakurgaia.
7. **Unión Patatera-koak (UP)** hitz egiteko txanda
tokatzen zaion aldioro **Plotino** erabili ohi dizu
hitzetik hortzera. Guk ez jakin, ordea, zein den
Chomsky-ren zalea.

POLITIKOA	ALDERDIA	AIPAMENAK	IRAKURGAIA
Gomoskorta			
Bermúdez			
Txoperena			
Zezeagagain			
Gogortza			

Hieroglifikoa

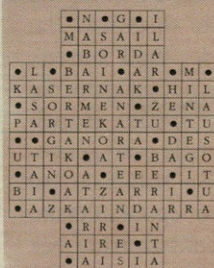

Tolosa ondoan

Aurreko asteko soluzioak

Luma eta papera,
emakume direnean

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1. Zabalkunde. 2.- Eramai-

leak. 3.- Sara. Zen. A. 4.- Tua. zu. Tor. 5.-

Oturuntzak. 6.- Aurre. Sasi. 7.- Rai. No. Niz. 8.-

R. Klase. Au. 9.- At. Okitu. N. 10.- Koma. Naroa.

EZKER ESKUIN: 1.- Zestoarra. 2.- Araitua. To.

3.- Baraunik. M. 4.- Ama. Rr. Loa. 5.- La. Zuenak.

6.- Kizun. Osin. 7.- Ule. Ts. Eta. 8.- Nentzan. Ur.

9.- Da. Oasia. O. 10.- Ekarkizuna

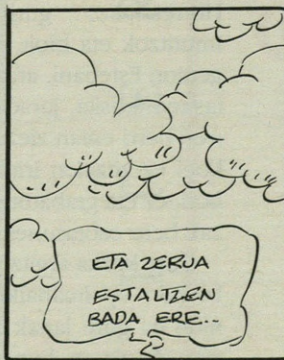
Hieroglifikoa: Aisa burutu du

On egin!

IZENA	ZER ERANTSI	PLATERA	JATETXEA
Atanasio	Kiwi zukua	"Primadera tropikoetan"	"Goxo Berri"
Beñardo	Perretxiko purea	"Total Black"	"Neure Korta"
Koldotxu	Esne gatzatua	"Argia tunelean"	"Boradaundi"
Prudentzio	Babarrun salda	"Basque delicatessen"	"Gourmet-etxea"
Xebero	Ajoarrieroa	"Chipirons aux fines herbes"	"Amets Zar"

KAXKU

MTW

Trikiti Txapelketa finalaren ondoren eta aurretik

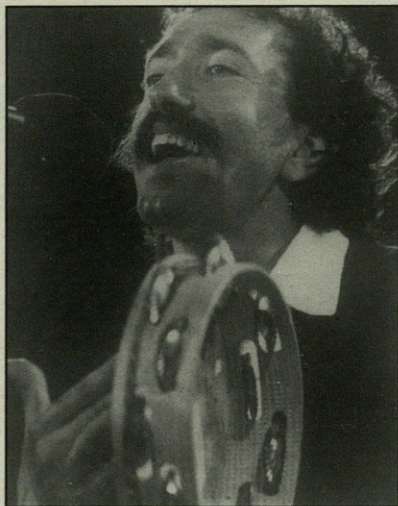
ISKANBILAK iskanbila eta akatsak akats, nik esandako zenbait iritziri jarraipena eman nahi nioke, inork pentsa ez dezan galtzaile txar batzuk garenik eta txapeldun berriei meriturik kendu nahi diegunik. Hasserre baldin bagaude, final aurretik gertatutako zenbait gauzarengatik da.

Azpimarratu nahi genuke, txapelketa bukatu eta berehala esan genuela artean goizegi zela balorazio bat egiteko, arrazoi hau egunkarietako titularretan agertzen ez bazen ere. Nik aitortu nuen, pieza batean akats bat izan nuela, txapela dagoen lekuan agian ondo egongo dela eta ez garela galtzaile kontsideratzen. Eta horretan jarraitzen dut.

KLASIFIKAZIOAN

atzerago gelditu izan bagina ere ez ginatekeen asko harrituko, ondoren aipatuko dudanagatik.

Apirilaren 30ean, asteartea, bildu ginen zortzi bikoteak eta aurkezlea

ELEUTERIO JAUREGI 'BELOKI'

Imuntzorekin panderojolea

izango zen Laxaro, Esteban Larrañagarekin. Hemen erabaki zen, beste gauza batzuren artean, partaideok derrigorrez emandako grabaketa, epaimahaiaren gustoko gertatu ezean, erantzungo zutela berehala. Horretarako, guri dagokigunez, Imuntzok eta biok, idatzi bat luzatu genion Estebani, arazoak zuen seriotasuna ikusita, juraduari eskaera horren berri eman ziezaion. Eta juradukoei ez zitzaion iritsi guk idatzitako hori, ez eta grabatutako gure lau piezak bere osotasunean.

Gure kezka argitzearren, Joxe Mari Iriondo epaimahaikideari deitu genion ea gure lanak baldintzak betetzen ote zituen; honek aitortzen digu,

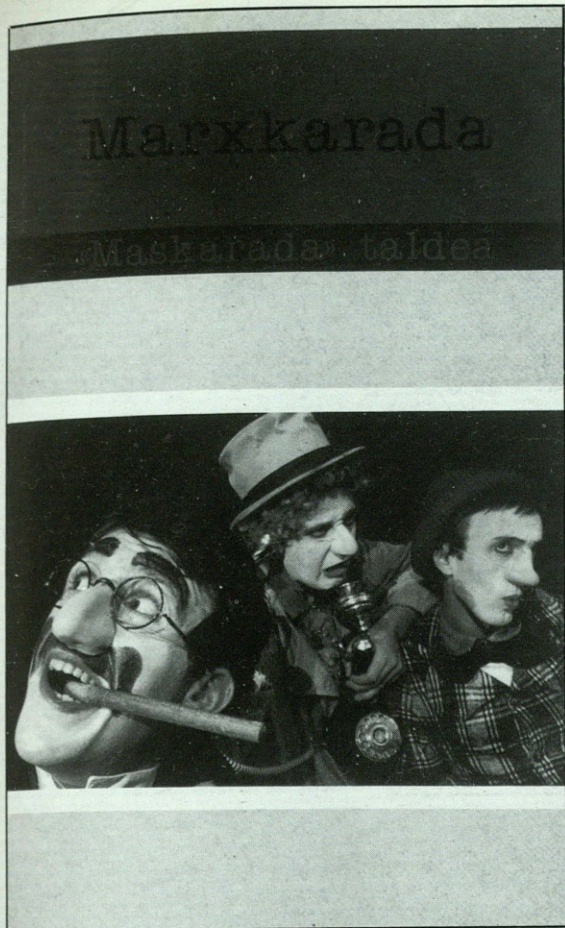
gure trikitixak musika frantsesa edo «mussette» baten tankera zuela, ez zuela tradizioaren zutarririk, arin-arin luzeegia zela, eta abar. Hau dena txapelketarako bi egun falta zirela.

BEREHALA konturatu ginen non sartuta geunden; argi ikusi genuen zalantzan zegoela gure onarpena juraduaren aldetik. Gauzak horrela, zalantza gogorak izan eta gero, hotz-hotzean gure erreflesioa egin ondoren, erabakitzen dugu parte hartzea, entzulegoari zor zaion errespetoagatik.

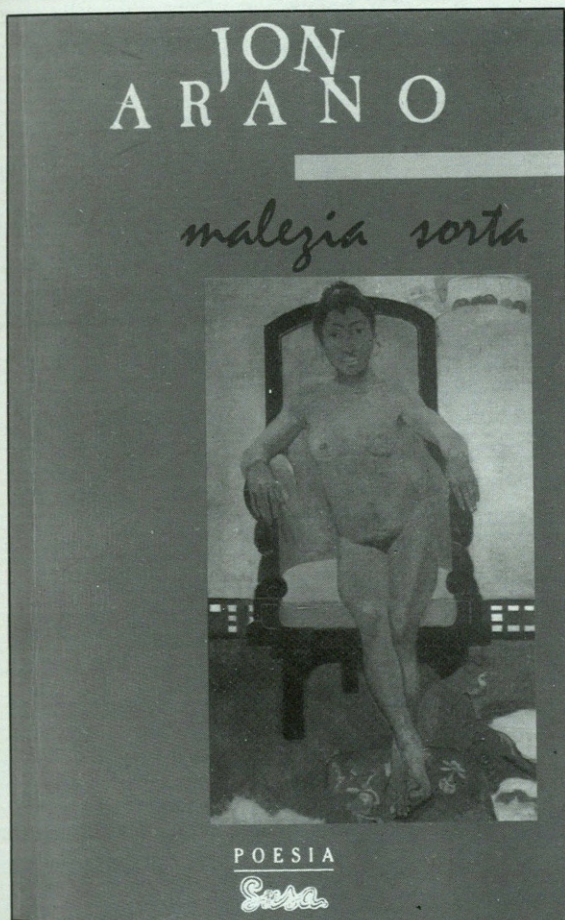
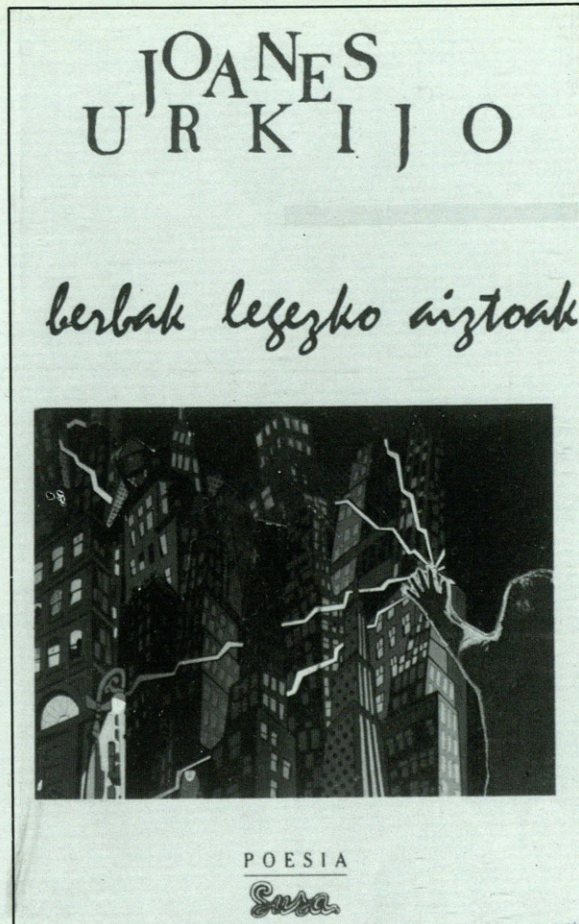
Baita ere esan, egin genuen bilera horretan partaide guztiok eskatu genuela mahaikide bakoitzaren independentzia ziurtatzearen, epaimahaikoak elkarrengandik aparte antxean jartzeko, gero bete ez zena.

Argi gera bedi txapeldun gertatu bagina ere, gauza hauek ez genituzkeela ezkutatuko.

(Zaldibian, 1991-V-7).

Joanes URKIJU. BERBAK LEGEZKO AIZTOAK. Poesia.

L I T E R A T U R A

BESTELAKO
HITZAK

Susa

Helbidea:
Industrialdea
1-2 pabilioiak
Lasarte-Oria

JAKIN

35 URTE GEROAGO ERE EUSKAL KULTURAREN ALDIZKARI BERRIA JAKIN DA

Hainbeste urtetan zehar Euskal Herriko kultur arloan aitzindari izan den JAKINek, izena gordez, izana aldatu du.

Askoren nahiari erantzunez, berriro ere aldatu egin da, Euskal Kulturaren aldizkari berri bilakatuz.

Gaurko JAKINen ezaugarriak honakoak dira:

- Diseinu modernoagoa
- Formato handiagoa
- Egunerokotasunari lotuagoa
- Autore eta gai-aukera zabalagoa
- Atzerriko kultur aktualitatearen informazio handiagoa

Euskal Kultur arloan zer gertatzen den jakin nahi izanez gero, beharrezkoa duzu JAKIN. Baita KULTURA, EUSKARA, LITERATURA, IRAKASKUNTZA, ZIENTZIA SOZIOPOLITIKOAK, HISTORIA... bezalako gaiak ere jorratu nahi izanez gero, bertan aurkituko bait dituzu goimailako autoreak.

PAULO AGIRREBALTZATEGI • JOXE AZURMENDI • JOSEBA INTXAKUSTIA
JOAN MARI TORREALDAI • BERNARDO ATXAGA • KARLOS SANTAMARIA
TXILLARDEGI • ANGEL LERTXUNDI • JOSE AUSTIN ARRIETA • PABLO
XARRITON • JOSE MARI SATRUSTEGI • ANDRES URRUTIA • EMILIO LER
ADAN "BELTZA" • JUAN MARI LEKUONA • ANDONI SAGARNA • JOKIN
LATEGI • JOSE ANTONIO ARANA MARTIJA • PATRI URKIZU • JO
ZUAZO • KOLDO IZAGIRRE • MANOLO PAGOLA • LONTXO OIHARTZ
IBON SARASOLA • JOSE MARIA SANCHEZ CARRION "TXEPETX" • PA

JAKIN

EUSKAL KULTURAREN
ALDIZKARI BERRIA